

Koulutuksen työelämävastaavuus ja TKI-toiminnan hyödyntäminen opetuksessa Hämeen ammattikorkeakoulussa

Työelämän asiantuntijoiden suorittama arviointi

Marjatta Kariniemi

Koulutuksen työelämävastaavuus ja TKI-toiminnan hyödyntäminen opetuksessa Hämeen ammattikorkeakoulussa
Työelämän asiantuntijoiden suorittama arviointi

Marjatta Kariniemi

e-julkaisu

ISBN 978-951-784-647-9 (PDF)

ISSN 1795-424X

HAMKin e-julkaisuja 4/2014

© Hämeen ammattikorkeakoulu ja kirjoittajat

JULKAISIJA – PUBLISHER

Hämeen ammattikorkeakoulu

PL 230

13101 HÄMEENLINNA

puh. (03) 6461

julkaisut@hamk.fi

www.hamk.fi/julkaisut

Kansikuva: Ville Salminen

Hämeenlinna, maaliskuu 2014

Koulutuksen työelämävastaavuus ja TKI-toiminnan hyödyntäminen opetuksessa Hämeen ammattikorkeakoulussa

Työelämän asiantuntijoiden suorittama arviointi

Marjatta Kariniemi

Laatupalvelut

Yhteistyötahot:

Työelämän asiantuntijoiden arviointiryhmä
HAMKin asiantuntijoiden arviointiryhmä
Laadun- ja riskienhallinnan johtoryhmä

SISÄLLYS**Koulutuksen ja TKI-toiminnan työelämälähtöisyys Hämeen ammattikorkeakoulussa työelämän asiantuntijoiden arvioimana****Pääjohtajan ja vararehtorin esipuheet****Arviointiryhmä**

- Biotalousarviointiryhmä (BIO)
- Hyvinvointiosaamisen arviointiryhmä (HYOS)
- Teknologiaosaamisen arviointiryhmä (TEOS)
- Yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen arviointiryhmä (YRLI)
- Arviointiryhmän asiantuntijajäsenten esittely
- Haastateltavat arviointikäyntipäivänä

Preface by HAMK President and Vice President**Abstract**

1 Johdanto	1
1.1 Arvioinnin tavoitteet	1
1.2 Arvioinnin kohteena Hämeen ammattikorkeakoulun KT-keskusten järjestämä toiminta	1
2 Arviointipolku	2
2.1 Arviointipäätös ja toteutussuunnitelma	2
2.2 Arviointiaineisto	2
2.3 Arviointikäyntipäivä	3
2.4 Aineiston analyysi ja raportin laatiminen	3
3 Koulutus ja TKI-toiminta Hämeen Ammattikorkeakoulussa	5
3.1 Strategia, visiot ja arvot	5
3.2 Koulutusprosessi	5
3.3 TKI-prosessi uudessa strategiassa.....	6
4. Arviointitulokset KT-keskuksittain	7
4.1 Biotalousarviointikeskuksen tulokset	7
4.1.1 Suunnittelu.....	7
4.1.2 Koulutuksen toteutus	7
4.1.3 TKI-toiminnan toteutus	8
4.1.4 Arviointi.....	8
4.2 Hyvinvointiosaamisen KT-keskuksen tulokset.....	9
4.2.1 Suunnittelu.....	9
4.2.2 Koulutuksen toteutus	10
4.2.3 TKI-toiminnan toteutus	10
4.2.4 Arviointi.....	11
4.3 Teknologiaosaamisen KT-keskuksen tulokset.....	11
4.3.1 Suunnittelu.....	11
4.3.2 Koulutuksen toteutus	13
4.3.3 TKI-toiminnan toteutus	14
4.3.4 Arviointi.....	15

4.4 Yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen KT-keskuksen tulokset.....	16
4.4.1 Suunnittelu.....	16
4.4.2 Koulutuksen toteutus	17
4.4.3 TKI-toiminnan toteutus	18
4.4.4 Arviointi.....	18
5 Määrälliset arviointitulokset HAMKissa ja KT-keskusten välistä vertailua	20
5.1 Suunnittelu	20
5.2 Toteutus.....	22
5.3 TKI-toiminnan toteutus.....	28
5.4 Arviointi.....	31
6. Johtopäätökset	35
6.1 Vahvuudet koulutus- ja TKI-toiminnassa	35
6.2 Kehittämiskohteet ja toimenpide-ehdotukset	36
6.3 Jatkotoimenpiteet	37

Liitteet

- 1 Arviointiasiantuntijoiden esittely
- 2 Arviointiasteikko ja -kriteerit
- 3 Arviointikäyntipäivän ohjelmat
- 4 Arviointityökirja

Koulutuksen ja TKI-toiminnan työelämälähtöisyys Hämeen ammattikorkeakoulussa työelämän asiantuntijoiden arvioimana

Pääjohtajan ja vararehtorin esipuheet

Pääjohtaja Pertti Puusaari

HAMK on vahvasti uudistumisen tiellä. Haluamme määrätietoisesti lisätä vuorovaikutusta alueen työelämän kanssa, jotta koulutuksemme vastaisi mahdollisimman hyvin nykyisiin ja tuleviin osaamistarpeisiin. Toinen tavoitteemme on tuoda tutkimus- ja kehittämistoimintamme alueen työelämän käyttöön. Päästäksemme edellä mainittuihin isoihin ja vaativiin tavoitteisiin, avasimme toimintamme työelämän asiantuntijoiden arvioitavaksi.

Mielestämme tämä on paras tapa saada ajankohtaista tietoa ja samalla työelämässä oleva osaaminen ja tietotaito hyödyttämään HAMKia. Arviointitulosten valmistuttua oli iloinen huomata, että uudistetussa strategiassamme HAMK 2020, olemme jo pyrkimässä samaan suuntaan arviointitulosten kanssa. Samalla saimme runsaasti hyviä kehittämissä toimenpide-ehdotuksia, jotka otamme hetimiten huomioon työssämme.

Kiitän lämpimästi kaikkia arviointiin osallistuneita työelämän ja HAMKin edustajia sekä työelämäarviointikokonaisuuden puheenjohtajaa suuresta työstänne. Olette olleet tekemässä urauurtavaa työtä suomalaisten korkeakoulujen arvioinnin suunnittelussa sekä toteutuksessa. Kiitän opiskelijakunta HAMKOn edustajaa työskentelyyn osallistumisesta opiskelijoiden edustajana sekä haastatteluihin osallistuneita opiskelijoita ja HAMKin henkilökuntaa.

Erityiset kiitokset Savonia ammattikorkeakoulun vararehtori Riitta Rissaselle ja FUAS-liittouman laatu- ja tietotuotannon kehittämispäällikkö Jaana Ignatiukselle sekä Lahden ammattikorkeakoulun laatu- ja suunnittelujohtaja Marjo-Riitta Järviselle raportin esilukemisesta ja arvokkaista kommentteista.

Vararehtori (TKI-toiminnot ja järjestelmäkehitys) Janne Salminen

Työelämää ja aluetta palveleva tutkimus- ja kehitystoiminta on määritelty ammattikorkeakoulujen lakisääteiseksi tehtäväksi. HAMK on ollut tässä tehtävässä yksi Suomen parhaista. Lukuisat laatuyksikköpalkinnot Opetus- ja kulttuuriministeriöstä ja merkittävät ulkoiset rahoitusosuudet, myös suoraan alueen yrityksiltä, kertovat toimintamme onnistumisesta.

Maaailma kuitenkin muuttuu nopeammin kuin koskaan ja uuden tiedon määrä kasvaa kiihtyvällä tahdilla. Perässä pysyminen vaatii yrityksiltä ja yhteisöiltä aina enemmän ja enemmän ponnisteluja. Ponnistelujen repivyyttä voidaan helpottaa, jos osataan kohdentaa voimavaroja kulloinkin tärkeisiin asioihin. Tätä varten nyt tehdyssä HAMKin koulutuksen työelämävastaavuuden arvioinnissa työelämän asiantuntijat arvioivat kyvykkyyttämme myös tutkimus- ja kehitystoiminnassa. Otamme tehdyt havainnot huomioon toimintamme kehittämisessä laatuajattelun mukaisesti. Virheet korjaamme heti.

Arviointiryhmä

Arviointiryhmään kutsuttiin pääjohtaja Pertti Puusaaren kutsulla 26 työelämän asiantuntijaa. He edustivat 19 eri organisaatiota ja muodostivat monialaisen asiantuntijaryhmän. HAMKia edusti Laadun ja riskienhallinnan johtoryhmän valitsema asiantuntijaryhmä, joka vastasi arvioinnin suunnittelusta, arvioijien yhteisen työskentelypäivän organisoinnista, materiaalien toimittamisesta, arviointityöskentelyn ja arviointikäyntipäivän organisoinnista sekä muistioiden ja raportin kirjoittamistehtävistä työelämän asiantuntijoiden tukena. HAMKin arviointiryhmä ei osallistunut arviointiin.

Koko arviointiryhmän puheenjohtajana toimi Hämeen ammatti-instituutin rehtori, Biotalouskeskuksen johtaja Ari Mikkola. HAMKin rehtoreiden edustajana oli vararehtori Janne Salminen. Arviointiryhmä jaettiin neljään pienarviointiryhmään KT-keskuksittain. Pienarviointiryhmät valitsivat puheenjohtajat työelämän edustajista. Arviointiryhmät olivat Biotalouskeskuksen (BIO), Hyvinvointiosaamisen (HYOS), Teknologiaosaamisen (TEOS) sekä Yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen (YRLI) KT-keskusten arviointiryhmät. Ryhmät muodostettiin monialaisiksi. Työelämästä kutsutusta asiantuntijoista kymmenen olivat HAMKin alumneja, eli 38 %.

Biotalouskeskuksen arviointiryhmä (BIO)

BIO arviointiryhmän puheenjohtajana toimi projektipäällikkö Kaisa Halme ProAgriasta. Muut ryhmän asiantuntijat olivat suunnittelija Liisa Hämäläinen Suomen ympäristökeskuksesta, suorakylvöasiantuntija Eero Kovero maaseutuuyrittäjyydestä, metsänparannusasiantuntija Lauri Laaksonen Metsänhoitoyhdistys Hämeestä, varajohtaja Timo Mäkinen Nordea Etelä-Hämeen johdosta, LKV, tie- ja oja-asiantuntija Jyrki Mäkiranta Metsänhoitoyhdistys Päijät-Hämeestä ja metsäneuvoja Juha Niskanen Suomen Metsäkeskuksesta.

Laadun- ja riskienhallinnan johtoryhmän nimeämästä HAMKin arviointiryhmästä BIO arviointiryhmään kuuluivat lehtori Katariina Manni ja johtaja Ari Mikkola. Lisäksi arviointikäyntipäivän haastattelujen sihteeripalveluihin pyydettiin HAMKin asiantuntijoista lehtori Riitta Ahokas.

BIO arviointiryhmän asiantuntijuus painottui metsä- ja maatalousalan substanssiosaamiseen. Monialaisuutta ryhmään saatiin rahoitus- ja pankkialan, ympäristönsuojelun ja projektiasiantuntijuuden kautta. BIO arviointiryhmä jakaantui arviointikäyntipäivänä Lepaan kampuksella kahteen pienhaastatteluryhmään.

Hyvinvointiosaamisen arviointiryhmä (HYOS)

HYOS arviointiryhmän puheenjohtaja oli muutosjohtaja Tuovi Sohlberg Hämeenlinnan kaupungilta. Muut ryhmän asiantuntijat olivat palveluohjauksen suunnittelija Leena-Maija Hakkarainen Hämeenlinnan kaupungin Varhaiskasvatuspalveluista, asiantuntijatarkastaja Toni Mäki Pohjola Vakuutus Oy:stä, kouluttaja Leena Selenius Pohjantähti Keskinäisestä Vakuutusyhtiöstä, johtaja Katri Selin-Nurmi Valiomies Selin Oy:stä ja johtaja Tiina Vehkakoski-Helén Isännöintijätoimisto Vehkakoski-Helén Ky:stä.

HAMKin arviointiryhmästä HYOS arviointiryhmään kuuluivat KT-keskuksen johtaja, yliopettaja Hanna Maijala ja yliopettaja Marja Sirkkola. Lisäksi haastattelujen sihteeripalveluihin pyydettiin HAMKin asiantuntijoista Peppina Pöyhönen ja Heli Lihavainen.

HYOS arviointiryhmä järjestäytyi arviointikäyntipäivänä Lahdensivun kampuksella kolmeen haastattelupariin. HYOS työelämän asiantuntijoiden arviointiryhmä muodostui hyvin monialaiseksi. Hyvinvointialan substanssiosaajia oli kaksi, vakuutus- ja rahoitus- alalta kaksi sekä liiketoimintaosaamisesta ja yrittäjyydestä kaksi arvioijaa.

Teknologiaosaamisen arviointiryhmä (TEOS)

TEOS arviointiryhmän puheenjohtajana toimi Engineering Manager Simo Saarenkanta Oy Sako Ab:ltä. Muita asiantuntijajäseniä olivat tutkimus- ja kehityspäällikkö Toni Andersson Ekokem Oy Ab:n tutkimus- ja kehitysyksiköstä, huoltopäällikkö Janne Hakulinen Konecranes Oyj:stä, huoltopäällikkö Iikka Korpela Konecranes Oyj:stä, pankinjohdaja Tuija Lehto Hämeenlinnan seudun Osuuspankista, palvelupäällikkö Satu Nurmi ProAgriasta ja projektiasiantuntija Arja Rantamäki Valkeakosken Seudun Kehitys Oy VASKEsta. Lisäksi Hämeen ammattikorkeakoulun oppilaskunnan (HAMKO) pääsihteeri Tanja-Maria Hyppänen osallistui työskentelyyn opiskelijoiden edustajana.

HAMKin arviointiryhmästä TEOS arviointiryhmään kuuluivat yliopettaja Antti Aimo, vararehtori Janne Salminen sekä lisäksi sihteeri- ja järjestelypalveluihin pyydettiin Riihimäen yksikön taloussihteeri Seija Nyman.

TEOS arviointiryhmän jäsenillä on insinööri-, tutkija-, johtamis- ja kemianalan asiantuntijuuden ohella pankki ja rahoitus-, koulutus-, huolto- ja palvelu- sekä projektiasiantuntijuutta. TEOS arviointiryhmä järjestäytyi kahteen pienarviointiryhmään Riihimäen kampuksella arviointikäyntipäivän työskentelyssä.

Yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen arviointiryhmä (YRLI)

YRLI arviointiryhmän puheenjohtaja oli konttorinjohtaja Tommi Mattila Nordeasta. Muina arviointiryhmän asiantuntijoina olivat prismajohtaja Jaana Järvenselkä Osuuskauppa Hämeenmaan Prisma Hämeenlinnasta, metsäneuvoja Erkki Kesämaa rahoitus ja tarkastuspalveluista Suomen Metsäkeskuksesta, controller Jouni Mikkola Ekokem Oy:ltä, myyntipäällikkö Janne Tuusa Hankkija Oy Agri Marketista ja tilitoimistoyrittäjä Aija Uschanoff ASR Tilipalvelu Oy:stä.

HAMKin arviointiryhmästä YRLI arviointiryhmään kuuluivat lehtori Vesa Tuomela ja riskienhallintapäällikkö Marjatta Kariniemi. Lisäksi sihteeripalveluihin arviointikäyntipäivän haastatteluihin pyydettiin Sara Heikkilä ja Tania Majamäki.

YRLI arviointiryhmän osaamisprofiili painottui rahoitus-, talous-, liiketoiminta- ja yrittäjyysosaamiseen, johon monialaisuutta saatiin metsäalan asiantuntijuudesta. YRLI arviointiryhmä järjestäytyi kolmeksi haastattelupariksi arviointikäyntipäivän työskentelyssä Visamäen kampuksella. HAMKin yhteistyökumppanin Kehittämiskeskus Oy Hämeen asiantuntija oli haastateltavana ja tässä haastattelussa sihteerinä toimi HAMKin opiskelija Tania Majamäki.

Arviointiryhmän asiantuntijajäsenten esittely

Arviointiryhmän jäsenten osaaminen on monialaista ja monipuolista. He edustavat kattavasti erikokoisia ja eri alojen työelämäyhteisöjä. Arviointiasiantuntijoista 38 % on HAMKin alumneja. Arviointityöskentelyyn osallistuneiden asiantuntijoiden tarkempi esittely on raportin liitteessä 1.

Haastateltavat arviointikäyntipäivänä

Työelämän edustajien arviointiryhmä valitsi arviointikäyntipäivän haastateltavat nimiketasolla. Haastateltaville annettiin ennakkoon haastattelujen aiheet, mutta ei tarkkoja kysymyksiä. Haastateltavia oli kaiken kaikkiaan 69 henkilöä, jotka jakaantuivat seuraaviin henkilöstöryhmiin.

Johtoa ja päälliköitä haastateltiin neljä, opetushenkilöstöä 30, opetuksen tukihenkilöitä kolme, muuta henkilöstöä kahdeksan. Opiskelijoita haastateltiin päiväopiskelun nuorisopuolelta eri koulutusohjelmista ja eri vuosikursseilta yhteensä 21 ja muita opiskelijoita kaksi.

Haastateltuun opetushenkilöstöön kuuluivat yliopettajat, lehtorit ja päätoimiset tuntiopettajat. Opetuksen tukihenkilöstöön kuuluivat opinto-ohjaajat. Muuhun henkilöstöön luettiin TKI- ja projektihenkilöstöä sekä tuotantoyksiköiden ja täydennyskoulutuksen henkilöstöä. Lisäksi haastateltiin yhtä HAMKin yhteistyökumppanin edustajaa.

Preface by HAMK President and Vice President

President Pertti Puusaari

The key of HAMK strategy is to restructure education, by purposefully cooperating with the world of work and link the education as closely as possible to the current and future competence at the labour market. We at HAMK aim to provide the local business and industry with work-related research activities. In order to achieve these goals we wanted to open our operation for external evaluation executed by a group of experts from the world of work.

We considered this the best way to receive up-to-date information and at the same time benefit from the competence and know-how of the evaluators. It was a pleasure to notice the similarities in the results of the evaluation and the orientation of the renewed HAMK 2020 –strategy. In addition to the evaluation of the current situation, we received plenty of ideas for future development and proposals for action, which will be taken into consideration immediately.

I warmly thank all the experts from the world of work, HAMK representatives and the chairperson of the whole evaluation for the valuable contribution. You have been involved in a pioneering project in the field of evaluating the activities of a higher education institution. I also give thanks to the representative of the Student Union of HAMK and all the students and personnel that participated in the interviews.

Special thanks to Riitta Rissanen, PhD. (Educ.), MSc. (Econ.) Vice Principal (R&D) at Savonia University of Applied Sciences and Jaana Ignatius, Development Manager, Quality at FUAS and Marjo-Riitta Järvinen, Director (Quality and Planning) at Lahti University of Applied Sciences for pre-reading and giving valuable comments on the report.

Vice President, RDI and System Development Janne Salminen

Serving the research and development needs of the local business and industry is one statutory duty of a Finnish UAS. HAMK has fulfilled this duty on the highest standard. Numerous quality labels as Centre of Excellence in Education handed by the Finnish Ministry of Education and Culture and the substantial external funding, including funding from the local businesses, clearly mark the success of HAMK.

The world is changing faster than ever and the amount of new information rises rapidly. Keeping up in the speed needs more and more effort from the industry and commerce. This can be made easier if the resources are allocated to the most important substances at each time. This is why the experts from the world of work also evaluated the capabilities for research and development activities in this evaluation of the equivalency of education offered by HAMK. We at HAMK take all the observations into account when improving our operation according to our quality system and correct the flaws immediately.

Abstract

HAMK University of Applied Sciences organised an evaluation of the education and RDI activities in 20.8.-12.11.2013. The President invited 26 experts from the world of work to join the evaluation team which executed the actual evaluation. The experts from different fields represented 19 organisations. The Quality and risk management team of HAMK selected HAMK representatives to provide materials, organise the evaluation visit and assist the evaluation team. The HAMK representatives did not participate in the evaluation tasks.

The Rector of Häme Vocational Institute and Director of Bioeconomy Education and Research Centre Ari Mikkola operated as a chairperson of the whole evaluation group. HAMK rectors were represented by Vice President Janne Salminen. The evaluation team was divided into four smaller groups according to HAMK Research Centre structure. The chairpersons of these groups were, Bioeconomy (BIO), Project Manager Kaisa Halme from ProAgria, Wellbeing (HYOS), Director of Change Management Tuovi Sohlberg from the City of Hämeenlinna, Technology (TEOS) Engineering Manager Simo Saarenkanta from Oy Sako Ab and Entrepreneurship and Business (YRLI) Corporate Branch Manager Tommi Mattila from Nordea. The evaluation team interviewed altogether 69 persons, including 4 managers, 30 teaching staff members, 3 support service personnel and 8 other staff members. In addition 21 full time students and 2 part time students from different degree programmes and years of study were interviewed.

Aim and target of the evaluation

The evaluation was a part of the quality management and HAMK quality assurance system. The evaluation aimed to examine:

- how the education offered by HAMK measures up with the needs and expectations of employment
- and how RDI operation is utilised in the education.

The cooperation between HAMK and the business and industry was assessed from the aspects of planning, implementing, assessing and developing. The evaluation covered both degree-awarding and further education.

The education and RDI activities were evaluated according to the grading scale and criteria presented in Appendix 2. In addition to the numeral assessing, the evaluation included comments for the grade, ideas for development and pointing out the strengths in the current situation.

Outcomes in short

On the basis of the evaluation in the larger scale, education provided by HAMK meets the expectations and needs of the labour market though considerable differences between different HAMK units and assessed themes were noted. All in all HAMK shares the general vision with the employers and there is clear evidence of noting the previous input from the world of work eg. in Curricula. According to the evaluation including the world of work representatives in the Curriculum development process is a clear strength of educational planning at HAMK. According to the evaluation:

- the top management has a clear vision of the future to steer HAMK
- work-based theses are particularly useful for both student and the employer
- the e-learning is advanced and diverse
- student feedback systems and technical equipment are particularly good in HAMK
- project activity is notable and it gives additional value for the students

- recruiting teachers from the world of work is important and it has a positive effect on the education.

Areas of development in short

The team of experts found room for development in the areas of work placement, networking, planning, promoting entrepreneurship, collecting feedback from the business and industry, informing and maintaining the competence of the teaching staff. In addition the following suggestions were made:

- improving the guidance during the student's work placement
- more extensive and organised cooperation with the world of work
- involving more external experts in the everyday education
- promoting workplace relations, cooperation with employers and entrepreneurship for students during the whole education process
- supporting the teachers in gaining and maintaining close connection to the world of work.

All in all, the group of experts wished for more active role of HAMK in the cooperation with the world of work. The experts gained vast knowledge in HAMK's operation and now know the wide range of possibilities that HAMK can offer them. The experts encourage HAMK to provide the labour market with more information in order to increase the interaction as they consider the cooperation fruitful for both.

1 Johdanto

1.1 Arvioinnin tavoitteet

Arviointi on osa Hämeen ammattikorkeakoulun laadunhallintaa ja laatujärjestelmää. Arvioinnin tavoitteena on selvittää,

- miten Hämeen ammattikorkeakoulun opiskelijoilleen tarjoama koulutus vastaa työelämän tarpeisiin ja odotuksiin sekä
- kuinka TKI-toimintaa hyödynnetään opetuksessa.

HAMKin ja työelämän yhteistoimintaa arvioidaan koulutuksen ja TKI-toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa, arvioinnissa ja kehittämisessä. Tämä koulutuksen arviointi kattaa sekä tutkintotavoitteisen että täydennyskoulutuksen.

Koulutusta ja TKI-toimintaa arvioidaan suhteessa liitteenä 2 olevaan arviointiasteikkoon ja -kriteereihin. Arviointiasteikon- ja kriteerien luonnos (liite 2) työstettiin alustavasti HAMKin arviointiryhmän palaverissa ja jatkojalostettiin valmiiksi työelämän asiantuntijoiden yhteisessä työskentelypäivässä 20.8.2013. Tavoitteena oli, että työelämän asiantuntijat tuottavat arvioitavat teemat (arviointityökirja liite 4) ja haastattelukysymykset, joilla he etsivät vastauksia arvioitaviin teemoihin. HAMKin arviointiryhmän asiantuntijat ohjasivat ja aikatauluttivat tämän työskentelyprosessin sekä kirjoittivat arviointityökirjan työelämän asiantuntijoilta saatujen teemojen pohjalta. Numeerisen arvioinnin (asteikko 1-5) lisäksi työkirjaan pyydettiin työelämän arvioijilta perustelut numeeriselle arviolle, kehittämis ehdotuksia ja HAMKin vahvuuksia.

1.2 Arvioinnin kohteena Hämeen ammattikorkeakoulun KT-keskusten järjestämä toiminta

Arvioinnin kohteena ovat Hämeen ammattikorkeakoulun pääprosesseihin kuuluvat opetus ja TKI-toiminta. Niinpä arviointi kohdistui koulutuksen työelämävastaavuuteen ja TKI-toiminnan hyödyntämiseen opetuksessa. Arviointi suoritetaan koulutus- ja tutkimuskeskuksittain (KT-keskukset), johon perustuen kohteena ovat Biotalous KT-keskus, Hyvinvointiosaamisen KT-keskus, Teknologiaosaamisen KT-keskus ja Yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen KT-keskus.

2 Arviointipolku

2.1 Arviointipäätös ja toteutussuunnitelma

Päätös HAMK:n työelämäarvioinnin järjestämisestä tehtiin Laadun- ja riskienhallinnan johtoryhmässä (LaaRi) 12.3.2013. Työelämäarvioinnin puheenjohtajaksi kutsuttiin Ari Mikkola ja arvioinnin suunnitteluun ja toteuttamiseen vararehtori Janne Salminen ja riskienhallintapäällikkö Marjatta Kariniemi. LaaRi-johtoryhmä hyväksyi arviointisuunnitelman 25.4.2013 ja kutsui edellä mainittujen henkilöiden lisäksi HAMK arviointiryhmään Antti Aimon, Hanna Maijalan, Marja Sirkkolan, Vesa Tuomelan ja Katariina Mannin. Ryhmä nimitettiin työelämän asiantuntijoiden tueksi arviointityöskentelyn organisointia sekä työskentely- ja arviointikäyntipäivien kirjallisia tehtäviä varten.

Pääjohtaja nimitti 26.6.2013 ja 8.8.2013 tekemillään päätöksillä 26 tehtävään lupautunutta työelämän asiantuntijaa arvioijiksi. HAMK:n arviointiryhmän palaverissa 12.8.2013 suunniteltiin koko arviointiryhmän ensimmäisen yhteisen työskentelypäivän ohjelma ja hyväksyttiin työskentelypäivänä käytettävät mallilomakkeet.

Yhteinen työskentelypäivä järjestettiin 20.8.2013 HAMK:n Visamäen kampuksella. Työskentelypäivässä tutustuttiin arviointiprosessiin, työskenneltiin arviointiteemojen määrittämiseksi ja laadittiin haastattelukysymyksiä. Tällöin ohjattiin eri menetelmin työskentely, jossa työelämän asiantuntijat pohtivat tärkeitä teemoja koulutuksen työelämävastaavuuden arvioimiseksi. Työelämän asiantuntijat työstivät ja priorisoivat arviointiteemat. Arvioijat jakaantuivat neljään ryhmään BIO, HYOS, TEOS ja YRLI, joiden puheenjohtajiksi valittiin työelämän edustaja. Arviointiryhmät valitsivat haastateltavat henkilöt nimiketasolla, kuten KT-keskuksen johtaja, yliopettaja, lehtori, TKI-henkilö, tietyn koulutusohjelman ja vuosikurssien opiskelijat sekä yhden haastateltavan HAMK:n yhteistyökumppaneista. HAMK:n arviointiryhmä sopi haastateltavat valittujen henkilöiden kanssa.

Ryhmät sopivat keskenään haastattelupareista ja pienryhmistä arviointipäivän työskentelyä varten. Yhteisen työskentelypäivän jälkeen arvioijat laativat haastateltaville esitettävät kysymykset, joiden avulla selvitetäisiin vastauksia määriteltyihin teemoihin.

2.2 Arviointiaineisto

Arvioinnin tausta-aineisto

Arvioijille toimitettiin pääjohtajan kutsun yhteydessä tausta-aineistoksi HAMK:n Aluevastuuraportti 2013 e-kirjana ja ennen arviointikäyntipäivää tilastotietojen koonti 2007–2012 HAMK:n TKI-toiminnan tuloksista ja kehitymisestä 2007–2012. Koontiin sisältyi TKI-opintopisteiden kehittymisen vertailu 2007–2012 ja hankesalkun tiedot rahoittajittain ja rahastoittain sekä hankemäärät ja eurot rahoituspäätösten mukaisesti tilanteesta 20.8.2013.

HAMK:n opetuksesta toimitettiin koulutuksen tilastoja, opetussuunnitelmia ja opiskelijapalautejärjestelmän kuvaus sekä opiskelijapalautejärjestelmän toimintaohje. Toimitettiin myös suoritettujen arviointien tuloksia ja muuta arvioijien pyytämää materiaalia.

Arvioinnin aikana kerätty aineisto

Valmiiksi laadittuihin arviointityökirjapohjiin (liite 4) sisällytettiin työelämän asiantuntijoiden valitsemat arvioitavat teemat. Arviointiteemat ryhmiteltiin työkirjaan Kehittämisen kehän mukaisesti suunnittelu, toteutus, arviointi ja kehittäminen otsikoiden alle.

Numeerisen arvioinnin (asteikko 1-5) lisäksi, työkirjaan pyydettiin kirjaamaan jokaisen teeman kohdalle perustelu arvioijan antamalle arvosanalle, kehittämisselitys sekä arvioijan havaitsema hyvä käytäntö tai vahvuus HAMKista. Näin tavoiteltiin kattavaa laadullista aineistoa. Sähköiset työkirjapohjat toimitettiin jokaiselle arvioijalle yksilöarviointia varten viikkoa ennen arviointikäyntipäivää.

2.3 Arviointikäyntipäivä

Arviointikäyntipäivä oli kampuksilla 24.9.2013, johon osallistuivat kutsuttuina 25 työelämän (yhdeksi oli este) ja kymmenen HAMKin asiantuntijaa liitteenä 3 olevien päiväohjelmien mukaisesti. Arviointikäyntipäivän aikana työelämän asiantuntijat haastattelivat 69 eri henkilöä. Kustakin haastattelusta laadittiin muistio, joka toimitettiin arvioijille viikon sisällä arviointikäyntipäivästä. Haastattelujen lisäksi YRLIn arvioijille esiteltiin atk-luokka ja HYOS arvioijat vierailivat simulaatiotilassa.

Loppukeskustelu

Arviointikäyntipäivän loppuun olivat asiantuntijaryhmien (BIO, HYOS, TEOS, YRLI) loppukeskustelut puheenjohtajiensa johdolla. Keskustelutilaisuuksissa käytiin läpi haastattelujen tuloksia ja arvioijien kokemuksia. Keskusteluissa etsittiin yhteistä näkemystä arvioinnin tuloksista ja vertailtiin toisistaan poikkeavia tuloksia ja muita arviointikäyntipäivän aikana saatuja tietoja.

Arviointiohjeen mukaisesti arvioija-asiantuntijat saivat hyödyntää arviointikäyntipäivän yhteistä loppukeskustelua haluamassaan määrin yksilöarviointityökirjoja täyttäessään. Jokaisen työelämän asiantuntijan täyttämästä arviointityökirjasta muodostui arvioinnin keskeinen aineisto. Työkirjojen palautuspäiväksi sovittiin 7.10.2013 ja suurin osa työkirjoista palautui ajoissa ja lopulta lisäajan jälkeen kaikki 26 työkirjaa.

2.4 Aineiston analyysi ja raportin laatiminen

Arviointityökirjoista kirjattiin numeeriset tulokset havaintomatriisiin ryhmittäin BIO, HYOS, TEOS ja YRLI. Numeerisen arvioinnin lisäksi arvioijat kirjasivat työkirjaan jokaisen teeman kohdalle sanallisen perustelun siitä, miksi antoivat tietyn numeerisen arvosanan. Arvioijat kirjasivat myös kehittämisselityksiä sekä HAMKin hyviä käytäntöitä ja vahvuuksia. Näin muodostui merkittävä laadullinen arviointiaineisto.

Laadullisesta aineistosta laadittiin yhteenveto arviointiteemoittain ja työelämän asiantuntijaryhmittäin siten, että kaksi HAMKin asiantuntijaa teki yhteenvedon ristiin. Molemmat kävivät läpi kaikkien työelämän arvioijien täyttämät arviointityökirjat KT-keskuksittain ja laativat laadullisesta aineistosta lyhennetyn koonnin säilyttäen arviointityökirjojen sisällön mahdollisimman tarkasti. Sen jälkeen he vaihtoivat kohteja ja toistivat saman menettelyn verraten toisen laatimaa koontiaineistoa asiantuntijoiden kirjoittamiin työkirjojen teksteihin. Koontiteksteihin tehtiin mahdolliset lisäys- ja muutosehdotukset. Muutoksia tuli jonkin verran, mutta ne eivät olleet sisällön tulkittamisen näkökulmasta merkittäviä. Näin aineiston käsittelyn luotettavuudesta varmistuttiin paremmin mahdollisten näkemys- ja tulkintaerojen minimoimiseksi.

HAMKin arviointiryhmä käsitteli 23.10.2013 havaintomatriisia ja siitä nousevia tuloksia. Lisäksi työskentelyyn osallistuivat asiasta kiinnostuneina yliopettaja Jaana Kullaslahti ja vararehtori (opetus) Risto Salminen. Arviointiryhmälle esiteltiin numeerisesta ja laadullisesta aineistosta koostettu havaintomatriisi ja koonti sekä aineiston käsittelyperiaatteet. Työelämän asiantuntijat tekivät merkittävän työn antaessaan arvioinnit, perustelut ja kehittämisselitykset työkirjoihin KT-keskusten toiminnan kehittämiseksi.

HAMKin arviointiryhmä suunnitteli raportin sisältöä otsikkotasolla, jonka työskentelyn pohjalta raportti on laadittu. Raporttiluonnos lähetettiin tutustuttavaksi ja kommentoitavaksi työelämäarvioijille ja HAMKin arviointiryhmälle 6.11.2013. Arvioinnista laadittu raportti esittää ydintulokset KT-keskuksittain luvussa 4. Puolestaan lukuun 5 on kirjoitettu arvioinnin tulokset teemoittain kaikkien KT-keskusten yhteisistä tuloksista sekä analysoitu KT-keskusten välisiä eroja. KT-keskukset laativat arviointiraportin pohjalta kehittämissuunnitelmat. HAMKin johto ottaa tulokset huomioon opetuksen ja TKI-toiminnan kehittämisessä.

Arviointiprosessi ja työskentelyn aikataulus						
03-05 /2013	05-08 /2013	20.8.2013	24.9.2013	7.10.2013	12.11.2013	02-03 /2014
Päätös arvioinnista 12.3. LaaRi-jory	Arvioijat etsitään ja sovitaan ajat	Arvioijien työskentely-päivä (työelämä + HAMK)	Arviointikäynti, neljä toimitettua	Arviointi-työkirjojen palautus HAMKiin	Arvioijien loppukustelu ja mediatilaisuus	e-julkaisu
HAMKin arviointiryhmän nimitys (tukiryhmä)	Pääjohtaja teki päätökset työelämän asiantuntijoista 28.6. ja 12.8.	Tiedotus, arviointiprosessi, aikataulut, arviointiteemat, kysymykset, ryhmäjaot monialaisiin asiantuntijaryhmiin.	Työelämän edustajien suorittamat haastattelut ohjelmien mukaan, loppukustelut puheenjohtajien johdolla	Havaintomatriisit, numeerinen ja sanallinen palaute, palautteen analysointi, kirjaukset	Arvioinnin tulokset, toimenpiteet, raportin kommentointi, raportti valmis 12.12., LaaRi-jory 14.12. ja hallitus 17.12.2013	
Suunnitelutehtävät	Suunnittelu etenee, laaditaan työskentelypäivän ohjelma, menettelmät ja tarvittavat lomakemallit arvioijille (runko), tilannekatsaus LaaRi-jory	Ohjattiin teemojen pohdinta, ryhmätyöt, valmiit teemat (te-arvioijien työstämät), haastattelukysymykset, haastatteluvaihto, teemat arviointi-työkirjoihin (kirjoitti HAMK), arviointikäynnin suunnittelu	Haastattelu-muistioiden kirjoittaminen, lähettäminen arvioijille, loppukustelumuistioiden kirjoittaminen ja lähettäminen, arviointi-työkirjan palautusai-kataulun tiedotus, ohjeet	Havaintomatriisit (2 HAMKin henkilöä), raportin kirjoittaminen, raportti lausunnoille, raportin korjaukset, loppukustelutilaisuus (kaikki arvioijat) suunnittelu, korjattu raporttiluonnos arvioijille, 6.11. loppukustelu	Raportista päätetään tehdä julkaisu ja lähetetään lausunnoille Riitta Rissanen Savonia, Jaana Ignatius FUAS ja Marjo-Riitta Järvinen LAMK, palautuspyyntö 31.1.2014, korjaukset palautteen johdosta	

TAULUKKO 1 Arviointiprosessi ja aikataulu

3 Koulutus ja TKI-toiminta Hämeen Ammattikorkeakoulussa

3.1 Strategia, visiot ja arvot

Hämeen ammattikorkeakoulun visio on, että HAMKilla on innostavin korkeakoulutus ja työelämälähtöisin tutkimus. HAMKin uusi strategia, *HAMK strategia – tekojen kautta*, sisältää seitsemän pääkohtaa:

- Koulutus
- Aluevaikuttavuus ja työelämälähtöinen tutkimus
- Työelämän lähipalvelut
- Kansainvälisyys
- Digitalisoituminen
- Henkilöstö ja johtaminen
- Talous ja tilat

HAMKin toiminta-ajatus sisältää näkökulman, että HAMK on alueen ainoa korkeakoulu, joka toteuttaa tehtävänsä uudella, ainutlaatuisella tavalla. Uusi tapa tarkoittaa sitä, että opiskelija on keskiössä, työelämä on välitön hyödynsaaja ja HAMK on lähellä muita toimijoita: HAMK menestyy ja koko alue menestyy.

HAMKin menestystekijä on yhdessä työskentely, innostuen, avoimesti, erilaisuuden voimalla ja olemalla rohkea. Strategiakauden haasteita ovat kasvavat odotukset ja rahoituksen kaventuminen. HAMK vastaa näihin odotuksiin tekemällä uudistavia valintoja, valitsemalla uusia toiminta-alueita ja keskittymällä olennaiseen. Haasteena on alueen koulutustason, kansainvälistymisasteen, yritysten kasvuhaluuden ja TK-panostusten keskimääräistä matalampi taso. HAMK vastaa tähän tukemalla alueen kehittymistä ja elinvoimaisuutta sekä uudistamalla omaa toimintaansa.

HAMK kuuluu itsenäisten ammattikorkeakoulujen muodostamaan FUAS-liittoumaan (Federation of Universities of Applied Sciences) Lahden ammattikorkeakoulun ja Laurea-ammattikorkeakoulun kanssa. HAMK on sitoutunut liittouman jäsen ja kehittää liittoumasopimuksen mukaan yhteisiä palveluja sekä kohdentaa tutkimuksen sovituille osaamisalueille. Lisäksi HAMKilla on vahva rooli koko ammattikorkeakoulupedagogiikan kehittämisessä.

Arvot ohjaavat HAMKin toimintaa, joka perustuu luottamuksen sekä avoimuuden ilmapiiriin. Johtamisen perustan muodostavat yhteisesti jaetut arvot sekä kuntayhtymän eettiset ohjeet. *Reilu HAKKY* -eettisten periaatteiden mukaisesti HAMK toteuttaa tehtävissään tasapuolisuutta, oikeudenmukaisuutta, rehellisyyttä ja kehittymishalukkuutta.

Jokaisella työyhteisön jäsenellä on henkilökohtainen vastuu yhteisön hyvinvoinnista, työn mielekkyydestä ja luottamuksen ilmapiiristä. HAMK noudattaa ammattikuntansa eettisiä ohjeita, työtä sääteleviä lakeja, toimintaohjeita ja kasvattaa työllään alueen osaamista ja hyvinvointia. HAMK edistää ympäristövastuullista toimintaa niin omassa kuin sidostyöyhteisössä ja toimii taloudellisesti vastuullisesti sekä tulevaisuustietoisesti.

3.2 Koulutusprosessi

Ammattikorkeakoululain 4 §:n mukaan HAMKin tehtävä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen ja taiteellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin, tukea yksilön ammatillista kasvua

Laatupalvelut
Marjatta Kariniemi

12.12.2013

ja harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä tukevaa ja alueen elinkeinorakenteen huomioon ottavaa soveltavaa TKI-toimintaa. HAMK:n tutkinnot noudattavat laajuudeltaan ja osaamistasomäärittelyltään hyväksytyjä kansallisia ja eurooppalaisen korkeakoulualueen linjauksia. ECTS-periaatteet (European Credit Transfer and Accumulation System) opiskelijalähtöisyydestä toteutuvat osaamistavoitteiden määrittelyssä, opiskelijan työmääränä kuvattuina opintojaksojen laajuuksina ja tutkintoon kuuluvien opintojen karttumisena opintopisteinä.

Uuden strategian keskeisin periaate on ”opiskelija keskiössä”. Koulutuksen toteuttamisessa on HAMKissa kolme mallia:

- 8–16 -malli, työviikkopohjainen, viikottainen opintopistekertymä, jatkuva ohjaus, opiskelu vastaa työpaikkatyöskentelyä: ollaan paikalla ja tehdään töitä monimuotoisesti yhdessä.
- 24/7 -malli, normiaikaa nopeampi eteneminen on mahdollista. Opiskelijan oma suunnittelu ja itsenäisyys ovat suurta. Työelämän yksilölliset ja monialaiset mahdollisuudet ja tarpeet huomioidaan maksimaalisesti.
- 18–100 -malli, työelämässä tapahtuvaa oppimista hyödyntävä opiskelumuoto.

Kaikille malleille on yhteistä välittävä ohjauskulttuuri ja vahva virtuaalikampuksen hyödyntäminen. Opiskelijaryhmät työskentelevät koko toimialueella riippumatta koulutusvastuun kotipaikasta. Tutkimus on integroitu opetukseen ja ”tartu toimeen” -periaate kannustaa opiskelijoita yrittäjyyteen. Opiskelijoiden kansainvälistymisvalmiuksia lisätään yhteistyössä TKI-toiminnan integroinnin kanssa. Vieraskieliset koulutukset on myös kytketty alueen kansainvälistymiseen.

3.3 TKI-prosessi uudessa strategiassa

Uuden strategian mukaan HAMK:n TKI-toiminnan lähtökohtia ovat aluevaikuttavuus ja työelämälähtöisyys. HAMK on läsnä koko toimialueellaan ja ottaa huomioon toiminnassaan seutukuntien linjaukset ja painotukset. HAMK:n neljä työelämälähtöistä, opetusta tukevaa tutkimusyksikköä toimivat painoalojen mukaisesti.

Työelämän lähipalveluita kehitetään niin, että HAMK:n palvelut ovat jatkossa yhä helpommin saatavilla. Työelämän tilaamat oppimishankkeet toimivat millä tahansa alueen paikkakunnalla ja toiminta on katteellista. Esimerkkejä palveluista ovat asiantuntijapalvelut, opiskelijakontaktointi ja verkostopalvelut, koulutus ja konsultaatio sekä kehittämis- ja oppimishankkeet.

Kansainvälisyyden lisääminen on HAMK:n tavoite. Strategisiksi kansainvälisiksi kumppaneiksi nimettiin: Feevale University / Brasilia, Jiangxi Science and Technology Normal University / Kiina, VIA University College / Tanska ja FUAS-liittouman kautta: KU Leuven Association / Belgia. Tutkimusyksiköt ja tutkijaryhmät toimivat merkittävässä tutkimushankkeissa kansainvälisten strategisten kumppanien kanssa. Osaamisen vieni ja sen laajentaminen digitaaliseksi on keskeinen osa HAMK:n toimintaa. Opiskelija-, opettaja- ja tutkijaliikkuvuus on strategialähtöistä ja digitalisoituminen lisää HAMK:n kilpailukykyä ja palvelee työelämää.

4 Arviointitulokset KT-keskuksittain

Tässä kappaleessa on esitetty arviointitulokset koulutuksen työelämävastaavuudesta KT-keskuksittain. Tuloksia tarkastellaan suunnittelun, toteutuksen, arvioinnin ja kehittämisen näkökulmista.

4.1 Biotalous KT-keskuksen tulokset

Arvioidun pääryhmän tulokset jaoteltiin tekstissä: pääosin onnistuneet, kehittämistä vaativat ja erityisen hyvin onnistuneet.

4.1.1 Suunnittelu

Biotalous KT-keskuksen koulutuksen suunnittelun työelämälähtöisyyttä arvioitiin selvittämällä työelämän tarpeiden huomioon ottamista sekä työelämän edustajien osallistumista opetussuunnitelmien laadintaan ja hankkeiden suunnitteluun. Lisäksi arvioitiin verkostojen suunnitelmallista hyödyntämistä, jatkuvuutta ja opettajien sekä opiskelijoiden resurssien riittävyyttä luoda, ylläpitää ja kehittää työelämäsuhteita.

Biotalous KT-keskuksen ja työelämän suunnitteluyhteistyötä pidettiin pääosin onnistuneena, sillä työelämän edustus on ollut mukana TKI-hankkeiden suunnittelussa ja opetussuunnitelmien laadinnassa. Perusteluina todettiin, että työelämäyhteyksien ylläpitäminen on ollut pääosin suunnitelmallista opetus- ja TKI-toiminnassa.

Kehittämiskohteiksi esitettiin opiskelijoiden resurssien suunnittelemista niin, että opiskelijoille jää aikaa työelämäyhteyksiin. Todettiin, että jo suunnitteluvaiheessa tulee huomioida, että opiskelijoille järjestetään enemmän tukea ja tietoa sekä lisää tutustumisjaksoja yhteyksien luomiseksi työelämään.

Opetuksen ja TKI-toiminnan suunnitelmallinen integroiminen vaatii edelleen kehittämistä. Suunnittelussa on huomioitava, että koulutuksen ja työelämän aikatauluja sovitaan yhteen entistä paremmin ja TKI-toiminnan sisältöä avataan paremmin opiskelijoille. Suositellaan tiedotussuunnitelmaa, jonka mukaisesti TKI-toiminnan hankkeista ja osallistumismahdollisuuksista tiedotetaan opiskelijoille ja opettajille.

Arviointitulosten mukaan Biotalous KT-keskus on ottanut huomioon työelämästä saamansa palautteet erityisen hyvin ja työelämän tarpeet on huomioitu opetussuunnitelman laadinnassa ja päivittämisessä. Arvioijat totesivat, että työelämän tarpeita kartoitetaan ja palautetta saadaan usean kanavan kautta. Opettajat ovat innokkaita viemään työelämän uusia asioita opetussuunnitelmiin. Vahvuutena mainittiin, että henkilökunta ottaa työelämän haasteet vakavasti ja opettajat ovat aktiivisia.

4.1.2 Koulutuksen toteutus

Koulutuksen toteutuksessa arvioitiin työelämälähtöisyyden toteutumista opetussuunnitelmissa ja opintojaksojen toteutuksessa sekä TKI-toiminnan hyödyntämistä opetuksessa. Lisäksi selvitettiin opetusvälineiden, -ohjelmien ja laboratorioiden ajantasaisuutta työelämän näkökulmasta. Arvioitiin opettajien työelämäyhteyksien ylläpitämistä, jatkuvuutta ja oman ammattialansa työelämävalmiuksien säännöllistä kehittämistä tutustumalla työelämään.

Biotalous KT-keskuksen koulutuksen toteutuksessa pidettiin pääosin onnistuneena sitä, että työelämälähtöisyys on luonteva osa opetusta ja että se on kirjattu sekä harjoittelu- että opinnäytetyösiin. Onnistuneena pidettiin opiskelijoiden ohjausta, vaikka harjoittelun ohjaus nähtiin erityisenä kehittämiskohteena. Opetusvälineistö arvioitiin hyväksi ja ajantasaiseksi ja opinnäytetyöt todettiin toimeksiantajille hyödyllisiksi.

Kehittämiskohteiksi ehdotettiin, että opiskelijoita tuetaan yrittäjyyteen koko opintojen ajan, ja että opiskelijoita ohjataan paremmin harjoittelun aikana sekä opettajien että harjoittelupaikkojen toimesta. Kaikki harjoittelupaikat eivät osaa hyödyntää opiskelijoiden osaamista, joten heille teetetään ”hantihommia” iso osa harjoittelujaksosta.

Harjoittelun merkitystä tulee korostaa opintojen alussa ja ajoittaa harjoittelujaksot myös muuhun kuin kesäaikaan sekä kannustaa opiskelijoita valitsemaan hyvät harjoittelupaikat. Harjoittelun tavoitteet tulee kirkastaa ja lisätä HAMK:n ja harjoittelupaikan yhteydenpitoa. Opettajia tulee yhä kannustaa työelämälähtöiseen opetustapaan, uusien kontaktien hankintaan ja opetusmateriaalien ja verkko-opetuksen laadun kehittämiseen.

Erityisen hyväksi arvioitiin opettajien työelämäyhteydet, kontaktit ja verkostojen hyödyntäminen opetustyössä. Vahvuutena pidettiin toimivia osuuskuntia ja tuotantoyksiköitä, jotka toimivat yritysten tavoin ja kehittävät opiskelijoiden liiketaloudellista ajattelua. Opintojaksototeutukset, joissa toimitaan kuten oikeissa yrityksissä, ovat vahvuus.

4.1.3 TKI-toiminnan toteutus

TKI-toiminnan toteutuksessa arvioitiin Biotalous KT-keskuksen TKI-henkilöstön ja opiskelijoiden yhteyksiä työelämään ja niiden hyödyntämistä KT-keskuksen TKI-toiminnassa. Arvioinnin kohteena olivat myös TKI-projektien opiskelijoille luomat työelämäyhteydet ja niiden tarjoamat mahdollisuudet tutustua tulevaan työpaikkaan. Lisäksi arvioitiin työelämän kehitystarpeiden huomioimista opetuksen suunnittelussa ja opiskelijoiden mahdollisuuksia osallistua kansainvälisiin hankkeisiin.

Biotalous TKI-toiminnan toteutusta pidettiin pääosin onnistuneena. Biotalous KT-keskuksessa on paljon merkittäviä projekteja ja toiminta on aktiivista. Projektien avulla on luotu opiskelijoille työelämäyhteyksiä ja mahdollisuuksia tutustua jopa tulevaan työpaikkaan. Myös KT-keskusten TKI-henkilöstöllä katsottiin olevan hyvät yhteydet työelämän yhteistyötahoihin. Yhteyksiä hyödynnetään toiminnassa ja oppilaitoksen ulkopuoliset tahot osallistuvat hankkeiden ohjausryhmiin ja tulosten arviointeihin.

Kehittämiskohteiksi mainittiin työelämäyhteyksien tärkeyden korostaminen opiskelijoille opintojen alusta lähtien sekä opiskelijoiden työelämäyhteyksien laajempi hyödyntäminen. Lisäksi esitettiin henkilöstön työelämäyhteyksien säännöllistä päivitystä ja sitä, että henkilöstöä kannustetaan aktiiviseen yhteyksien luomiseen.

Erityisen onnistuneena pidettiin opiskelijoiden mahdollisuutta osallistua kansainvälisiin hankkeisiin osana koulutustaan. Erityisvahvuutena pidettiin tutkijapuolen opettajien ammattitaitoa ja kykyä tunnistaa alan osaajat. Vahvuutena pidettiin esim. puutarha-alan osaamista Lepaalla ja työelämästä tulevien toimeksiantojen toteuttamista.

4.1.4 Arviointi

Toiminnan arvioinnin tarkastelussa kohteina olivat arviointien säännöllisyys, ulkopuoliset arvioinnit, benchmarking ja itsearviointit. Lisäksi arvioitiin koulutuksen palautejärjestelmää, opiskelijapalautekeruun säännöllisyyttä ja sen vaikutuksia. Arvioitiin myös

työelämän käytössä olevia palautteenantomahdollisuuksia ja kanavia ja KT-keskuksen tyytyväisyyttä työelämän kanssa toteutettuihin yhteisiin tekemisiin ja niistä saatuihin tuloksiin.

Biotalous KT-keskuksen jatkuvaa arviointia pidettiin pääosin onnistuneena. Koulutus- ja TKI-toiminnan arviointi on säännöllistä ja tuloksia vertaillaan HAMKin sisällä muiden KT-keskusten ja laajemmin muiden alan oppilaitosten tuloksiin. Myös työelämän edustajilla katsottiin olevan mahdollisuus ja kanavat antaa palautetta.

Kehittämiskohteiksi ehdotettiin harjoittelupalautteen käsittelyä entistä avoimemmin ja auditointitulosten tiiviimpää esittämistä ja tiedottamista. Palautteen keräämistä työelämän yhteistyötahoilta tulee kehittää järjestelmälliseksi toiminnaksi.

Erityisen onnistuneeksi ja toimivaksi arviointiryhmä arvioi opiskelijapalauttejärjestelmän ja opiskelijapalautteen keräämisen säännöllisyyden. Opiskelijapalautteet todettiin vaikuttaviksi ja korjaavia toimenpiteitä on tehty palautteiden perusteella. Palautehakuisuus nähtiin vahvuutena Biotalous KT-keskuksen toiminnassa.

4.2 Hyvinvointiosaamisen KT-keskuksen tulokset

Arvioidun pääryhmän tulokset jaoteltiin tekstissä: pääosin onnistuneet, kehittämistä vaativat ja erityisen hyvin onnistuneet.

4.2.1 Suunnittelu

Hyvinvointiosaamisen KT-keskuksen koulutuksen suunnittelun työelämälähtöisyyttä arvioitiin selvittämällä työelämän tarpeiden huomioon ottamista sekä työelämän edustajien osallistumista opetussuunnitelmien laadintaan ja hankkeiden suunnitteluun. Lisäksi arvioitiin verkostojen suunnitelmallista hyödyntämistä, jatkuvuutta ja opettajien sekä opiskelijoiden resurssien riittävyyttä luoda, ylläpitää ja kehittää työelämysuhteita.

Suunnitteluyhteistyötä pidettiin pääosin onnistuneena, sillä Hyvinvointiosaamisen KT-keskus on ottanut huomioon työelämästä saamansa palautteen opetussuunnitelman laadinnassa ja työelämän asiantuntijat ovat osallistuneet opetussuunnitelman laadintaan. Vahvuutena nähtiin yhteistyön jatkuva kehittäminen ja se, että pitkällä aikavälillä toteutettujen yhteishankkeiden kokemuksia ja tuloksia on hyödynnetty opetussuunnitelmissa.

Perusteluina esitettiin, että työelämäyhteyksien suunnitelmallisesta ylläpitämisestä on näyttöä kansainvälisten hankkeiden kautta sekä kotisairaanhoidon ja kotihoidon hankkeissa, joissa opiskelijoiden ohjausta ja osaamista on viety käytäntöön autenttisiin ympäristöihin ja asiakastyöhön. Perusteluissa todettiin, että TKI-toiminta nivoutuu esimerkiksi ikäihmisten hoidon osalta uusien integroitujen oppimisympäristöjen ja toimintatapojen kautta suunnitelmiin ja opiskelijoiden ja opettajien haastattelut arviointikäyntipäivänä tukivat tätä näkemystä.

Kehittämiskohteiksi mainittiin työelämän tarpeiden yhä parempi huomioiminen ja työelämäyhteistyön lisääminen hankkeiden suunnittelu-, toteutus- ja arviointivaiheissa sekä opetuksessa. Kehittämiskohteiksi esitettiin sitä, että työelämän asiantuntijoiden perehdyttämistä opetussuunnitelmiin lisättäisiin ja kuunneltaisiin laajempaa työelämän edustusta, sillä tässä kohdin arvioijat havaitsivat yksipuolisuutta.

Erityisen onnistuneeksi KT-keskuksen toiminnassa arviointiryhmä arvioi olemassa olevien verkostojen suunnitelmallisen hyödyntämisen opetuksessa ja TKI-hankkeissa.

4.2.2 Koulutuksen toteutus

Koulutuksen toteutuksessa arvioitiin työelämälähtöisyyden toteutumista opetussuunnitelmissa, opintojaksojen toteutuksessa ja TKI-toiminnan hyödyntämistä opetuksessa. Selvitettiin opetusvälineiden, -ohjelmien ja laboratorioden ajantasaisuutta työelämän näkökulmasta. Arvioitiin opettajien työelämäyhteyksien jatkuvuutta ja oman ammattialansa työelämävalmiuksien säännöllistä kehittämistä tutustumalla työelämään.

Työelämän näkymistä opetuksessa pidettiin pääosin onnistuneena, mutta yrittäjyys näkyy opiskelijoiden mielestä opetuksessa vain vähän. Opetuslaitteisto ja -välineistö vastaavat nykypäivää, simulaatio-opetus on huippuluokkaa ja verkko-opetus ajanmukaista. Opiskelijat kokivat myös harjoittelun antavan valmiuksia tulevaan ammattiin.

Työelämän asiantuntijat arvioivat opettajien työelämäyhteyksiä, opiskelun ohjausta, opiskelijoiden työllistymistä ja erikoistumista käsitteleviä teemoja. Perusteluissa todettiin, että opettajien työelämäyhteyksistä on selvää näyttöä ja opetuksen työelämälähtöisyys on lisääntynyt ja monipuolistunut. Verkostoja hyödynnetään kohtalaisesti ja autenttisia oppimisympäristöjä lisätään kaiken aikaa eri opiskeluvaiheisiin. Opettajien työelämävalmiuksien ylläpitäminen vaihtelee opettajittain, mutta missä määrin tätä vaihtelua esiintyy, jäi tässä todentamatta. Opiskelijoiden työllistymismahdollisuudet ovat hyvät. Haastattelussa osa opiskelijoista kertoi etsivänsä alansa vaativimpia töitä.

Kehittämiskohteeksi todettiin, että opettajien antama ohjaus harjoitteluun tulee saada riittäväksi. Ohjaukselta toivottiin enemmän aikaa vaikeille, mutta keskeisille opittaville taidoille, opiskelijat kaipaavat työvalmiuksien ja -taitojen kertausta harjoittelujen alussa sekä samankaltaista opasta kuin varhaiskasvatuksen pariin meneville on laadittu. Yrittäjyysopintoja tulee kehittää niin, että oppilaat ymmärtäisivät yrittäjyyden tärkeyden ja merkityksen syvällisemmin yrittäjyysopintojen aikana ja oivaltaisivat tuloksellisen toiminnan merkityksen. Yrittäjyysopintoja tulisi olla jo opintojen alkuvaiheessa.

Erityisen onnistuneeksi todettiin opiskelijoiden opinnäytetyöt ja niiden hyödyllisyys toimeksiantajille. Opetuksen vahvuutena mainitaan, että opiskelijat saavat harjoitella eri hoitotoimenpiteitä simulaationukeilla ja työskentelyä analysoidaan myöhemmin.

4.2.3 TKI-toiminnan toteutus

TKI-toiminnan toteutuksessa arvioitiin KT-keskuksen TKI-henkilöstön ja opiskelijoiden yhteyksiä työelämään ja niiden hyödyntämistä. Arvioinnin kohteena olivat myös TKI-projektien opiskelijoille luomat työelämäyhteydet ja niiden tarjoamat mahdollisuudet tutustua tulevaan työpaikkaan. Lisäksi arvioitiin työelämän kehitystarpeiden huomiointia opetuksen suunnittelussa ja opiskelijoiden mahdollisuuksia osallistua kansainvälisiin hankkeisiin.

TKI-toiminnan teemoihin HYOS arviointiryhmä antoi vähän arvioitaan, sillä haastatteluparien työnjaosta johtuen kaikilla arvioijilla ei ollut TKI-toiminta esillä arviointikäyntipäivän haastattelussa. Opiskelijoiden osallistuminen kansainvälisiin hankkeisiin arvioitiin kuitenkin hyväksi.

Kehittämiskohteena nähtiin, että vaihto-opiskelijoiden kokemuksia ja tietoja tulisi hyödyntää paremmin opiskelijavaihdon kehittämisessä. Ehdotettiin myös, että TKI-toimintaa kehitettäisiin tiiviimmin yhdessä opiskelijoiden, opettajien ja työelämän kanssa.

Erityisen hyvänä pidettiin TKI-projektitoimintaa, joka tarjoaa opiskelijoille työelämäyhteyksiä ja mahdollisuuksia tutustua työelämään. Perusteluina todettiin, että oppilaitoksella on monipuolinen ja aktiivinen projektitoiminta, johon osallistumalla opiskelijoiden yhteydet työelämään syntyvät ja heidän taidot ylläpitää yhteyksiä kehittyvät.

4.2.4 Arviointi

Arviointitoimintaa arvioitaessa kohteina olivat säännöllisyys, ulkopuoliset arvioinnit, benchmarking ja itsearviointit. Lisäksi arvioitiin koulutuksen palautejärjestelmää, opiskelijapalautekeruun säännöllisyyttä ja sen vaikutuksia. Arvioitiin myös työelämän käytössä olevia palautteenantomahdollisuuksia ja kanavia sekä KT-keskuksen tyytyväisyyttä työelämän kanssa toteutettuihin yhteisiin tekemisiin ja niistä saatuihin tuloksiin.

Koulutus- ja TKI-toiminnan arvioinnin toteutumista ja säännöllisyyttä pidettiin onnistuneina. Perusteluissa todettiin, että arviointeja tehdään säännöllisesti ja niistä pyritään oppimaan. Pääsääntöisesti arviointitulosten havaittiin johtavan toimenpiteisiin. Arvioinneissa mahdollistuu myös vertailu oppilaitosten välillä, esim. FUAS-tasolla.

Arvioijat näkivät KT-keskuksen ja työelämän yhteistyöskentelyn toimivana ja työelämän edustajilla on mahdollisuus antaa palautetta sekä työelämän antama palaute prosessoidaan. Arvioijien mukaan työelämän kumppaneille tiedotetaan KT-keskuksen toiminnasta ja työelämän edustajien kanssa käydään säännöllistä keskustelua.

Kehittämiskohteeksi ehdotettiin, että työelämä on saatava osallistumaan paremmin sekä arviointityöhön että opetussuunnitelmien laadintaan. Työelämän edustajat tulisi perehdyttää paremmin opetussuunnitelmien sisältöön. Keskustelua ja vuorovaikutteisuutta toivottiin enemmän. Opiskelijat kaipaavat suoraa vaikutuskanavaa ja lisää keskustelua palautteen antamiseksi lomakepalautteen sijasta.

Erityisen onnistuneena pidettiin sitä, että HAMK kuuntelee työelämää, on kehityksen kärjessä ja laajentaa yhteistyötä eri toimintoihin, esimerkkinä mainittiin tämä arviointi.

4.3 Teknologiaosaamisen KT-keskuksen tulokset

Arvioidun pääryhmän tulokset jaoteltiin tekstissä: pääosin onnistuneet, kehittämistä vaativat ja erityisen hyvin onnistuneet.

4.3.1 Suunnittelu

Teknologiaosaamisen suunnittelun työelämälähtöisyyttä arvioitiin selvittämällä työelämän tarpeiden huomioimista sekä työelämän edustajien osallistumista opetussuunnitelmien laadintaan ja hankkeiden suunnitteluun. Lisäksi arvioitiin verkostojen suunnitelmallisesta hyödyntämisestä ja jatkuvuutta opiskelijoiden ja opettajien työelämäsuhteiden ylläpitämisessä ja kehittämisessä.

TEOS KT-keskuksen menettelytavat ottaa huomioon työelämästä saatu palaute ja työelämän tarpeet opetussuunnitelmien laadinnassa ja päivityksessä arvioitiin pääosin onnistuneiksi. Perusteluissa todettiin, että neuvottelukunnat kokoontuvat kaksi kertaa vuodessa. Tätä työskentelyä on hyödynnetty työelämäläheisyyden lisäämiseksi ja opettajat hyödyntävät myös henkilökohtaisia työelämäyhteyksiään. Arvioita perusteltiin sillä, että uudempien koulutusohjelmien opetussuunnitelmien laadinnassa työelämäyhteys on vahvempi kuin muissa.

Kehittämiskohteeksi ehdotettiin vaihtelun vähentäminen koulutusohjelmien välillä. Vaihtelu nähtiin merkittäväksi. Todettiin, että systemaattinen yhteistyö ja käytännön näyttö yhteistyöstä ovat puutteelliset. Työelämän osallistuminen opetussuunnitelmien laatimiseen todettiin heikoksi ja neuvottelukunnan osallistumista ei pidetty riittävänä.

TEOS arviointiryhmä näki runsaasti kehittämiskohteita:

- työelämän antama palaute ei näy riittävästi käytännössä opetussuunnitelmissa
- yhteistyötä tulisi lisätä sekä kehittää nopean palautteen kanavia, jotka johtavat toimenpiteisiin nopeammin.
- HAMKin sisäistä tiedotusta tulee tehostaa, sillä kaikki henkilökunnasta eivät tienneet neuvottelukuntien olemassa olosta.
- työelämän osallistumista opetussuunnitelmien laatimiseen on lisättävä ja neuvottelukunta otettava mukaan käytännössä suunnitteluun, kauppakamari ja muut vastaavat tahot
- uusimmissa koulutusohjelmissa hyödynnetään laajemmin verkostoja, mutta koulutusohjelmittain olevaa vaihtelua tulee vähentää
- työelämäluennoitsijoiden käyttäminen nähtiin satunnaisena ja luentojen yhdistäminen pakollisiin aineisiin on vähäistä, joten ehdotetaan systemaattista ja suunnitelmallista luennoitsijoiden käyttämistä enenevässä määrin
- arviointiryhmä ehdottaa suunnitelmallista ja parempaa opiskelijoiden omien verkostojen hyödyntämistä TKI-toiminnassa ja opetuksessa
- alumnitoiminnan käynnistämistä ja suunnittelutapaamisia enemmän
- opiskelijoille tulee lisätä tiedotusta työelämäyhteyksien tärkeydestä ja antaa lisää tukea kontaktointiin
- yritysedustajien luentoja opintojaksosuunnitelmiin. Arviointiryhmä esitti näkemyksensä, että yritysedustajien luentojen suunnittelu opintojaksoille on koulutusalan tehtävä, eikä yksittäisen opettajan.
- yrityselämän haasteita ovat hektisyys ja ajanpuute, mutta suunnitelmallisuus ja ajoissa tiedottaminen mahdollistaa osallistumisen.
- ajantasaisen yritysrekisterin luominen
- työelämäyhteyksien suunnitelmallisen ylläpitämisen toteutumista opetuksessa ja TKI-toiminnassa tulee valvoa sekä lisätä suunnitelmallisuutta
- laajempi yhteissuunnittelu TKI-toiminnassa (ei vain hankekohtainen)

TEOS arviointiryhmä näki vahvuutena sen, että HAMKilla on halu tehdä suunnittelu-yhteistyötä ja saada palautetta sekä hyödyntää sitä. Hanketoiminnassa yhteistyö on toimivaa ja jatkuvuudesta on näyttöä, vaikka sitä suunnittelun osalta voidaan lisätä.

KT-keskuksen koulutusvastaavilla on tahtotila työelämälähtöiseen osaamiskuvausten kehittämiseen. Opetussuunnitelmiin on lisätty valinnaisuutta ja opintojen tarkoituksenmukainen hyväksi lukeminen on mahdollistettu. Opetushenkilöstöllä on laaja kontaktiverkosto, jonka tehokkaampi hyödyntäminen on mahdollista. Suunnitellut ja toteutetut opiskelijoiden kesäprojektit ovat vahvuus.

4.3.2 Koulutuksen toteutus

Koulutuksen toteutuksessa arvioitiin työelämälähtöisyyden toteutumista opetussuunnitelmissa, opintojaksojen toteutuksessa ja TKI-toiminnan hyödyntämistä opetuksessa. Lisäksi selvitettiin opetusvälineiden, -ohjelmien ja laboratorioiden ajantasaisuutta työelämän näkökulmasta. Arvioitiin opettajien työelämäyhteyksien ylläpitämistä, jatkuvuutta ja oman ammattialansa työelämävalmiuksien säännöllistä kehittämistä.

Työelämän näkymistä opetuksessa arvioitiin pääosin onnistuneeksi. Arvioinnin kohteena olivat opettajan käytännön asiantuntijuus, yrittäjyyden näkökulma, oppimistehtävien työelämäläheisyys ja luennoitsijoiden käyttö opintojaksoilla. Perusteluissa todettiin, että työelämästä tulleita töitä ja luennoitsijoita hyödynnetään opetuksessa, osa opetushenkilöstöstä tukee yrittäjyyttä opetuksessaan, osalla on yritystausta varmistamaan käytännön asiantuntijuutta ja opettajilla on suhteellisen hyvä näkemys yritysten tarpeista. Opetushenkilöstön välillä havaittu vaihtelu nähtiin ongelmallisena.

Osittain onnistunutta ja osittain haasteellista on opiskelijan mahdollisuus työllistyä koulutustaan vastaavasti. Perusteluissaan arvioijat mainitsevat, että työllistymismahdollisuudet ovat hyvät suomenkieltä puhuville opiskelijoille, mutta ulkomaalaisten opiskelijoiden tilanne on heikompi. Haastatteluihin perustuen arvioijat toteavat, että opiskelijoilla oli luottamus työllistymiseen ja opiskelijat olivat motivoituneita.

Pääsääntöisesti opinnäytetyöt arvioitiin hyödyllisiksi toimeksiantajalle ja työelämälle. Perusteluissa todettiin, että tilatut opinnäytetyöt ovat olleet hyödyllisiä, kun aiheet ovat olleet oikeita kehittämiskohteita aidosta työelämästä. Todettiin kuitenkin, ettei ole riittävästi tietoa opinnäytetöiden hyödyllisyydestä eikä työelämältä saatua palautetta onnistumisista. Opiskelijoiden ohjaus opintojen aikana todettiin pääosin toimivaksi, vaikka siinä nähtiin myös kehittämiskohde.

Arvioijat esittivät kehittämiskohteet koulutuksen toteutukseen:

- harjoitustöiden linkittämisen yritysten tarpeisiin
- opettajille lisää harjoitusta työelämästä ja tukea työelämäyhteyksien ylläpitämiseen, huomioiden jatkuvuus
- työelämän edustajia lisää opetuksen toteuttamiseen
- työelämäkoordinaattorin palkkaamista yhteyksien hoitamiseen
- verkko-opetuksen tehokas hyödyntäminen ja laaja-alainen opetusympäristön kehittäminen
- opetusaikatauluun lisää valinnan varaa, joustavuuden lisääminen
- viedään yrittäjyyden tukeminen käytäntöön, lisää yrittäjyysnäkökulmaa opetukseen
- systemaattisen yhteydenpidon lisääminen työelämään, opettajien ja työelämän tapaamisia
- opettajat voisivat hyödyntää enemmän opiskelijoiden työelämäjaksoja omien työelämäyhteyksien luomiseen ja ylläpitämiseen
- opiskelun ohjauksen laadun varmistuksen järjestämistä ja valvontaa sekä varmistamista siitä, että kaikki opiskelijat tasapuolisesti saavat hyvän ohjauksen
- opiskelijoiden työllistymisen edistäminen: jo opiskelun aikana opiskelijoita on tuettava hankkimaan työelämäyhteyksiä ja kesätyöpaikkoja, kv-opiskelijoita tulee tukea enemmän ja oppilaitoksen tulee markkinoida yrityksille opiskelijoidensa osaaamista

Laatupalvelut
Marjatta Kariniemi

12.12.2013

- oppilaitoksen on huolehdittava paremmin hyvien ja laadukkaiden harjoittelupaikkojen löytymisestä
- omalle alalle työllistymistä on tuettava paremmin
- haasteellinen kehitettävä on ”kiertävät” harjoittelupaikat opiskelijoille, mutta tämä mahdollistaisi kaikille opiskelijoille oikean harjoittelun
- harjoittelu tulisi aloittaa jo ensimmäisenä opiskeluvuotena (jaksotukset, teemat)
- opetuksen tasaisemman laadun turvaaminen: oppiva osaja ja etenkin ammatillinen osaja opintojaksoja ei ole vastuutettu kenellekään tietylle opettajalle, vaan veto-vastuu vaihtelee, joka on johtanut epätasalaatuisiin opintoihin
- tehostetaan palautteen keräämistä yrityksiltä tai muilta opinnäytetöiden toimek-siantajilta, vuoropuhelua työelämän, opettajien ja opiskelijoiden kanssa, sillä osa opiskelijoista ei tiedä mihin opinnäytetyötä on todellisuudessa käytetty ja mihin sen tulokset ovat johtaneet

Erityisen hyvänä pidettiin opetusvälineiden, -ohjelmien ja laboratorioiden ajantasai-suutta. Perusteluissa todettiin, että koneiden ja laitteistojen kierto on nopea ja ne pysy-vät kehityksessä mukana. Vahvuksina todettiin, että tämä arviointi on jo pykälä eteen-päin työelämäläheisyyden kehittämiseksi. Osa opettajista oli työskennellyt yrityksissä ja nämä työelämäjaksot edistävät nykypäivän käytäntöjen siirtymisen opiskelijoille. Selkeä vahvuus oli työelämän tarpeiden hyödyntäminen opiskelijoiden harjoitustöissä.

SENSE -liikeideakilpailu ja -tapahtuma sekä Mediaverstaan yritysprojektit arvioitiin hyviksi käytänteiksi. Näiden yhteydessä opiskelijat saavat kokemuksia yritysten toi-minnasta. Erittäin hyvänä pidettiin sitä, että KT-keskuksessa on työelämään suuntautu-neita, aktiivisia opettajia ja oppilaat hyödyntävät opettajansa työelämäyhteyksiä. Esi-merkkinä luovasta ratkaisusta mainittiin toiminta, jossa HAMKin opettaja meni opiske-lijaryhmänsä kanssa yritykseen töihin ja sekä opettaja että opiskelijat osallistuivat työ-tehtäviin yrityksessä.

Arvioijat pitivät HAMKin opettajia asiantuntijoina, jotka huolehtivat työelämävalmiuk-sistaan. Valmistuneiden mittarit ja opintopistemittarit ohjaavat panostamaan opiskeli-joiden ohjaukseen. Hyvänä pidettiin sitä, että koulutusohjelmien aloituspaikkoja oli mietitty työelämälähtöisesti ja työllistymisnäkökulma oli otettu huomioon. Harjoittelu-paikkojen tilanne arvioitiin hyväksi, sillä alan yrityksiä on paikkakunnalla ja alueella.

Vahvuutena arvioijat mainitsivat sen, että opiskelijoilla on mahdollisuus työskennellä opintojen ohessa sekä sen, että useat opiskelijat löytävät osa-aikatöitä myös lukuvuoden ajalle, esim. omista kesätyöpaikoistaan.

4.3.3 TKI-toiminnan toteutus

TKI-toiminnan toteutuksessa arvioitiin KT-keskuksen TKI-henkilöstön ja opiskelijoi-den yhteyksiä työelämään ja niiden hyödyntämistä. Arvioinnin kohteena olivat myös TKI-projektien opiskelijoille luomat työelämäyhteydet ja niiden tarjoamat mahdollisuu-det tutustua tulevaan työpaikkaan. Työelämän kehitystarpeiden huomioon ottaminen opetuksen suunnittelussa ja opiskelijoiden mahdollisuudet osallistua kansainvälisiin hankkeisiin olivat arvioinnin kohteina.

Teknologiaosaamisen KT:n TKI-toimintaa arvioitiin vaihtelevasti eri teemoista sen mukaan kun teemat olivat haastatteluissa esillä. Kuudesta teemasta kaksi jäi yli puolelta arvioimatta, kuten opiskelijoiden osallistuminen kv-hankkeisiin ja henkilöstön työelä-

mäyhteyksien hyödyntäminen. TKI-henkilöstön yhteydet työelämään arvioitiin toisaalta hyviksi ja osin vähäisiksi. Arvio jakautui tasaisesti kahteen joukkoon. Henkilöstön työelämäyhteyksien hyödyntäminen TKI-toiminnassa arvioitiin kohtuulliseksi.

Kehittämiskohteeksi todettiin opiskelijoiden työelämysuhteiden parempi hyödyntäminen TKI-toiminnassa, sillä asiantuntijoiden arvosana 2 oli kovin yksimielinen. Toinen selkeä kehittämiskohde oli työelämästä tulevien tuotekehitystarpeiden huomioon ottaminen opetuksen suunnittelussa, jotta toimeksiannot voidaan toteuttaa.

Vahvuutena pidettiin sitä, että osalla KT-keskusten TKI-henkilöstöllä on hyvät yhteydet työelämään, vaikka tässä on vaihtelua.

4.3.4 Arviointi

Arvioinnin osalta kohteina olivat arviointien säännöllisyys, ulkopuoliset arvioinnit, benchmarking ja itsearviointit. Lisäksi arvioitiin koulutuksen palautejärjestelmää, opiskelijapalautekeruun säännöllisyyttä ja sen vaikutuksia. Arvioitiin myös työelämän käytössä olevia palautteenantomahdollisuuksia ja kanavia ja KT-keskuksen tyytyväisyyttä työelämän kanssa toteutettuihin yhteisiin tekemisiin ja niistä saatuihin tuloksiin.

Teknologiaosaamisen KT-keskuksen arviointitoimintaa pidettiin osin onnistuneena osin kehittämistä vaativana. Onnistuneena pidettiin koulutus- ja TKI-toiminnan arvioinnin säännöllisyyttä ja tulosten vertailua muiden oppilaitosten tuloksiin. KT-keskuksen tyytyväisyyttä yhteiseen tekemiseen työelämän kanssa arvioi kaksi asiantuntijaa, jotka arvioivat sen olevan keskitasoa.

Kehittämiskohteeksi todettiin, että harjoittelupalautteen käsittelyyn tulisi saada lisää avoimuutta sekä arviointitulokset tulisi esittää tiiviimmin. Myös nimettömän palautteenannon mahdollisuutta pidettiin tärkeänä. Opiskelijapalauteen vaikutus arvioitiin melko heikoksi, joten palautteen perusteella tulee tehdä toimenpidesuunnitelma ja toteuttaa se.

Erityisen onnistuneena pidettiin HAMK:n systemaattista palautejärjestelmää ja opiskelijapalauteen säännöllistä keräämistä.

4.4 Yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen KT-keskuksen tulokset

Arvioidun pääryhmän tulokset jaoteltiin tekstissä: pääosin onnistuneet, kehittämistä vaativat ja erityisen hyvin onnistuneet.

4.4.1 Suunnittelu

Yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen KT-keskuksen suunnittelun työelämälähtöisyyttä arvioitiin selvittämällä työelämän tarpeiden huomioimista, työelämän edustajien osallistumista opetussuunnitelmien laadintaan ja hankkeiden suunnitteluun. Lisäksi arvioitiin verkostojen suunnitelmallista hyödyntämistä, jatkuvuuden suunnittelua sekä opiskelijoiden ja opettajien resursseja luoda, ylläpitää ja kehittää työelämysuhteita.

Yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen sekä työelämän suunnittelu yhteistyötä pidettiin pääosin onnistuneena. Työelämästä tullut palaute on huomioitu opetussuunnitelman laadinnassa. Onnistuneena pidettiin myös työelämän mukanaoloa TKI-hankkeiden suunnittelussa ja opetuksen ja TKI-toiminnan integroimisen suunnitelmallisuutta.

Kehittämiskohteiksi ehdotettiin:

- työelämän edustajien tiiviimpi mukanaolo opetussuunnitelmien laatimisessa
- verkostojen hyödyntämistä opetuksen suunnittelussa. Laajamittaisesta verkostoitumisesta ei ole näyttöjä ja ulkopuolisia asiantuntijoita käytetään vähän ja hyödynnetään hajanaisesti.
- on kiinnitettävä huomiota palautteen viestintään eri organisaation tasoille
- kontaktien määrää ja verkoston laajuutta on lisättävä
- asiakas- ja verkostokyselyjä tulee tehdä
- lisättävä suunnitteluvaiheen yhteistyötä
- suunnitelmallinen paikallisen elinkeinoelämän edustajien hyödyntäminen
- palkitsemisjärjestelmän kehittäminen ja opetuksen resurssien lisäämistä
- työelämäyhteyksien aktiivisempi ylläpito ja sen parempi suunnittelu
- verkostorekisterin kehittäminen ja ajantasainen ylläpito, työelämäkontaktien raportointi kirjaamalla ne ylös niin, että kontaktit ovat laajalti käytössä ja kaikki organisaatiossa tietävät, mistä tiedot löytyvät
- ehdotetaan myös, että uusien yritysten kontaktointi on saatava systemaattisemmaksi (asiakashallintajärjestelmä) ja johtamista ja strategian viemistä käytäntöön on kehitettävä
- paikallisen elinkeinoelämän tarpeet tulisi selvittää tapaamisten kautta jo suunnitteluvaiheessa

Erityisen hyvänä pidettiin opiskelijoiden resurssien huomioimista työelämäyhteyksien luomiseksi ja ylläpitämiseksi. Palautekanavia on olemassa ja strategia on selkeä. Erittain hyvänä arvioijat näkivät sen, että KT-keskus on uskaltanut tehdä muutoksia suunnitelmiin ja työelämän edustajilla on motivaatio olla mukana opetussuunnitelmien laatimisessa. On olemassa jo verkostoja, joita voidaan vahvistaa ja tahtotila niiden lisäämiseksi on ilmeinen. Myös yhteydenpito järjestöihin on hyvä.

4.4.2 Koulutuksen toteutus

Koulutuksen toteutuksessa arvioitiin työelämälähtöisyyden toteutumista opetussuunnitelmissa, opintojaksojen toteutuksessa ja TKI-toiminnan hyödyntämistä opetuksessa. Selvitetiin opetusvälineiden, -ohjelmien ja laboratorioiden ajantasaisuutta työelämän näkökulmasta. Arvioitiin opettajien työelämäyhteyksien jatkuvuutta ja oman ammattialansa työelämävalmiuksien säännöllistä kehittämistä tutustumalla työelämään.

Opetussuunnitelmiin oli kirjattu työelämäyhteydet. Perusteluina mainitaan, että kirjaukset on tehty ja ylin johto on sitoutunut työelämäyhteistyön kehittämiseen. Arvioitiin, että työelämä näkyy opetuksen toteuttamisessa. Perusteluina mainitaan, että opettajien tuntuma työelämään on ilmeinen, sillä osalla opettajista on sivutoiminen yritys tai on lähiaikoina työelämästä tullut opetustehtäviin. Toteutukset todettiin joustaviksi, sillä opetusmuotoja oli muutettu vastaamaan elinkeinoelämän tarpeita. Koulutuksen toteutusta pidettiin muutamaa arvioitavaa teemaa lukuun ottamatta onnistuneena.

Opiskelun ohjaus arvioitiin pääosin hyväksi. Perusteluissa todettiin, että ohjaus on hyvää ja riittävää haastateltavien mukaan, opiskelun ohjauksen käytänteistä ja vaihteluista on näyttöä ja opiskelun ohjauksessa ei havaittu suuria puutteita. Opiskelijat kokivat saavansa valmiuksia työelämää varten harjoittelusta. Perusteluina mainitaan, että selkeää näyttöä on harjoittelun avulla saatavista valmiuksista, mutta harjoittelun taso vaihtelee liikaa harjoittelupaikoittain.

Arviointiryhmän ehdotus kehittämiskohteiksi ja toimenpiteiksi:

- KT-keskuksen opettajien työelämäyhteyksien ja opettajien työelämävalmiuksien säännöllinen ylläpitäminen Perusteluissa todettiin, että työelämävalmiuksien ylläpitäminen tulee näkyä opettajille asetetuissa tavoitteissa ja esimiehen tulee seurata säännöllisesti tavoitteiden toteutumista.
- lisäksi ehdotetaan asiakasrekisterin tavoitteellista ja rutiininomaista ylläpitämistä
- työelämävalmiuksien huomioon ottamista uusien opettajien rekrytoinnissa
- harjoitteluun, opinnäytetyöhön ja yritysprojekteihin liittyen: HAMKin ja toimeksiantajan yhteistyötä ja yhteydenpitoa tulee lisätä ja kehittää sekä varmistaa ohjausresurssit (kontakti alussa, keskellä ja palautekeskustelu lopuksi)
- harjoittelupaikkojen laadunvarmistus tulee kehittää toimivaksi. Vahvuutena onnistuneille harjoittelupaikoille mainitaan Visamäen alueen hyvät verkostot.
- mahdollisuuksia työn ja opiskelun yhteensovittamiseen tulisi edelleen lisätä ja kehittää, verkko-opetuksen mahdollisuuksien parempi hyödyntäminen
- opettajien tulisi kontaktoida harjoittelupaikkoja enemmän, harjoittelupaikkoja tulisi ohjeistaa paremmin ja sopia selkeät tavoitteet eri osapuolten kesken
- harjoittelun jakaminen osiin tai ainakin kahteen vaiheeseen, esim. eri tavoittein, jolloin opiskelija hyötyy niistä enemmän
- alumneja kannattaa hyödyntää enemmän koko prosessissa
- opiskelijoille tulee hankkia enemmän oikeita käytännön työelämästä nousevia aiheita tai kehittämisprojekteja
- opiskelijoiden sosiaalisten taitojen kehittämiseen tulee panostaa ja lisätä sosiaalisten taitojen opettamista.

Erityisen onnistuneena pidettiin sitä, että opettajilla on henkilökohtaista kiinnostusta työelämävalmiuksien ylläpitämiseen. Myös opetusvälineiden, -ohjelmien ja laboratori-

oiden ajantasaisuutta sekä koulutuksen tukemaa yrittäjyyttä pidettiin hyvinä. Vahvuuksena todettiin, että koulutuksesta saadaan hyvät valmiudet työllistymiseen ja KT-keskuksen koulutusalat ovat suosittuja ja työllistävät hyvin.

4.4.3 TKI-toiminnan toteutus

TKI-toiminnan toteutuksessa arvioitiin KT-keskuksen TKI-henkilöstön ja opiskelijoiden yhteyksiä työelämään ja niiden hyödyntämistä. Arvioinnin kohteena olivat projektien opiskelijoille luomat työelämäyhteydet ja niiden tarjoamat mahdollisuudet tutustua tulevaan työpaikkaan sekä työelämän kehitystarpeiden huomioiminen opetuksen suunnittelussa ja opiskelijoiden mahdollisuudet osallistua kansainvälisiin hankkeisiin.

Yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen KT:n TKI-toimintaa ja sen toteutumista pidettiin lähes kaikilta osin onnistuneena. Ainoastaan opiskelijoiden olemassa olevien työelämäyhteyksien hyödyntämisessä oli kehittämistarvetta. KT-keskus hyödyntää erinomaisesti henkilöstönsä työelämäyhteyksiä. Todettiin, että opettajilla on kohtuullisen vapaat kädet muokata opetus työelämläheiseksi ja hyödyntää TKI-toimintaa, työelämasuhteitaan ja osaamistaan. Opiskelijan osallistuessa TKI-projekteihin yhteyksien luomista tapahtuu automaattisesti ja opiskelijat kokivat saavansa erinomaisia kontakteja yrityksiin ja onnistunutta verkostoitumista, jotka ovat johtaneet myös työpaikkojen saantiin.

Kehittämiskohteiksi ehdotettiin alumnien parempi hyödyntäminen myös TKI-toiminnassa ja rohkea kontaktointi uusiin työelämän tahoihin. Todettiin, että yhteydenpidosta työelämään tulisi tehdä säännöllisesti kirjaukset asiakasjärjestelmään. Työelämäyhteyksien hyödyntämistä tulee tavoitteellisesti lisätä.

Opiskelijoilla jo olevien työelämasuhteiden kehittymistä on tuettava ja kannustettava niiden hyödyntämiseen. Opiskelijoiden kontakteja ja verkostoitumista voidaan hyödyntää tiiviimmin ja järjestää myös näiden rekisteröinti. Kehittämisaikheeksi esitetään, että tulee luoda lisää kansainvälisiä yhteyksiä, koska niiden merkitys kasvaa jatkossa.

Erityisen onnistuneena pidettiin opiskelijoiden mahdollisuutta osallistua kansainvälisiin hankkeisiin osana koulutustaan. Perusteluissa todettiin, että Valkeakoskella opiskelevien mahdollisuudet ovat kuitenkin paremmat ja muilla vähän rajoitetummat. Opiskelijalle löydetään vaihtoehtoja ja ratkaisuja hänen kiinnostuksensa mukaan.

4.4.4 Arviointi

Arviointitoimintaa tarkasteltaessa kohteina olivat säännöllisyys, ulkopuoliset arvioinnit, benchmarking ja itsearviointit. Lisäksi arvioitiin koulutuksen palautejärjestelmää, opiskelijapalautekeruun säännöllisyyttä ja sen vaikutuksia. Arvioitiin myös työelämän käytössä olevia palautteenantomahdollisuuksia ja kanavia sekä KT-keskuksen tyytyväisyyttä työelämän kanssa toteutettuihin yhteisiin tekemisiin ja niistä saatuihin tuloksiin.

Onnistuneina pidettiin arvioinnin säännöllistä toteutusta, ulkopuolisia arviointeja, tulosten vertailua kumppanioppilaitosten kanssa ja itsearviointia sekä KT-keskusten yhteistyötä työelämän kanssa. Perusteluina todettiin, että arviointi on säännöllistä, oppilaitosten välinen vertailu toteutuu ja näyttäisi jo olevan rutiinia. KT-keskuksen ja työelämän kanssa toteutunut yhteistyö koettiin kaikkia osapuolia kehittäväksi ja opettajien arvio yhteistyöstä oli keskimäärin 4 asteikolla 1-5, jossa 1 heikoin ja 5 paras.

Kehittämisen kohteina mainittiin puuttuvat palautekanavat työelämän palautteen antamiseen HAMKille ja puutteet tiedotuksessa. Perusteluina todettiin, että tiedotus tulokista ja vaikuttavuudesta on melko heikkoa ja tiedotus jää myös liian pienelle piirille.

Kehittämiskohteena mainittiin, että selkeät arviointitoiminnan mittarit puuttuvat, ja että etenkin ulkoisen arvioinnin kehittäminen on tärkeää. Palautetiedon viestittämistä tulee kehittää ja avoimuutta lisätä. Työelämän ja KT-keskusten yhteisen toiminnan palautetta tulee kerätä myös HAMKin sisällä opettajilta ja yhteisen toiminnan onnistumisen arviointia tulee kehittää. Verkostoja on laajennettava ja palautetta kerättävä järjestelmällisemmin. HAMKin tarjoamat palvelut ja palautekanavat tulee tehdä tutuiksi paikalliselle elinkeinoelämälle, ehdotettiin työkaluksi säännöllistä kyselyä yhteistyökumppaneille.

Erityisen onnistuneena pidettiin koulutuksen palautejärjestelmää ja opiskelijapalautteen keräämisen säännöllisyyttä sekä opiskelijoiden antaman palautteen vaikutuksia. Opiskelijat kokivat, että palautteet käsitellään ja niillä on vaikutusta hyvinkin nopeasti, opiskelijoita kuunnellaan ja palautejärjestelmä toimii. Vahvuutena mainittiin, että opiskelijapalautejärjestelmä on hyvä ja tahtotila tiedottamisen kehittämiseen on vahva. Lisäksi IB-opiskelijat pitivät pienen yksikön etuna molemminpuolista suoraa keskustelua.

5 Määrälliset arviointitulokset HAMKissa ja KT-keskusten välistä vertailua

5.1 Suunnittelu

HAMKin koulutuksen suunnittelun työelämälähtöisyyttä arvioitiin selvittämällä työelämän tarpeiden huomioon ottamista sekä työelämän edustajien osallistumista opetussuunnitelmien laadintaan ja hankkeiden suunnitteluun. Lisäksi arvioitiin verkostojen suunnitelmallisesta hyödyntämisestä, jatkuvuutta ja opettajien sekä opiskelijoiden resurssien riittävyyttä luoda, ylläpitää ja kehittää työelämäsuhteita.

Näin luet havaintomatriisia:

Havaintomatriisin ensimmäisessä sarakkeessa on otsikko (1 Suunnittelu) ja sen alla arvioidut teemat. Toisen sarakkeen numerot 1-5 ovat arvioijien antamia arvosanoja. T on tyhjä ja Y on arvioita antaneiden määrä yhteensä. Tyhjien määrään vaikuttaa se, että osa arviointiryhmistä olivat jakaneet kysymykset keskenään eri alueisiin haastateltavien mukaan, joten yksilöarvioinnissa he arvioivat vain oman osuutensa kysymyksiä. Jokaisen arvosanan alla oleva numero kertoo kunkin arvosanan kappalemäärän. Esimerkiksi ”Työelämästä saatu palaute ja tarpeet on otettu huomioon opetussuunnitelman laadinnassa”, arvosanoja 3 annettiin 13 kpl. Arvosana, jota annettiin eniten, on tummennettu jokaisen teeman kohdalla.

Havaintomatriisi tuloksista	Arviointiasteikko						
1 Suunnittelu	1	2	3	4	5	T	Y
Työelämästä saatu palaute ja tarpeet on otettu huomioon opetussuunnitelman laadinnassa ja päivittämisessä	0	4	13	5	3	1	25
Työelämän edustus on ollut mukana opetussuunnitelman laatimisessa	1	9	7	7	0	2	24
Verkostojen hyödyntäminen opetuksessa on suunniteltua	0	8	12	5	1	0	26
Työelämäyhteyksien ylläpitäminen ja jatkuvuus on suunniteltua opetus ja TKI-työssä	0	5	8	8	1	4	22
Työelämä on ollut mukana HAMKin TKI-hankkeiden suunnittelussa	0	3	11	6	0	6	20
Koulutuksen suunnittelussa on huomioitu opiskelijoiden resurssit työelämäyhteyksien ylläpitämiseksi ja luomiseksi	1	5	11	1	2	6	20
Opetuksen ja TKI-toiminnan integroiminen on suunnitelmallista	1	3	9	5	0	8	18

TAULUKKO 2 Suunnittelun tulokset teemoittain

Työelämästä saatu palaute ja työelämän tarpeet on otettu huomioon opetussuunnitelman laadinnassa ja päivittämisessä.

Työelämän 26 asiantuntijaa arvioivat, että työelämän palaute ja tarpeet otetaan huomioon melko hyvin, sillä arviointi painottuu arvosanaan 3 ja sitä parempia arvioitakin on annettu. KT-keskuksittain on pientä vaihtelua. HYOS ja YRLI ovat onnistuneet tässä paremmin kuin BIO ja TEOS.

Työelämän edustus on ollut mukana opetussuunnitelmien laadinnassa.

Arviot jakaantuivat arvosanojen 2-4 välille suhteellisen tasaisesti painottuen kuitenkin arvioon 2. Vaihtelua on KT-keskuksittain aika merkittävästi. BIO ja HYOS ovat onnistuneet paremmin osallistamaan työelämän opetussuunnitelmatyöhön, sillä heillä ei ole lainkaan arvioita 2. TEOSen ja YRLIn KT-keskuksille tämä on kehittämiskohde.

Verkostojen hyödyntäminen opetuksessa on suunniteltua.

Teeman arviointitulos painottuu 3:een ja 2:een, vaikka parempiakin arvioita annettiin. HYOS KT-keskuksen alin arvosana oli 3, mutta muilla oli myös arvioita 2. Arvioijien perusteluissa ja kehittämisehdotuksissa nostettiin esiin suunnitelmallisuuden vahvistaminen KT-keskuksissa. Erityisesti toivottiin tarjotuista opetusmahdollisuuksista tietoa hyvissä ajoin ennen opetusajankohtaa.

Työelämäyhteyksien ylläpitäminen ja jatkuvuus on suunniteltua opetus- ja TKI-toiminnassa.

Arvio painottui arvosanoihin 3 ja 4. Perusteluina todettiin, että työelämäyhteyksien ylläpitäminen on ollut suunnitelmallista opetus- ja TKI-hanketoiminnassa. YRLI ja HYOS saivat tästä parhaimmat arviot, tosin HYOS arviointiryhmästä puolet antoi arvionsa tästä teemasta. YRLIn arvioijista kaikki antoivat arvosanan.

Kovin merkittäviä eroja ei KT-keskusten välillä havaittu. Kehittämiskohteiksi ehdotettiin työelämäyhteyksien suunnitelmallista jatkuvuuden hallintaa ja seurantaa siitä, miten jatkuvuus ja suhteiden ylläpitäminen toteutuvat käytännössä.

Työelämä on ollut mukana HAMKin TKI-hankkeiden suunnittelussa.

Teeman arviointitulos painottui arvosanoihin 3 ja 4, joten työelämän osallistuminen TKI-hankkeiden suunnitteluun arvioitiin hyväksi, vaikka kehittämistä nähtiin. Perusteluissa todettiin, että työelämä haluaa osallistua hankesuunnitteluun enemmän nimenomaan suunnitteluvaiheessa. Lisäksi työelämä ilmaisi halunsa osallistua yksittäisten hankkeiden lisäksi koko HAMKin TKI-toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen.

BION tulokset olivat parhaat jakautuen tasaisesti arvosanoihin 4 ja 3. YRLI sai yhtä 2 arviota lukuun ottamatta arviot 3. TEOS ja HYOS ryhmien asiantuntijoista vain puolet arvioi työelämän osallistumista hankesuunnitteluun. Osasyinä olivat haastattelijoiden työnjako ja se, että kaikissa haastatteluissa asia ei ollut esillä.

Koulutuksen suunnittelussa on otettu huomioon opiskelijoiden resurssit työelämäyhteyksien ylläpitämiseksi ja luomiseksi.

Arvio painottui arvosanaan 3 ja edelleen 4:ään. Osa arvioijista esitti kehittämiskohteiksi, että opiskelijaresurssien suunnittelussa otetaan paremmin huomioon työelämäyhteydet ja opiskelijoille annetaan enemmän tukea ja tietoa yhteyksien luomiseksi ja ylläpitämiseksi. Tiedon saannin lisäksi tiedon suodatus nostettiin esille.

Opetuksen ja TKI-toiminnan integroiminen on suunnitelmallista.

Pääosin toiminnan integroiminen arvioitiin suunnitelmalliseksi ja arviointituloksen painopiste on arvioissa 3-4. Kehittämiskohteiksi ehdotettiin opetuksen ja TKI-toiminnan suunnitelmallinen integroiminen yhä paremmin, keinojen löytäminen koulutuksen ja työelämän aikataulujen yhteensovittamiseksi sekä TKI-toiminnan tiedotussuunnitelma, jotta onnistuu sisältöjen parempi avaaminen ja tiedottaminen opiskelijoille ja opettajille.

KT-keskusten vertailussa todettiin, että YRLI sai tästä parhaat arvioinnit, jotka painotuivat arvioon 4, BION arvio painottui 2:een, mutta molempien KT-keskusten arviointiryhmistä kaikki arvioivat teemaa. TEOS ja HYOS arvioijista vain osa arvioi teemaa ja arvionsa antaneet näkivät kehittämistarvetta.

Suunnitteluyhteistyön vahvuudet arvioijien mukaan:

- työelämästä saatu palaute on otettu huomioon opetussuunnitelmatyössä
- työelämän edustajia on osallistunut opetussuunnitelmien laadintaan
- yhteistyötä kehitetään jatkuvasti
- työelämän kanssa toteutetuista yhteishankkeista saatuja kokemuksia ja tuloksia on hyödynnetty opetussuunnitelmiin
- HAMKin henkilökunta ottaa työelämän haasteet vakavasti
- opetus- ja TKI-henkilöstö ylläpitää työelämäyhteyksiään

Suunnitteluyhteistyön kehittämiskohteet:

- työelämän tarpeet tulee kartoittaa ja ottaa paremmin huomioon suunnittelussa
- työelämäyhteistyötä tulee lisätä hankkeiden suunnittelu-, arviointi- ja kehittämisvaiheissa sekä opetuksessa
- työelämän asiantuntijoiden perehdyttämistä opetussuunnitelmien sisältöön on lisättävä, sillä näin suunnittelun laatu paranee
- HAMKin on kuunneltava laajempaa työelämän edustusta
- suunnitelmallisuutta tulee lisätä työelämäyhteyksien ylläpitämiseen
- toiminta tulee olla suunnitelmallisempaa, kun työelämän edustajien osallistumista opetukseen suunnitellaan, koska näin mahdollistetaan aikataulujen sovittaminen työelämän aikatauluihin
- työelämän osallistumista hankesuunnitteluun tulee lisätä nimenomaan suunnittelu- vaiheessa ja työelämän edustajat mukaan yksittäisten hankkeiden lisäksi HAMKin koko TKI-toiminnan suunnitteluun
- palautejärjestelmän kehittämiseksi suunnitelma niin, että järjestelmä saadaan kattavaksi, säännölliseksi ja toimivaksi työelämältä kerättävää palautetta varten
- tiedotussuunnitelma säännöllistä tiedottamista varten työelämän yhteistyötahoille

5.2 Toteutus

Koulutuksen toteutuksessa arvioitiin työelämälähtöisyyden toteutumista opetussuunnitelmissa, opintojaksojen toteutuksissa ja TKI-toiminnan hyödyntämistä opetuksessa. Opetusvälineiden, -ohjelmien ja -laitteiden sekä laboratorioiden ajantasaisuutta selvitettiin työelämän näkökulmasta. Myös opettajien työelämäyhteyksien ylläpitämistä, jatkuvuutta ja oman ammattialansa työelämävalmiuksien säännöllistä kehittämistä arvioitiin.

2 Toteutus	1	2	3	4	5	T	Y
2.1 Koulutuksen toteutus							
Työelämäyhteydet on kirjattu opetussuunnitelmiin	0	2	8	4	3	9	17
Työelämä näkyy opetuksessa	0	3	13	9	1	0	26
KT-keskuksen toteuttamassa koulutuksessa tuetaan yrittäjyyttä	2	5	7	3	2	7	19
HAMKin tekninen opetuslaitteisto, -välineet ja -kalusto ovat ajantasaisia ja vastaavat työelämän tarpeita ja näkemystä	0	0	5	12	8	1	25
HAMKin KT-keskuksen opettajilla on yhteyksiä työelämään, joita he ylläpitävät säännöllisesti ja monipuolisesti	0	5	6	8	1	6	20
Opettajien työelämäyhteyksiä ja verkostoja hyödynnetään opetustyössä	1	6	4	10	3	2	24
Opettajat ylläpitävät säännöllisesti oman ammattialansa työelämävalmiuksia tutustumalla työelämään	4	11	7	2	0	2	24
Opiskelun ohjaus on osa opiskelua kaikissa opiskelun vaiheissa	0	1	4	12	1	8	18
Opiskelijalla on mahdollisuus työllistyä koulutustaan vastaavasti	0	1	10	4	3	8	18
Opiskelijat kokevat harjoittelun antavan valmiuksia tulevaan ammattiin	0	1	13	7	2	3	23
Koulutuksen toteutus on joustavaa ja esim. opiskelun ja osa-aikaisen työn tekeminen on mahdollista	0	2	11	6	1	6	20
Työpaikalla opiskelijoille annettu harjoittelun ohjaus on toimiva ja riittävä	0	8	6	2	1	9	17
HAMKin opettajien opiskelijoilleen antama harjoittelun ohjaus on toimiva ja riittävä	0	10	2	5	0	9	17
Opetussuunnitelma mahdollistaa erikoistumisen työelämän eri sektoreille	0	2	5	12	0	7	19
Opiskelijan työelämäyhteydet ajoittuvat koulutuksen loppuvaiheeseen	1	2	10	7	2	4	22
Opinnäytetyö on hyödyllinen toimeksiantajalle ja työelämälle	0	1	6	12	5	2	24
Opetuksessa hyödynnetään HAMKin TKI-toimintaa	0	2	8	3	1	12	14
Opiskelija oppii työelämässä tarvittavan käyttäytymisen ja asiakaslähtöisyyden opintojen aikana	2	2	11	6	3	2	24

TAULUKKO 3 Toteutuksen tulokset.

Työelämäyhteydet on kirjattu opetussuunnitelmiin.

Arviointi painottui arvosanaan 3 ja vahvistui arvioilla 4 ja 5. Arviointitulos on tasaisen hyvä. Perusteluna todettiin, että pääosin kirjaukset löytyvät opetussuunnitelmista, harjoitteluosasta ja opinnäytetyöosasta.

Kehittämiskohteeksi todettiin, että työelämän edustajat tulee perehdyttää opetussuunnitelmien sisältöön. Lisäksi toivottiin suunnitelmaa ja toteutusta siitä, miten työelämän edustajat voivat päästä yhteistyökumppaneiksi.

Työelämä näkyy opetuksessa (opettajan käytännön asiantuntijuus, yrittäjyys, oppimistehtävien työelämäläheisyys, luennoitsijat ym.).

Teemaa on arvioitu kattavasti ja arviot ovat KT-keskuksittain aika tasaisia. Arvosanojen perusteluksi mainittiin, että opettajien asiantuntijuudesta on selvää näyttöä, vaikka vaihtelua on havaittu KT-keskusten ja koulutusohjelmien välillä. Oppimistehtävät arvioitiin pääosin työelämälähtöisiksi. Haastattelutulosten perusteella todettiin, että yrittäjyys näkyy opetuksessa opiskelijoiden mielestä aika vähän YRL:ää lukuun ottamatta.

Kehittämiskohteeksi nähtiin yhä syvemmän ymmärtämyksen lisääminen opiskelijoille käytännön työelämästä opintojen aikana. Oppimistehtävät voisivat olla vielä työelämälähtöisempiä ja sisältää erityisesti sisäisen yrittäjyyden näkökulman. Yrittäjyyden merkitystä opetuksessa tulee korostaa enemmän.

KT-keskuksen toteuttamassa koulutuksessa tuetaan yrittäjyyttä.

Arviot jakautuivat kaikkiin arvosanoihin, painottuen 3:een. Perusteluissa todettiin, että yrittäjyyden tukemisesta on selvää näyttöä, mutta vaihtelu on suuri koulutusohjelmitain. Yrittäjyyden ja sisäisen yrittäjyyden tukeminen jää vähäiseksi opetuksessa.

KT-keskuksittain on eroja siten, että YRLIn saamat arviot ovat korkeimmat painottuen arvioon 4 ja vahvistuen arvioilla 5. HYOS arviotulos painottuu arvioon 3. BION arvio jakautuu kahtia arvioihin 3 ja 2 sekä TEOS samalla tavoin arvioihin 2 ja 1. Tosin TEOS arviointiryhmästä teemaa arvioi neljä asiantuntijaa seitsemästä.

Kehittämiskohteiksi esitettiin, että opiskelijoita tuetaan yrittäjyysopintojen aikana ymmärtämään syvällisemmin yrittäjyyden tärkeys ja tuloksellisen toiminnan merkitys. Yrittäjyysopintoja tulisi olla jo opintojen alkuvaiheessa ja koko opintojen ajan. Erityisen tärkeäksi todettiin, että opetushenkilöstön kehitysvalmiuksia tulisi lisätä yrittäjyysopetukseen. Lisäksi todettiin, että yrittäjäluennoitsijoita tulee hyödyntää. Vahvuutena nähtiin, että yrittäjyyden tukeminen on kirjattu opetussuunnitelmiin, vaikka käytännön toteuttamisessa on vielä kehittämistä.

HAMKin tekninen opetuslaitteisto, -välineet ja -kalusto ovat ajantasaista ja vastaavat työelämän tarpeita ja näkemystä, esim. verkko-opetus.

Arviot opetusvälineistön ja -laitteiston ajanmukaisuudesta painottuivat arvosanoihin 4 ja 5. Perusteluina todettiin, että koulutuksen laitteisto ja välineistö vastaavat nykypäivää, niiden ajanmukaisuudesta pidetään huolta. HYOS arviointiryhmän jäsenistä osa tutustui simulaatio-opetukseen ja he totesivat, että simulaatio-opetus on huippuluokkaa ja verkko-opetus ajanmukaista. Lisäksi YRLI arviointiryhmän kahdelle arvioijalle esitettiin arviointikäyntipäivänä IT-luokka. Kaikkien KT-keskusten arvioinnissa HAMKin opetusvälineistöä ja -laitteistoa kiitellään erinomaiseksi. Teemaa arvioivat yhtä lukuun ottamatta kaikki arvioijat.

HAMKin KT-keskuksen opettajilla on yhteyksiä työelämään, joita he ylläpitävät säännöllisesti monipuolisin tavoin.

Arvosanat jakautuivat 2-4, joka kertoo myös vaihteluista yksiköittäin. Perusteluina todettiin, että opettajat pitävät säännöllisesti yhteyksiä työelämään ja opettajien työelämäyhteyksistä on selvää näyttöä. Todettiin, että opetuksen työelämälähtöisyys on lisääntynyt ja monipuolistunut ja kokonaisuutena se arvioidaan hyvätasoiseksi opettaja ja koulutusohjelmakohtaisesta vaihtelusta huolimatta. Vaihteluja pidettiin kuitenkin liian suurina jopa yhden KT-keskuksen sisällä koulutusohjelmien kesken.

KT-keskuksista BION opettajilla arvioidaan olevan parhaiten ylläpidetyt suhteet työelämään, HYOS on lähes yhtä hyvä, (mutta teemaa arvioi kolme kuudesta), YRLIn ja TEOS ryhmien arviot painottuvat arvioihin 3 ja 2. Arvosanojen perusteluista näkyy selvä ja looginen yhteys annettuihin arvioihin, sillä TEOS ja YRLI arviointiryhmät olivat kiinnittäneet eniten huomiota havaitsemiinsa vaihtelueroihin. BIO sai laajemmin hyvät perustelut.

Kehittämiskohteeksi ehdotettiin hiukan eri sanoin KT-keskuskohtaisia toimenpiteitä. Ydinnäkökulmia ovat työelämäyhteyksien ylläpitämisen kehittäminen ja tukeminen, tavoitteellisuus, säännöllisyys ja mittareita ehdotettiin seuranta varten. Arviointiperusteluissa todettiin, että resurssi opettajien itsensä kehittämiseen on olemassa, mutta sitä ei hyödynnetä riittävästi.

Opettajien työelämäyhteyksiä ja verkostoja hyödynnetään opetustyössä.

Arvosanat jakautuivat, mutta eniten oli arvosanaa 4. Perusteluissa todettiin, että yhteistyö työelämän kanssa on lisääntynyt jatkuvasti ja verkostoja hyödynnetään, vaikka vaihtelua on opettaja- ja koulutusohjelmakohtaisesti. Osa arvioijista näki vaihtelun merkittävämmäksi kuin toiset.

KT-keskuksista BIO arvioitiin hyvin yksimielisesti arvosanoilla 4 (6 kpl) ja yksi arvioija antoi arvion 5. Tulos on erinomainen, kuten myös HYOS arviot 4 ja 5 (2 kpl molempia), mutta kaksi arvioijista ei arvioinut tätä teemaa. TEOS arvosana painottui arvioon 2 ja lisäksi oli arvioita 1 ja 3, yhdet molempia. YRLI sai kolmelta arvioijalta arvosanan 3, kahdelta 4 ja yhdeltä arvion 2.

Arvioijat ehdottivat KT-keskuksille kehittämiskohteita seuraavasti. YRLIn kehittämiskohteeksi nähtiin verkostojen laajentaminen, yhteistyökumppaneiden rekisteröinti ja yrityskäyntien lisääminen. Uusien kumppanuuksien hankkimista painotettiin YRLIn arviointiryhmässä. Kaivattiin mittareita seurantaan varten. Perusteluissa todettiin vaihteluerot suuriksi koulutusohjelmittain, joka näkyy arvosanojen hajaantumisena laajasti arviointiasteikolle. Sama näkyy TEOS arvioissa, jonka perusteluissa todettiin vaihteluerot ja systemaattisuuden puute. TEOS arviointiryhmä esitti kehittämiskohteina, että aikaresurssia lisätään opettajille, yhteydenpitoa tulee seurata, arvioida, mitata joillakin mittareilla ja sisällyttää jokaiseen opintojaksoon jokin aktiviteetti työelämän suuntaan.

HYOS arvioita perustellaan sillä, että autenttisia oppimisympäristöjä on lisätty kaiken aikaa opiskelijoille, työelämälähtöiset oppimistehtävät ovat lisääntyneet ja työelämäyhteyksiä hyödynnetään opetustyössä. Kehittämisehdotuksiksi annettiin opettajille yhä tarkempi harjoittelupaikkojen läpikäynti ja vuorovaikutteisuuden lisääminen etenkin toimintatapojen edistämiseksi ja innovatiivisuuden lisäämiseksi. Ulkopuolisten luennoitsijoiden määrää tulee lisätä. Toimintatapa tai yhteistyömallia ehdotetaan siihen, että opettajan tai asiantuntijan käynti harjoittelupaikoissa voidaan taata, vaikka harjoittelupaikka olisi eri puolilla Suomea opiskelijoiden kotipaikasta johtuen.

BIO arvioijat perustelivat, että opettajia on rekrytoitu työelämästä, joten heillä on hyvät kontaktit työelämään ja yhteyksiä hyödynnetään opetustyössä suunnitelmallisesti ja jatkuvasti. Kehittämiskohteissa ehdotettiin opettajan motivointia ja kannustamista. Vahvuutena pidettiin osaavan opettajakunnan onnistunutta rekrytointia. Arvioijien kirjoittamat perustelut ovat linjassa hyvän numeerisen arvion kanssa, jonka BIO sai.

Opettajat ylläpitävät säännöllisesti oman ammattialansa "työelämävalmiuksia" (= toimia oppilaitoksen ulkopuolisissa työpaikoissa) tutustumalla työelämään, esim. työelämäharjoittelujaksot.

Arvio painottui arvosanoihin 2 ja 3, mutta jakaantui laajasti kaikkiin arvosanoihin. Perusteluissa todettiin, että osa opettajista ylläpitää ammattialansa valmiuksia toimia työelämässä, mutta tässä on merkittävää vaihtelua. Kysyttiin, miten saadaan opettajakunta kokonaisuudessaan kiinnostumaan työelämäyhteyksistä? Todettiin, että työelämä saataan kokea jopa "uhkana" opetukselle.

Yhteisiksi kehittämiskohteiksi nähtiin opetushenkilöstön säännölliset työelämäjaksot vuosikellon mukaan. Opettajien tulee hyödyntää saamansa resurssit itsensä kehittämiseksi paremmin ja esimiesten täytyy antaa tukea opettajille. Opettajien tulee tutustua tarkemmin jokaisen täydennyskoulutettavan työpaikkaan ja hyödyntää paremmin opiskelijoiden työ- ja harjoittelupaikkojen yhteistyösuhteet sekä opinnäytetyön toimeksiantajien tarjoamat mahdollisuudet.

Lisäksi pidettiin tärkeänä työelämäyhteyksien ylläpitämiseksi opettajien osallistumista seminaareihin ja tapahtumiin esim. opiskelijoiden kanssa. Vahvuutena mainittiin, että työelämäyhteydet ovat opettajilla pääosin olemassa.

Opiskelun ohjaus on osa opiskelua kaikissa opiskelun vaiheissa (säännöllisyys, riittävyys, kannustavuus).

Opiskelun ohjaus kokonaisuutena arvioitiin hyväksi ja arviot painottuivat arvosanaan 4. Opiskelun ohjaus todettiin useimpien arvioijien perusteluissa olevan pääosin kunnossa. Eroja nähtiin harjoittelun ja opinnäytetöiden ohjauksessa KT-keskusten välillä ja myös sisällä. Todettiin, että muutoin opiskelijan ohjaus on oppilaitoksen taholta järjestetty ja sitä on saatavilla, jos sitä vain halutaan saada.

Opiskelijalla on mahdollisuus työllistyä koulutusta vastaavasti.

Koulutusta vastaavat työllistymismahdollisuudet nähtiin toisten alojen osalta erittäin hyväksi tai hyväksi ja joissakin vähän haasteellisemmiksi. Perusteluina esitettiin, että hoitoalalle työllistyminen ei muodostu ongelmaksi ja todettiin, että osa haastatelluista tavoitteli alansa vaativampia töitä. Samoin YRL:ssä liiketalouden ja tietojenkäsittelyn koulutusohjelmista opiskelijat viedään töihin ennen kuin ehtivät valmistua, josta seuraa tietysti toisenlainen kehittämiskohde. Kansainvälisten opiskelijoiden työllistymisen tukeminen nähtiin kehittämiskohteeksi.

Opiskelijat kokevat harjoittelun antavan todellisia valmiuksia tulevaan ammattiin (teoriaosaamisen soveltaminen käytännössä tarvittaviin taitoihin).

Opiskelijat kokevat saavansa harjoittelusta valmiuksia tulevaan ammattiin. Arvioijat antoivat eniten arvosanoja 3, joka painottui edelleen arvioon 4.

TEOS arviointiryhmä arvioi yksimielisesti harjoittelun vaikuttavuuden arvosanalla 3. Perusteltiin, että alan yrityksiä on paikkakunnalla ja seutukunnalla, joka mahdollistaa opiskelijoille harjoittelupaikan saamisen. Opiskelijat ovat pääsääntöisesti motivoituneita harjoittelusta työpaikalla.

BIO arviointiryhmän arvio jakaantui arvioihin 3 ja 4. Perusteluissa todettiin, että harjoittelupaikan kokeminen kehittäväksi riippuu harjoittelupaikasta ja oppilaitoksen panostuksesta harjoittelupaikkojen tason varmentamiseen.

YRL:n arvio painottui arvosanaan 4, mutta arvioita 5 ja 3 annettiin yksi molempia. Haastattelujen perusteella opiskelijat kokivat harjoittelun ammatillisia valmiuksia lisääväksi ja johtavan usein työpaikan saantiin.

HYOS arviointi painottui 3, mutta arvosanoja 4 ja 5 annettiin yksi molempia. Kehittämiskohteeksi esitettiin, että opintojen työelämälähtöisyyttä tulee vahvistaa ja harjoittelujaksoille tulee saada näkyvämpää teorian ja käytännön tapausten linkittymistä esim. harjoitusten ja keskustelujen avulla. Esimerkkinä mainitaan harjoittelujaksojen vastaavuoroisen oppimisen malli, jossa opiskelijat tuottavat aiheeseen liittyen teoreettista tietopohjaa ja sitä yhdistetään keskustellen asiakas- ja hoitotapauksiin.

Koulutuksen toteutus on joustavaa ja esim. opiskelun ja osa-aikaisen työn tekeminen on mahdollista.

Arvosanaan 3 painottuvan arvioinnin perusteluina esitettiin, että opiskelun ja työn yhteensovittaminen on mahdollista, vaikka päiväopiskelijoille se voi olla haasteellisempää. Todettiin, että täydennyskoulutuksessa lähipäivät ovat muutaman kerran vuodessa. Haastatteluissa opiskelijat kertoivat jo olevansa osa-aikaisesti työssä, esim. omissa kesätyöpaikoissaan. Kehittämiskohteena nähdään, että joustavuuden merkitys tulee jat-

kossa kasvamaan ja tämä tulee huomioida jo suunnitteluvaiheessa. Vahvuutena todettiin verkko-opiskelusta tuleva tuki opiskelun joustavuuden lisäämiseksi.

KT-keskusten välillä on pieniä eroja. Joustavuudesta TEOS sai hyvän arvion, joka painottui arvioon 4. YRLI arvio painottui 3, mutta myös 4 ja 5 annettiin yksi molempia. HYOS sai arvioita 4 (2 kpl) ja 2 (1 kpl) ja tyhjiä 3. BIO sai arviot kaikilta ja hyvin yksimielisesti arvosanan 3 sekä yhden arvion 2.

Työpaikalla annettu harjoittelun ohjaus on toimiva ja riittävä opiskelijalle ja HAMKin opettajien antama harjoittelun ohjaus on toimiva ja riittävä.

Harjoittelun ohjaus työpaikalla sai eniten arvioita 2 ja 3. HAMKin opettajien antama harjoittelun ohjaus painottui arvioon 2. Molemmissa teemoissa yhdeksän arvioijaa ei arvioinut näitä teemoja. Arviointituloksesta ilmenee, että harjoittelun ohjauksessa on molempien osapuolten toiminnassa kehitettävää. Arvioinnit ovat hyvin samansuuntaiset ja painottuvat arvioon 2, opettajien ohjaus vielä enemmän arvioon 2.

Tulosvertailussa KT-keskuksittain havaitaan, että BIO arviot ovat hyvin yksimieliset, sillä kaikki seitsemän arvioijaa antoivat arvosanan 2 molempien osapuolten harjoittelun ohjauksista. Tämä on selkeä kehittämiskohde Biotalouskeskuksessa.

HYOS arvioijista työpaikalla annettua ohjausta arvioi kolme kuudesta arvioijasta, kaksi arvosanoilla 3 ja yksi arviolla 4. Opettajan antamaa ohjausta arvioi kaksi arvioijaa arvosanalla 2 ja yksi antoi 3. Opettajien antama harjoittelun ohjaus on yhden arvosanan verran arvioitu heikommaksi kuin työpaikalla annetun.

YRLIn arviointitulos poikkeaa myönteisesti HAMKin (= kaikkien KT-keskusten yhteinen tulos) kokonaistulokseen verrattuna. HAMKin kokonaistuloksessa opettajien antama harjoittelun ohjaus oli heikompi kuin työpaikalla annetun ohjauksen. YRLIn opettajien antama harjoittelun ohjaus oli selvästi parempi HAMKin saamaa kokoarviota ja myös parempi kuin opiskelijoille työpaikalla annetun ohjauksen tulos. Siitä huolimatta YRLI sai myös työpaikalla annetusta ohjauksesta paremman arvion kuin mikä on kaikkien KT-keskusten yhteinen tulos. Työpaikan antamasta ohjauksesta annettu arvio painottuu arvosanaan 3 sekä arvioita 4 ja 5 on molempia yksi. Opettajien ohjauksen arvio painottuu arvosanaan 4 ja vain yksi arvio 3.

TEOS arvio on täysin poikkeuksellinen harjoittelun ohjauksesta, sillä kumpaakin teemaa arvioi vain 1 arvioija ja antoi arvion 2 sekä työpaikalla että opettajan antamasta harjoittelun ohjauksesta, kuusi arvioijaa jätti teemat arvioimatta. Arviointityökirjojen laadullisesta palautteesta ei käynyt ilmi se, miksi arviointiryhmä jätti arvioimatta näitä teemoja.

Teemoja arvioinut arvioija perusteli, että opiskelijat kaipaavat lisää ja henkilökohtaisempaa ohjausta. Todettiin, että ohjaajien osin riittämättömät tiedot eri vuosikurssien opiskelijoiden osaamistasosta ovat puutteelliset. Arvioitiin, että harjoittelupaikat eivät osaa hyödyntää opiskelijoiden osaamista ja heille teetetään ns. hanttihommia tai opiskelijoiden kokemuksen mukaan heitä pidetään halpana työvoimana.

Kehittämiskohteiksi esitetään, että yhteistyötä ja ohjaajien valmennusta on kehitettävä ja lisättävä. Harjoittelun opiskelijaohjausta tulee arvioida ja kehittää. Todettiin, että kehittävän palautteen antamista työelämälle tulee parantaa. Palautteen keräämisessä vaikeimmimpana nähdään avoin palautekeskustelu lomakepalautteiden sijasta ja tämä koskee myös opiskelijapalautetta. Vahvuutena mainitaan ohjaajien jatkuva valmentaminen. Harjoittelun opiskelijaohjaus on kriittinen ja kiireellisesti korjattava asia.

Opetussuunnitelma mahdollistaa erikoistumisen työelämän eri sektoreille.

Teema sai eniten arvosanoja 4. Todettiin, että opetussuunnitelma ei sinänsä ole erikoistumisen esteenä. Opiskelijat näkivät erikoistumismahdollisuutensa hyvinä. Perusteluissa todettiin, että oppilaitos takaa perustaidot ja valmiudet itsenäiseen tiedonhankintaan. Vahvuutena mainitaan, että oppilaitos seuraa aikaansa ja pyrkii kehittymään jatkuvasti.

Opiskelijan työelämäyhteydet ajoittuvat koulutuksen loppuvaiheeseen.

Perusteluina olivat, että on luonnollista, että yhteydet työelämään painottuvat opintojen loppuvaiheeseen, esim. opinnäytetyöprojektit, mutta työelämäyhteyksiä on mahdollista hoitaa koko opiskelun ajan. Todettiin, että työelämäyhteyksiä tulee luoda jo opiskelun alkuvaiheessa.

Lisäksi muidenkin teemojen arvioinnissa esitettiin näkemys, että opiskelija tulee saada heti opintojen alusta kosketuksiin työelämän kanssa, vaikka pienimuotoisemmin erilaisen tapahtumien, seminaarien, tutustumiskäyntien, pienten yritysprojektien avulla.

Opinnäytetyö on hyödyllinen toimeksiantajalle ja työelämälle yleensä.

Arviot keskittyvät arvosanoihin 3-5 painottuen vahvasti arvioon 4. Tulos kertoo, että opinnäytetyöt ovat pääosin hyödyllisiä toimeksiantajille ja laajemmin, vaikka kehittämiskohteita löydettiin. Perusteluina todettiin, että aitoja aiheita haetaan aktiivisesti yhteistyössä työelämän kanssa. Työelämän todentamaan näyttöön perustuen opinnäytetyöt arvioitiin hyödyllisiksi. Opinnäytetyöt edistävät työelämän tuloksellisen toiminnan kehittämistä ja täydennyskoulutettavan opinnäytetyö tehdään lähes aina opiskelijan omaan työpaikkaan. Todettiin myös, että hyödyllisyys on todennäköisintä aidoissa ja oikeissa työelämän kehittämishankkeissa.

Opetuksessa hyödynnetään HAMKin TKI-toimintaa.

Yli puolet arvioijista arvioi tätä teemaa ja yleisin oli arvosana 4. Perusteluissa todettiin, että TKI-projektien ja yritysprojektien aitoja tehtäviä on hyödynnetty opetuksessa. Mainittiin myös, että opiskelijoille ja opettajille tulee tiedottaa paremmin TKI-toiminnasta ja hankkeiden sisällöstä sekä opettajia tulee kannustaa aktiivisuuteen aitojen oppimistilanteiden etsimiseksi. Arviointiryhmä havaitsi henkilöiden ja koulutusohjelmien välillä suuria vaihteluja.

Opiskelija oppii työelämässä tarvittavan käyttäytymisen ja asiakaslähtöisyyden koulutuksen aikana.

Arvosanaa 3 oli eniten. Perusteluissaan arvioijat totesivat, että opiskelijat oppivat pääosin koulutuksen aikana työelämässä tarvittavan käyttäytymisen ja taidot. Todettiin, että näiden taitojen opettamiseen tulee panostaa. Mainittiin, että näitä opitaan myös harjoiteluissa, projekteissa ja muissa yhteyksissä työelämän edustajien kanssa.

Kehittämiskohteiksi esitettiin, että koulutuksessa tulisi panostaa enemmän palvelu- ja asiakasosaamiseen, opiskelijaa tuetaan oman osaamisen markkinoinnissa, kehitetään menetelmiä havaita opiskelijan tuen tarve ja vastata tähän tarpeeseen. Lisäksi ehdotettiin sisäisen yrittäjyyden ajatusmallin näkyvämpää esittämistä opinnoissa.

5.3 TKI-toiminnan toteutus

TKI-toimintaa arvioitiin kuuden teeman avulla, joissa selvitettiin TKI-henkilöstön ja opiskelijoiden yhteyksiä työelämän yhteistyötahoihin, näiden yhteyksien hyödyntämistä oppilaitoksen TKI-toiminnassa, yhteyksien luomisesta ja työllistymistä projektien avulla. Lisäksi arvioitiin työelämästä tulevien tuotekehitystarpeiden hyödyntämistä opetuksen

suunnittelussa niin, että toimeksiannot voidaan toteuttaa. Selvitettiin myös opiskelijoiden osallistumismahdollisuuksia kansainvälisiin hankkeisiin.

TKI-toiminnan teemoja arvioi 14–20 arvioijaa teemasta riippuen. TKI-kokonaisuudessa kolmasosa arvioijista ei arvioinut teemoja, koska teemat eivät olleet esillä heidän haastattelukysymyksissä arviointikäyntipäivänä. Jokaisen KT-keskuksen arviointiryhmän jäsenistä kuitenkin osa arvioi TKI-toiminnan teemoja.

2.2 TKI-toiminnan toteutus	1	2	3	4	5	T	Y
KT-keskuksen ja TKI-henkilöstöllä on yhteydet työelämän yhteistyötahoihin	0	3	7	6	0	10	16
KT-keskus hyödyntää henkilöstönsä työelämäyhteyksiä TKI-toiminnassaan	0	5	4	5	0	12	14
HAMK ja KT-keskus hyödyntävät opiskelijoiden olemassa olevia työelämäyhteyksiä TKI-toiminnassaan	1	7	6	4	0	8	18
TKI-projektien avulla luodaan opiskelijoille työelämäyhteyksiä ja mahdollisuus tutustua jopa tulevaan työpaikkaan	1	2	3	13	1	6	20
HAMK on ottanut huomioon työelämästä tulevat tuotekehitystarpeet opetuksen suunnittelussa, jotta toimeksiannot voidaan toteuttaa	0	3	8	5	0	10	16
Opiskelijat voivat osallistua kansainvälisiin hankkeisiin osana koulutustaan	0	1	6	9	2	8	18

TAULUKKO 4 TKI-toiminnan toteutuksen tulokset

KT-keskuksen TKI-henkilöstöllä on yhteydet työelämän yhteistyötahoihin.

Arvosanat 3 ja 4 olivat yleisimmät. Perusteluina todettiin, että TKI-henkilöstön työelämäyhteyksistä on selvää näyttöä ja niitä on lähes kaikilla, mutta yhteyksien hyödyntäminen vaihtelee henkilöstä riippuen. Kehittämiskohteina todettiin työelämäkontaktien dokumentointi, työnjaon selkiyttäminen ja yhteistyötahojen lisääminen. Vahvuutena mainittiin henkilöstön työelämäyhteydet.

KT-keskus hyödyntää henkilöstönsä työelämäyhteyksiä TKI-toiminnassa.

Eniten oli arvosanoja 4 ja sitten 3. Perusteluissa todettiin, että pääosin suhteiden hyödyntämisestä saatiin näyttöä arviointikäynnin ja aineistojen avulla. Opettajilla on kohtuullisen vapaat kädet muokata opetusta työelämälähtöiseksi ja hyödyntää työelämäsuhteitaan. Kehittämiskohteiksi ehdotettiin alumniensa parempi hyödyntäminen, rohkea kontaktointi uusiin työelämän tahoihin ja yhteydenpidosta tehtävät säännölliset kirjaukset asiakasjärjestelmiin.

HAMKin KT-keskus hyödyntää opiskelijoiden olemassa olevia työelämäyhteyksiä TKI-toiminnassaan.

Arvio painottui arvosanoihin 2 ja 3. Perusteluina esitetään, että opiskelijoiden olemassa olevia työelämäsuhteita hyödynnetään vaihtelevasti koulutusohjelmasta riippuen ja osa opiskelijoista kokee, että työelämäyhteydet ja niiden hyödyntäminen on liikaa opiskelijan vastuulla. Kehittämisehdotukseksi ehdotetaan, että opiskelijoiden kontakteja ja verkostoitumista hyödynnetään tiiviimmin ja myös näiden rekisteröinti järjestetään. Arvioijat totesivat, että opiskelijat tarvitsevat tukea oppilaitokselta nykyisten työelämäyhteyksien ylläpitämiseen ja uusien hankkimiseen.

TKI-projektien avulla luodaan opiskelijoille työelämäyhteyksiä ja mahdollisuus tutustua jopa tulevaan työpaikkaan.

Ylivoimaisesti eniten tähän teemaan saatiin arvosanoja 4. Perusteluissa mainittiin, että opiskelijan osallistuessa TKI-projekteihin yhteyksien luomista tapahtuu ja opiskelijat kokivat saavansa erinomaisia kontakteja eri yrityksiin sekä onnistunutta verkostoitu-

mista, jotka ovat johtaneet myös työpaikkojen saantiin. Kehittämiskohteina nähtiin yhteistyöverkoston laajentaminen alueellisesti, yrityksen koon ja alan mukaan. Vahvuutena nähtiin oppilaitoksen vahva hanketoiminta.

HAMK on ottanut huomioon työelämästä tulevat tuotekehitystarpeet opetuksen suunnittelussa, jotta toimeksiannot voidaan toteuttaa.

Eniten saatiin arvosanoja 3 ja sitten 4. Perusteluissa todettiin, että työelämästä tulevat toimeksiannot otetaan huomioon resurssien rajoissa. Mainittiin että, oppilaitoksen lukuvuosi ja työelämän tarpeet on haastavaa yhdistää esim. työelämästä tulevien yritysprojektien aikataulun mukaan. Tuotekehitystarpeiden hyödyntämisestä opetuksessa on vahvaa näyttöä, mutta vaihtelua on opettaja- ja koulutusohjelmakohtaisesti.

Kehittämiskohteita ovat jatkuva seuranta tuotekehitystarpeiden huomioon ottamisesta ja hyödyntämisestä. Jatkokehitystyö ja toiminnan ylläpitäminen esim. Business Point, Mediaverstas, osuuskunnat ja tuotantoyksiköt arvioitiin tärkeiksi tulevaisuudessa.

Opiskelijat voivat osallistua kansainvälisiin hankkeisiin osana koulutustaan.

Arvio painottui selkeästi arvosanaan 4. Perusteluissa todettiin, että mahdollisuuksia osallistumiseen on, mutta kielitaito koetaan ongelmaksi. Arvioitiin, että Valkeakoskella opiskelevien mahdollisuudet ovat paremmat ja muilla rajoitetummat. Englanninkieliset tutkinnot mahdollistavat osallistumisen kansainvälisiin hankkeisiin. Vahvuutena pidettiin FUAS-liittoumaa, joka panostaa kansainvälisyyteen. Mainittiin myös, että vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia opiskelijoille löytyy, esim. kansainväliset hankkeet, mutta myös opiskelijan oma kiinnostus on ratkaisevaa.

Kehittämiskohteiksi ehdotettiin, että oppilaitos osoittaa lisää tukea kansainvälisyyteen, panostaa opiskelijoiden kielitaidon kehittämiseen ja tukee aktiivisesti opiskelijoita hyvän ohjauksen kautta sekä hankkii lisää kansainvälisiä yhteyksiä oppilaitokselle.

Toteutuksen vahvuudet arvioijien mukaan:

- yrittäjyyden tukeminen on kirjattu opetussuunnitelmiin, vaikka käytännön toteuttamisessa on vielä kehittämistä
- koulutuksen laitteisto ja välineistö vastaavat nykypäivää ja niiden ajanmukaisuudesta pidetään huolta, simulaatio-opetus on huippuluokkaa ja verkko-opetus ajanmukaista
- erityisvahvuutena pidettiin osaavan opettajakunnan rekrytointia
- työelämäyhteydet ovat opettajilla pääosin olemassa
- koulutusta vastaavat työllistymismahdollisuudet ovat erittäin hyvät (pl. ala-erot)
- harjoittelupaikkoja saatavilla, sillä alan yrityksiä on paikkakunnalla ja seutukunnalla ja Visamäen alueella hyvät verkostot
- koulutuksen joustavuutta on lisännyt verkko-opiskelusta tuleva tuki
- ohjaajia valmennetaan jatkuvasti
- oppilaitos seuraa aikaansa ja pyrkii kehittymään jatkuvasti
- henkilöstön työelämäyhteydet pääsääntöisesti ovat olemassa
- oppilaitoksella on vahva hanketoiminta

Toteutuksen kehittämiskohteet:

- opettajien työelämäyhteyksien ja opettajien työelämävalmiuksien säännöllinen ylläpitäminen, tavoiteasetanta ja esimiehen seuranta
- ajantasainen asiakasrekisteri ja sen ylläpitäminen sekä asiakassegmentointi
- työelämävalmiuksien huomioon ottaminen uusien opettajien rekrytoinnissa
- harjoittelupaikkojen laadun varmistus tulee kehittää toimivaksi
- opintojen joustavuuden kehittäminen (opetusaikataulujen valinnanvara, verkko-opetuksen hyödyntäminen, opetussuunnitelmien sisällöt laajasti tietoon)
- harjoittelun haasteet: opettajien tulisi kontaktoida harjoittelupaikkoja enemmän, harjoittelupaikkoja tulisi ohjeistaa paremmin ja sopia selkeät tavoitteet eri osapuolten kesken sekä varmistaa harjoittelupaikan laatutaso, harjoittelun jakaminen osiin tai ainakin kahteen vaiheeseen, esim. eri tavoittein, jolloin opiskelija hyötyy niistä enemmän, harjoittelun ohjauksessa enemmän aikaa vaikeille ammattiasioille
- alumnien parempi hyödyntäminen koko prosessissa
- opiskelijoille tulee hankkia enemmän oikeita käytännön työelämästä nousevia aiheita tai kehittämisprojekteja
- opiskelijoiden sosiaalisten taitojen kehittämiseen tulee panostaa ja lisätä sosiaalisten taitojen opettamista.
- harjoitustöiden linkittämisen yritysten tarpeisiin
- työelämän edustajia lisää opetuksen toteuttamiseen
- viedään yrittäjyyden tukeminen käytäntöön, lisää yrittäjyysnäkökulmaa opetukseen ja erityisesti sisäisen yrittäjyyden esiin tuominen
- systemaattisen yhteydenpidon lisääminen työelämään, opettajien ja työelämän tapaamisia
- opettajat voisivat hyödyntää enemmän opiskelijoiden työelämäjaksoja omien työelämäyhteyksien luomiseen ja ylläpitämiseen
- opiskelijoiden työllistymisen edistäminen: jo opiskelun aikana opiskelijoita on tuettava hankkimaan työelämäyhteyksiä ja kesätyöpaikkoja, kv-opiskelijoita tulee tukea enemmän ja oppilaitoksen tulee markkinoida yrityksille opiskelijoiden osaamista sekä tukea paremmin omalle alalle työllistymistä
- haasteellinen kehitettävä on ”kiertävät” harjoittelupaikat opiskelijoille, mutta tämä mahdollistaisi kaikille opiskelijoille oikean harjoittelun
- tehostetaan palautteen keräämistä yrityksiltä tai muilta opinnäytetöiden toimeksiantajilta, vuoropuhelua työelämän, opettajien ja opiskelijoiden kanssa, sillä osa opiskelijoista ei tiedä mihin opinnäytetyötä on todellisuudessa käytetty ja mihin sen tulokset ovat johtaneet
- harjoittelupalautteen käsittelyyn lisää avoimuutta ja auditointitulosten tiiviimpää esittämistä yhteistyötahoille

5.4 Arviointi

Kohteina olivat arvioinnin säännöllisyys, ulkopuoliset arvoinnit, benchmarking ja itsearviointit. Lisäksi arvioitiin koulutuksen palautejärjestelmää, opiskelijapalautekeruun säännöllisyyttä ja sen vaikutuksia. Arvioitiin myös työelämän käytössä olevia palautteenantomahdollisuuksia ja kanavia sekä KT-keskuksen tyytyväisyyttä työelämän kanssa toteutettuihin yhteisiin tekemisiin ja niistä saatuihin tuloksiin.

3 Arviointi	1	2	3	4	5	T	Y
Koulutus- ja TKI-toiminnan arviointi HAMKissa on säännöllistä sekä ulkopuoliset auditoinnit, vertailut kumppanioppilaitosten kanssa että itsearviointit	0	2	4	7	4	9	17
HAMKissa on koulutuksen palautejärjestelmä ja opiskelijapalautteet kerätään säännöllisesti	0	0	2	13	2	9	17
Opiskelijoiden antamalla palautteella on vaikutusta	2	6	2	7	3	6	20
KT-keskuksen tyytyväisyys työelämän kanssa toteutettuihin yhteisiin tekemisiin ja niistä saatuihin tuloksiin	0	0	5	6	2	13	13
Työelämän edustajilla on mahdollisuus ja kanavat antaa palautetta HAMKille	2	6	6	6	2	4	22
Työelämän kumppanien palaute analysoidaan ja se johtaa toimenpiteisiin ja kehittämiseen	2	3	6	8	0	7	19
Työelämän kumppaneille tiedotetaan HAMKin toiminnasta	2	7	4	4	1	8	18

TAULUKKO 5 Arvioinnin tulokset

Koulutus- ja TKI-toiminnan arviointi HAMKissa on säännöllistä sekä ulkoiset auditoinnit, benchmarking että itsearviointit.

Yleisin oli arvosana 4. Perusteluissa todettiin, että HAMK on toteuttanut eritasoisia arviointeja säännöllisesti kohdistaen arvioinnit eri teemoihin, kuten koulutus, aluevastuu, TKI jne. ja luonut toimivan opiskelijapalaute- ja laatu järjestelmän. Palautejärjestelmää kehitetään jatkuvasti.

Kehittämisehdotuksissa esitettiin harjoittelupalautteen käsittelyyn lisää avoimuutta sekä auditointitulosten tiivistä esittämistä työelämälle. Vahvuutena pidettiin sitä, että toimintaa arvioidaan monesta näkökulmasta ja HAMKin suhtautuminen on palautehakuinen.

HAMKissa on koulutuksen palautejärjestelmä ja opiskelijapalautteet kerätään säännöllisesti; kirjalliset, palautekeskustelut, FUAS-tason palautteet.

Selkeästi eniten oli arvosanoja 4. Perusteluissa kiitettiin seurannan kattavuutta ja palautteen vaikuttavuutta sekä kehityskeskustelujen hyödyntämistä. Opiskelijat kokivat, että palautteet käsitellään ja niillä on vaikutusta hyvinkin nopeasti, opiskelijoita kuunnellaan ja palautejärjestelmä toimii.

Kehittämiskohteina mainitaan palautetiedon parempi viestiminen, säännöllisen palautteen kerääminen työelämän yhteistyötahoilta sekä palautteiden käsittelyn varmistaminen. Vahvuutena todettiin hyvä opiskelijapalautejärjestelmä sekä palautteiden ja arviointien näkyvyys laatukäsikirjassa.

Opiskelijoiden antamalla palautteella on vaikutusta (siirtyvät toimenpiteiksi ja kehittämiseen).

Havaitsemme, että tässä palautteessa on kaksi kärkeä, joista toinen painottuu arvioon 4 ja toinen arvioon 2, lähes tasavahvoina. Perusteluissa suora palaute opettajalle koettiin tehokkaimmaksi ja sitä opettajat myös toivoivat. Tosin opiskelijoiden mukaan kriittinen palaute saa joskus opettajan puolustautumaan. Kehittämisehdotuksissa toivottiin palautteen täysimääräistä hyödyntämistä. Lepaan yksikön vahvuutena mainittiin palautteen nopea vaikutus tilanteiden parantamiseksi.

Tuloksen kaksikärkisyydestä johtuen avataan tulosta KT-keskuksittain ja esitetään myös arvioijien antamia perusteluita arvioinneille.

Laatupalvelut
Marjatta Kariniemi

12.12.2013

BION arviot painottuvat arvosanaan 4, mutta yksi arvioija antoi arvion 5 ja 2. Kaikki BIO arvioijat antoivat arvosanan. Opiskelijoiden mielestä suora palaute opettajalle on tehokkainta ja sitä opettajat toivovat ja palautteella on vaikutusta.

HYOS arviointiryhmän kuudesta arvioijasta tätä teemaa arvioi kaksi arvioijaa, joilla teema oli esillä arviointikäyntipäivänä. Työskentelynsä perusteella he antoivat arvosanat 3 ja 1. Perusteluissa todettiin, että opiskelijat kaipaavat enemmän läpinäkyvyyttä ja suuremman palautekanavan.

TEOS KT-keskuksen arviot painottuvat arvosanaan 2 ja lisäksi yksi arvioija antoi arvion 1 ja yksi jätti arvioimatta. Perusteluissa todettiin, että ei ole kovasti näyttöä palautteen siirtymisestä toimenpiteiksi ja opiskelijat eivät tiedä palautteen käytöstä. Todettiin, että opiskelijoiden näkemyksen mukaan joissakin asioissa ei ole kuultu. Arvioija pohtii, onko kyse informaatiokatkosta? ”Uskon että palautteet käsitellään, mutta onko opiskelijoilta jäänyt näkemättä, mihin palaute on esim. sisältösuunnittelussa vaikuttanut, koska se konkretisoituneen vasta seuraavia kurssisisältöjä suunniteltaessa.” Lisäksi perusteluissa todettiin, että ”Opettajien mielestä palaute huomioidaan, opiskelijoiden mielestä ei aina, tai se ei ainakaan näy heidän opiskeluaikanaan.”

TEOS arvioijilta saatiin kehitysehdotuksia, että opiskelijoille tulee viestiä siitä, miksi palautetta kannattaa antaa. ”Konkreettisen tiedon antaminen siitä, miten on tehty kehittämistoimia palautteen perusteella.” Todettiin, että palautetulosten perusteella pitäisi johtaa suunnitelmat ja toteutus käytännön toimenpiteiksi.

YRLIn arviot hajaantuvat arvosanoihin 4, 5 ja yhteen 3 arvioon. Perusteluina esitetään, että palautteiden aiheuttamista muutoksista on jonkin verran näyttöä. IB-opiskelijat pitivät pienen yksikön etuna molemminpuolista suoraa keskustelua. Oppilaat vahvistivat haastattelussa, että heidän palautteellaan on selkeä vaikutus. Vahvuutena mainittiin systemaattinen tapa kerätä palautetta ja palautteen vaikuttavuus.

KT-keskuksen tyytyväisyys työelämän kanssa toteutettuihin yhteisiin tekemisiin ja niistä saatuihin tuloksiin.

Arvosanoja saatiin 3-5. Perusteluissa korostettiin yhteistyöstä saatuja myönteisiä kokemuksia ja molemminpuolisen osaamisen lisääntymistä. Arvioijat mainitsivat, että positiivista palautetta saatiin arviointikäyntipäivänä haastateltavilta.

Työelämän edustajilla on mahdollisuus ja kanavat antaa palautetta HAMKille.

Havaitsemme arvioiden jakautumisen tasaisesti arvioihin 2, 3 ja 4, mutta erinomaisia arvioita 5 on kaksi ja arviota 1 on kaksi. Tästä johtuen arvioijien perustelut ovat myönteisiä ja kehittämiseen haastavia. Jokainen perustelu on aito ja voidaan hyödyntää jatko-työskentelyssä. Tämän vuoksi näitä avataan teeman tueksi.

Perusteluissa todettiin, että palautekanavia on useita, mutta palautteen antamiseen tulisi motivoida enemmän. Arvioijakommentti: ”Omakohtaisten ja kollegakokemusten perusteella näistä ei ole oltu kovin kiinnostuneita.” (Sana ”näistä” tarkoittaa tässä palautteita). Todettiin myös, että HAMK kerää ja hyödyntää palautetta ja palautejärjestelmä on toimiva. Palautteen antaminen koettiin olevan liiaksi henkilökohtaisten suhteiden varassa, mutta palautteenanto on kehittynyt parempaan suuntaan. Kirjallinen palaute voi hukkaa byrokratian pyörteisiin ja asiayhteys katoaa, toisin kuin suora palaute.

Kehittämisehdotuksissa toivottiin lisää systemaattista palautteen keräämistä työnantajilta ja työelämän edustajilta. Työkaluksi ehdotettiin säännöllistä kyselyä yhteistyökumppaneille keskustelutilaisuuksien lisäksi.

Työelämän kumppanien palaute analysoidaan ja se johtaa toimenpiteisiin ja kehittämiseen.

Eniten saatiin arvioita 4 ja 3. Perusteluissa todettiin, että saatu palaute analysoidaan ja huomioidaan toiminnassa, palautteiden perusteella toivotaan enemmän toimenpiteitä ja saatu palaute otetaan HAMKissa vakavasti.

Kehittämisehdotuksissa esitettiin palautteiden ja niiden tulosten tiiviimpää käsittelyä eri henkilöstöryhmien kanssa ja jopa henkilökohtaisella tasolla. Viestintää tulee lisätä. Palautteen järjestelmällinen tallentaminen tulee järjestää. Palautelähteenä voi olla myös ammatilaisille suunnattu erikoistumis- ja täydennyskoulutus. Vahvuutena todettiin se, että työelämän antama palaute on huomioitu seuraavan vuoden opetussuunnitelmassa.

Työelämän kumppaneille tiedotetaan HAMK:n toiminnasta.

Arviot painottuivat arvosanaan 2 sekä 3:sta ja 4:sta oli yhteensä saman verran. Perusteluissa todettiin, että tiedotus on hidasta, mikä aiheuttaa päällekkäistä työtä ja valmistautumattomuutta. Aikataulujen varoajat jäävät lyhyiksi. Lisäksi perusteltiin parhaimpia arvosanoja, että HAMK käy työelämän edustajien kanssa säännöllistä keskustelua ja tiedottaa toiminnastaan. Teema on selkeä kehittämiskohde HAMKissa.

Kehittämisehdotuksissa todettiin, että tiedotuksen aikataulut tulee suunnitella ajoissa toteutuvan tiedotuksen näkökulmasta. Tiedotus tulee kohdentaa riittävän laaja-alaisesti yhteistyökumppaneille. Vahvuutena pidettiin viestinnän asiantuntijoiden osaamista.

Arvioinnin vahvuudet:

- toimintaa arvioidaan monesta näkökulmasta ja HAMK:n suhtautuminen on palautehakuinen
- hyvä opiskelijapalautejärjestelmä, palautteiden ja arviointien näkyvyys on hyvä laatukäsikirjassa
- järjestelmällinen ja säännöllinen palautekeruu opiskelijoilta
- opiskelijoiden antamalla palautteella on vaikutusta ja tiedotusta on parannettu
- vertailupalautetta on saatavilla muihin ammattikorkeakouluihin ja FUAS ammattikorkeakouluihin
- työelämän yhteistyötahojen antama palaute on huomioitu seuraavan vuoden opetussuunnitelmissa

Arvioinnin kehittämiskohteet:

- harjoittelupalautteen käsittelyyn lisää avoimuutta
- auditointitulosten tiivistä esittämistä työelämälle
- palautetiedon parempi viestiminen, säännöllisen palautteen kerääminen työelämän yhteistyötahoilta
- työelämän yhteistyökumppaneita tulisi motivoida enemmän palautteen antamiseen ja kehittää nopeita palautteenantamahdollisuuksia
- palautteen täysimääräinen hyödyntäminen ja käsittelyn varmistaminen

6. Johtopäätökset

Työelämän asiantuntijoiden suorittamassa arvioinnissa selvitettiin HAMKin koulutuksen työelämävastaavuutta ja TKI-toiminnan hyödyntämistä koulutuksessa haastattelujen, arvioijille toimitettujen aineistojen ja simulaatio-opetukseen tutustumisen avulla. Työelämän asiantuntijat kokivat tehtävän mielenkiintoisena ja heidän mukaan sitoutumista arviointitehtävään lisäsi se, että he pääsivät itse vaikuttamaan arvioinnin kulkuun ja asettamaan arvioitavat teemat sekä niitä selvittävät haastattelujen tukikysymykset.

HAMK tavoitteli arvioinnilla työelämän näkemystä toimintansa kehittämiseen. Näin työelämä otettiin mukaan rohkeasti ja avattiin oma toiminta avoimesti työelämän asiantuntijoiden arvioitavaksi. Arviointia voidaan pitää hyödyllisenä, sillä kehittämissuhteita saatiin runsaasti ja myös yksikkökohtaiset keskeiset vahvuudet ja kehittämiskohteet nousivat esille. Huomionarvoista on se, että samalla luotiin ammattikorkeakoululle uusi tapa tehdä toiminnan arviointia.

6.1 Vahvuudet koulutus- ja TKI-toiminnassa

Arvioinnin perusteella kokonaisuutena arvioiden HAMKin koulutus vastaa työelämän odotuksiin ja tarpeisiin, mutta tarkempien teemojen sekä KT-keskusten ja koulutusohjelmien tarkastelussa löytyi merkittäviäkin eroja. HAMK kuuntelee työelämän näkemyksiä ja saadun palautteen vaikuttavuudesta on selvää näyttöä, esim. opetussuunnitelmat. Arviointituloksen mukaan koulutuksen suunnittelutyön vahvuutena on se, että työelämästä saatu palaute on otettu huomioon opetussuunnitelmatyössä ja työelämän edustajia on osallistunut opetussuunnitelmien laadintaan.

Opinnäytetyöt todettiin pääosin hyödyllisiksi toimeksiantajille ja laajemminkin. Opinnäytetöiden merkittävyyttä lisää erityisesti se, jos työn aihe nousee aidosta työelämän kehittämistarpeesta. Aito kehittämistehtävä lisää opiskelijan motivaatiota huomattavasti, jolloin opinnäytetyöstä tulee yhä laadukkaampi.

Arvioijat pitivät HAMKin vahvuutena sitä, että ylimmällä johdolla on selkeä näkemys mihin pitää mennä ja muutoksen tuulet on huomioitu strategiassa. HAMKilla on aito halu kehittää ja lisätä yhteistyötä työelämän edustajien kanssa. Yhteistyön jatkuvuuden hyväksi on toteutettu toimenpiteitä ja myönteisestä kehityksestä on selvää näyttöä, esim. muutos viimeisten 2-5 vuoden aikana koulutuksen työelämälähtöisyyden lisääntymisenä.

Verkko-opetus on kehittynyttä yksikkökohtaisista eroista huolimatta ja opetuksen tukena käytetään monipuolisia kommunikointivälineitä. Verkko-opetuksen tuki on järjestetty sekä opiskelijoille että opettajille. Verkko-opetuksen toimivuudella on suuri merkitys opiskelun joustavuuden turvaamisessa ja vaihtoehtojen lisäämisessä.

Erityisen onnistuneena arviointiryhmä näki HAMKin hanketoiminnan, opiskelijapalauttejärjestelmän ja HAMKin teknisen opetusvälineistön.

HAMKin laaja hanketoiminta arvioitiin merkittäväksi, sillä sen avulla luodaan opiskelijoille mahdollisuus työelämäyhteyksiin, niiden kehittämiseen ja ylläpitämiseen sekä mahdollistetaan tutustuminen jopa tulevaan työpaikkaan. Opiskelijoiden osallistuminen kansainvälisiin hankkeisiin osana opiskeluaan on järjestetty ja ohjaus toimii. Työelämän kanssa toteutetuista yhteishankkeista saatuja kokemuksia ja tuloksia on hyödynnetty opetussuunnitelmiin. Yhteistyö TKI-toiminnassa on edellä muuta yhteistyötä.

Opiskelijapalautejärjestelmä on toimiva, palautetta kerätään järjestelmällisesti ja pääosin se johtaa toimenpiteisiin, kun arvioidaan HAMK:n kokonaisuutta. Opiskelijat pitivät tärkeänä pienten yksiköiden etua ja mahdollisuutta suulliseen, keskustellen annettuun palautteeseen. Opiskelijat kokivat, että palaute vaikuttaa hyvinkin nopeasti.

HAMK:n tekninen opetusvälineistö, -laitteisto, -kalusto ja -ohjelmat ovat ajantasaisia ja niiden uudistamisesta huolehditaan jatkuvasti. Uusimmat menetelmät otetaan käyttöön nopeasti ja sisällytetään joustavasti opetussuunnitelmiin. Opiskelijat pääsevät hyödyntämään ajanmukaisia työvälineitä, josta on hyötyä myös työelämän yhteistyötahoille.

Arvioijat näkivät erityisen onnistuneena työelämästä tulleiden opettajien rekrytoinnin, joka vaikuttaa myönteisesti opetuksen laatuun, koska opettajalla on näin läheinen suhde ja ajantasainen osaaminen työelämän tilanteista. Opiskelijat olivat innostuneita opettajien aktiivisuudesta järjestää opintojaksoja työelämän kanssa ja he osallistuivat mielellään näihin opintoihin sekä kokivat ne osaamista lisääviksi.

6.2 Kehittämiskohteet ja toimenpide-ehdotukset

Arvioinnissa löydettiin tärkeitä kehittämiskohteita harjoittelusta, verkostosuhteiden hyödyntämisestä, yhteistyötahojen laajentamisesta, suunnittelusta, yrittäjyyden edistämisestä, palautekanavan kehittämistä työelämän palautetta varten ja opetushenkilöstön työelämävalmiuksien ylläpitämisestä sekä viestinnästä.

Harjoittelun ohjauksessa on kehitettävää sekä työpaikalla annettavassa ohjauksessa että HAMK:n antamassa ohjauksessa, vaikka muilta osin opiskelun ohjaus arvioitiin hyväksi. Harjoittelun ohjauksessa tarvitaan selkeää tavoitteiden asettamista kaikkien osapuolten kesken ja harjoittelupaikan laadunvarmistusta. Oppilaitoksen tulee aktiivisemmin vierailla oppilaiden harjoittelupaikoillaan ja seurata harjoittelun aikana tapahtuvaa osaamisen kehittymistä. Harjoittelun riittävän ohjauksen järjestäminen on kriittinen ja pikaisesti kuntoon laitettava asia.

HAMK:n olisi kuunneltava laajempaa työelämän edustusta ja työelämäyhteyksien ylläpitämisen tulisi olla suunnitelmallisempaa. Suunnitteluvaihe on suurin pullonkaula työelämän ja koulutuksen kohtaamisessa. Suunnitteluvaiheessa tulisi ottaa mukaan työelämän edustajia eri toimialoilta, erikokoisista yrityksistä ja organisaatioiden eri tasoilta. Uusien yritysten mukaan ottaminen on tärkeää, unohtamatta pieniä organisaatioita. Tiedottaminen siitä, miten päästään mukaan ja esim. yhteistyö-klinikkakanava, voisivat mahdollistaa helpon kanssakäymisen työelämän ja oppilaitoksen kesken. Koulutuksen ja työelämän tuki toisilleen on tärkeää, muutenkin kuin TKI-hankkeissa.

Opetuksessa tulee käyttää enemmän työelämän asiantuntijoita, esim. asiantuntija- ja yrittäjyysopetuksessa. Työelämän asiantuntijoiden ja HAMK:n henkilöstön sinänsä vahvoja ja hyviä verkostosuhteita tulee hyödyntää opetuksessa suunnitelmallisemmin. Lisäksi työelämän asiantuntijat tulee perehdyttää opetussuunnitelmien sisältöön paremmin.

Työelämän osallistumisesta tulisi lisätä suunnitteluvaiheeseen myös TKI-toiminnassa ja yksittäisten hankkeiden lisäksi HAMK:n koko TKI-toiminnan suunnitteluun. Hankkeiden toteutusvaiheessa työelämän yhteistyö on vahvaa ohjausryhmätyöskentelyn ja osatoteuttajaroolien ja hankkeen kohderyhmään kuulumisen kautta. Lisäksi näissä osallistutaan palautteen antamiseen ja hankkeen toteutuksen arviointiin.

Yrittäjyyttä ja sisäistä yrittäjyyttä tulisi tukea vahvemmin opetuksessa ja vähentää KT-keskusten ja koulutusohjelmien välisiä eroja. Arviointituloksen mukaan tämä on kehittämiskohde yhtä KT-keskusta lukuun ottamatta. Arvioinnin mukaan opettajien osaamista yrittäjyyden opettamiseksi tulee lisätä, jotta he voivat tukea opiskelijoitaan. Yrittäjyysnäkökulma tulee olla esillä ja yrittäjyyskoulutusta tulee antaa läpi opintoajan ja opetuksessa tulee panostaa erityisesti syvälliseen yrittäjyyden ja tuloksellisen toiminnan merkityksen ymmärtämiseen.

Opiskelijoiden työelämäyhteyksiä tulisi lisätä opintojen alkupuolelle esim. jaksottaen harjoitteluja, projektitöitä ja osallistumisia messuille sekä näyttelyihin, sillä opiskelijoiden työelämäyhteyksien muodostumismahdollisuudet painottuvat tällä hetkellä liikaa opiskelun loppuvaiheeseen opetussuunnitelmissa. Toisaalta on luonnollista, että työelämäyhteydet painottuvat loppupuolelle opintoja, koska opinnäytetyö tehdään opintojen loppuvaiheessa ja usein myös harjoittelu toteutuu loppupuolella. Suunnittelemalla opiskelijoille monipuoliset osallistumismahdollisuudet voidaan opintojen alkuun saada kontakteja työelämään.

Opetushenkilöstön työelämävalmiuksien ylläpitämisessä on koulutusohjelmittain merkittäviä eroja, joita tulee vähentää. Työelämävalmiuksien ylläpitämisen tavoitteellisuutta tulee lisätä sekä toteutumista tulee seurata ja arvioida. Esimiesten tulee myös kannustaa ja tukea opettajia, muutoinkin kuin kehityskeskustelussa kerran vuodessa.

Toimivia ja järjestelmällisiä palautteenantokanavia tulee kehittää työelämän yhteistyökumppaneiden palautteen antamista varten. Erityisesti arvioijat odottavat ”nopean palautteenannon” mahdollisuuksia ja syvällisempiä keskusteluja kyselypalautteen tueksi.

HAMKin tulee ottaa tiedottamiseen aktiivisempi ote ja lisätä näkyvyyttä. Tiedottaminen työelämän yhteistyötahoille tulee olla laajempaa. Tiedotusta tulisi lisätä palautetuksista, toimenpiteistä ja siitä miten HAMKin yhteistyökumppaniksi pääsee. Kaiken kaikkiaan tiedotusta tulisi lisätä niistä monipuolisista mahdollisuuksista, joita HAMK opiskelijoineen tarjoaa. Arviointityöskentelyn aikana työelämän edustajat huomasivat tienneensä HAMKin tarjoamista mahdollisuuksista etukäteen varsin vähän.

6.3 Jatkotoimenpiteet

Työelämän asiantuntijoiden suorittama HAMKin koulutuksen ja TKI-toiminnan työelämävastaavuuden arviointi on osa laatujärjestelmäämme. Koulutus- ja TKI-toiminta tuotiin lähelle työelämää ja avattiin ennakkoluulottomasti ulkopuolisten asiantuntijoiden arvioitavaksi. Työelämäarvioinnin toteuttamisen vaiheista ja edistymisestä on raportoitu säännöllisesti HAMKin Laadun ja riskienhallinnan (LaaRi) johtoryhmässä. Raportti käsiteltiin HAMKin hallituksessa 17.12.2013.

HAMK hyödyntää raportin tuloksia sekä koko korkeakoulun että KT-keskusten toiminnan kehittämisessä. Nopeasti korjattavissa olevat asiat korjataan heti, esim. järjestämällä työelämän asiantuntijoille säännöllisesti tilaisuuksia, joissa hiellä on mahdollisuus antaa palautetta keskustellen. Olihan työelämän kaipaama nopea palautteenantojärjestelmä yksi arvioinnin tulos. Pidemmän ajan vaativille toimenpiteille laaditaan kehittämissuunnitelma KT-keskuksittain. Toimenpiteiden toteuttamiseen nimetään vastuuhenkilöt ja toteutumista valvotaan.

Arviointiprosessin aikana on tehty havaintoja prosessin toimivuudesta, jotta prosessia voidaan edelleen kehittää ja sujuvoittaa. KT-keskuskohtaisten arviointiryhmien puheenjohtajat valittiin työelämän asiantuntijoista. Tämä oli hyvin toimiva järjestely, jota kan-

nattaa jatkaa tulevaisuudessa. Työelämän asiantuntijoiden määrittelemät arviointiteemat olivat osuvia. Nyt käytettyjä teemoja voidaan tarkastella uudelleen seuraavan arviointikierroksen asiantuntijoiden kanssa. Teemat oli ryhmitelty arviointityökirjoihin PDCA-syklin mukaisesti (Suunnittelu, Toteutus, Arviointi ja Kehittäminen), johon myös laatu-järjestelmämme perustuu. Työkirjan ryhmittelystä voidaan jatkossa jättää pystysuunnassa ollut kehittämisen kehän otsikko ”kehittäminen” pois, koska tämä on työkirjassa vaakasuunnassa jokaisen teeman kohdalla omana sarakkeena. Lisäksi voidaan lyhentää arviointityökirjaa poistamalla lopussa oleva kokonaisarviointin osa. Samat tiedot saadaan edellisten kohtien yhteenvedolla.

Työelämän edustajien arviointi todettiin hyödylliseksi ja yhteistoiminnalliseksi työskentelytavaksi. Arvioijina toimineet työelämän asiantuntijat ovat kiinnostuneita osallistumaan tämän kaltaiseen yhteistyöhön jatkossakin. HAMKin arviointiryhmän antama tuki työelämän arvioijille oli tarpeellinen, koska tukitoimiin sisältyi monia ulkopuoliselta enemmän aikaa vieviä prosessin vaiheita, kuten valmisteleva suunnittelutyö, arviointimateriaalien toimittaminen, arviointikäyntipäivän ohjelmien ja arviointityökirjojen sekä ohjeiden kirjoittaminen, muistioiden laatiminen ja työelämän edustajilta tulleiden pyyntöjen mukaan haastateltavien järjestäminen. Arvioijien aika jäi tehokkaammin varsinaiseen arviointityöhön. Seuraava vastaava arviointi toteutetaan syksyllä 2015.

Raportin liitteeksi lisättiin arvioijien tarkempi esittely, arviointiasteikko ja -kriteerit, arviointikäyntipäivän ohjelmat arviointiryhmittäin sekä arviointityökirja, josta käy ilmi työelämän edustajien työstämät arviointiteemat.

Liite 1**1 Arviointiasiantuntijoiden esittely****Puheenjohtajat****Ari Mikkola, Työelämäarviointi kokonaisuuden puheenjohtaja**

Johtaja, Agronomi Ari Mikkola on toiminut pitkään Hämeen ammatillisen korkeakoulutuksen kuntayhtymässä Hämeen ammatti-instituutin rehtorina ja Hämeen ammattikorkeakoulun Biotalous KT-keskuksen johtajana. Hänellä on vuosien kokemus arviointitehtävistä ja johtoryhmien työskentelystä.

Kaisa Halme, TEOS arviointiryhmän puheenjohtaja

MMM, Mti AMK Kaisa Halme, ProAgria Etelä-Suomi ry:stä, on toiminut bioenergia ja uusiutuvan energian hankkeen projektipäällikkönä vuodesta 2010. Lisäksi työnkuvaan kuuluvat maatalous energiasuunnitelmien laatiminen sekä viestinnän tehtävät. Kokemuksista on kertynyt energiapuunhankintaan liittyvissä avustavissa tehtävissä kaksi vuotta Vapo Oy:ssä. Kaisa Halme valmistui Hämeen ammattikorkeakoulusta metsätalousinsinööriksi 2005 ja Helsingin yliopistosta metsänhoitajaksi 2009.

Tommi Mattila, YRL:n arviointiryhmän puheenjohtaja

Konttorinjohtaja Tommi Mattila on toiminut Nordea Pankin Hämeenlinnan yritys-konttorin johtajana vuodesta 2011. Hänellä on 10 vuoden kokemus yritys-sektorin pankkiasioiden hoidosta. Hän valmistui Liiketalouden Tradenomiksi Hämeen Ammattikorkeakoulusta vuonna 2005.

Simo Saarekanta, TEOS arviointiryhmän puheenjohtaja

Insinööri AMK Simo Saarekanta on toiminut Sako Oy:llä suunnittelupäällikkönä vuodesta 2012 ja tätä ennen Sako Oy:ssä tuotesuunnittelijana. Suunnittelupäällikkönä tehtävässä hän vastaa osastonsa tuotekehitys- ja suunnittelutehtävistä sekä protopajan toiminnasta, raportoiden tuotekehitysjohtajalle. Vuosina 1996 - 2010 hän on työskennellyt vaativissa tuotekehitystehtävissä Insinööritoimisto Linnatek Oy:ssä, Patria Land & Armament Oy:ssä ja Metso Paper Valkeakoski Oy:ssä. Hän opiskelee ylempää ammattikorkeakoulututkintoa Hämeen ammattikorkeakoulussa työn ohessa. Hän on valmistunut AMK Insinööriksi vuonna 1999 Hämeen ammattikorkeakoulusta ja Kone-tekniikoksi vuonna 1993 Hämeenlinnan teknillisestä oppilaitoksesta.

Tuovi Sohlberg, HYOS arviointiryhmän puheenjohtaja

Muutosjohtaja, THM, ESH Tuovi Sohlberg on toiminut Hämeenlinnan kaupungin Koti- ja asumispalvelujen yksikön palvelujohtajana 2009 – 2011 sekä vuodesta 2012 Ikäihmisten hoidon ja hoivan muutosjohtajana. Vuosina 2001 – 2008 hän toimi avoterveydenhuollon ylihoitajana Hämeenlinnan seudun kansanterveystyön kuntayhtymässä. Tätä ennen hän oli ylihoitajan, opettajan ja tutkijan tehtävissä, joista työkokemusta 10 vuoden ajalta. Ammatillisen opettajatutkinnon hän suoritti 1997. Arviointityöskentelyyn hän on osallistunut eri oppilaitoksissa sekä KKA-arviointiin 2013.

Arvioijat

Toni Andersson toimii tutkimus- ja kehityspäällikkönä Ekokem Oy Ab:ssa vastaten Ekokemin T&K-ryhmän toiminnasta ja kehittämisestä. Ekokemillä Andersson on työskennellyt vuodesta 2009. Aiemmin hän toimi Teknologiakeskus Ketek Oy:n palveluksessa, kehitysjohtajan (2007–2009) ja tutkimuspäällikkönä (2006–2007) sekä tutkijan

(2005–2006) tehtävissä. Hän valmistui Filosofian lisensiaatiksi Helsingin yliopiston polymeerikemian laboratoriosta 2005, jossa työskenteli tutkijana vuodesta 2001.

Palvelusuunnittelija, sosionomi (yamk) **Leena-Maija Hakkarainen** on toiminut Hämeenlinnan kaupungin lasten ja nuorten palveluiden palveluohjauksen suunnittelijana vuodesta 2012 vastuualueenaan lasten ja nuorten palveluohjauksen suunnittelu ja kehittäminen. Vuosina 2009–2012 hän toimi varhaiskasvatuskeskuksen johtajana Hämeenlinnan kaupungissa. Hän suoritti sosionomi (yamk) tutkinnon 2010. Arviointityöskentelyyn hän on osallistunut HAMKin sosiaalialankoulutusohjelman ja Hämeenlinnan kaupungin varhaiskasvatuksen ohjausryhmässä.

Huoltopäällikkö **Janne Hakulinen** on työskennellyt Konecranes Service Oy nosturi-huoltoyksikössä vuodesta 2010. Hänen tehtäviinsä kuuluvat asiakkuuksien ylläpito, sopimusmyynti, kunnossapidon kehitys ja työnjohtotehtävät huoltoteknikoille. Aikaisemmin hän työskenteli huoltoteknikkona 14 vuotta, joista kouluttajana Konecranes instituutissa vuosina 2008–2009. Hänellä on Työpaikkakouluttajan pätevyys ja hän on ohjannut oppisopimusopiskelijoita ja toiminut ammattikouluharjoittelijoiden työpaikkaohjaajana.

Suunnittelija **Liisa Hämäläinen** toimii Suomen ympäristökeskuksessa (SYKE) Vesikeskuksessa Vesivarayksikössä. Hänen työtehtäviinsä kuuluvat vesistöjen kunnostus ja luonnonmukainen vesirakentaminen. Hän tekee yhteistyötä oppilaitosten kanssa ja osallistuen asiantuntijana esim. projektien ohjausryhmiin.

Prismajohtaja, KTM **Jaana Järvenselkä** on toiminut Prisma Hämeenlinnan johtajana vuodesta 2012. Prisma Hämeenlinnassa on noin 150 työntekijää. Hänellä on kokemusta kaupan esimiestehtävistä 12 vuoden ajalta. Aikaisemmin hän on toiminut Osuuskauppa Hämeenmaassa useassa yksikössä S-Marketpäällikkönä, Sale ketjupäällikkönä, Kodin osaston myyntipäällikkönä Prisma Riihimäellä, sekä S-Market aluepäällikkönä Itäisen-Päijät-Hämeen alueella. Hän valmistui kauppatieteen maisteriksi Lappeenrannan teknillisestä yliopistosta 2012.

Metsäneuvoja **Erkki Kesämaa** on toiminut tarkastajana Suomen metsäkeskuksessa vuodesta 1982. Nykyisin vastuualueena ovat metsälain ja rahoituslain tarkastukset sekä muut arviot ja tarkastukset Lounais-Hämeessä, Kalvolassa sekä Hattulassa. Lisäksi hän tekee PEFC- sertifioinnin seurannan maastotarkastuksia vuosittain.

Huoltopäällikkö **Ilkka Korpela** on vetänyt Konecranesin alueellisia huoltotoimintoja viimeiset viisi vuotta ja vastaa Konecranesin Hämeenlinnan tehtaan konekunnossapidosta sekä nosturihuollon palveluista Hyvinkään seutukunnalla. Aikaisemmin hän on toiminut Konecranesin huollon controller -toiminnossa ja YLEn rahoitusosastolla. Ilkka on valmistunut tradenomiksi Hämeen ammattikorkeakoulusta vuonna 2005 pääaineenaan sisäinen laskenta ja rahoitus.

Suorakylvöasiantuntija **Eero Kovero** on maaseutuyrittäjä. Yrittäjätoimintaan sisältyy alkutuotannon lisäksi alalla käytettävän kaluston ja menetelmien kehittämistä kotimaisen teollisuuden ja kanssa sekä neuvontatyötä. Lisäksi hän toimii luennoitsijana ja kotija ulkomaan opintomatkojen järjestäjänä. Aiemmin hän on työskennellyt Pro Agria Hämeessä, maaseutuelinkeinojen neuvontatehtävissä 1995- 2013. Koverolla on arviointikokemusta eri kohteista alkutuotannon sektorilta.

Laatupalvelut
Marjatta Kariniemi

12.12.2013

Metsänparannusasiantuntija **Lauri Laaksonen** toimii Metsänhoitoyhdistyksellä metsätiet, ojat ja lannoitus asioiden asiantuntijana toimialueenaan Kanta-Häme. Hän on valmistunut Hämeen ammattikorkeakoulusta metsätalousinsinööriksi (AMK).

Pankinjohtaja **Tuija Lehto** on toiminut Hämeenlinnan Seudun Osuuspankissa hallintojohtajana vuodesta 2000 alkaen. Hän vastaa pankissa henkilöstöasioista, laskennasta sekä riskienhallinnasta, ja on pankin johtoryhmän jäsen ja sen sihteeri. Hän valmistui kauppatieteen maisteriksi Helsingin kauppakorkeakoulusta 1986 ja on toiminut työuransa aikana erilaisissa asiantuntija-, esimies- sekä johtotehtävissä Op-pohjolarhyhmään kuuluvassa Hämeenlinnan Seudun Osuuspankissa. Hän on Ammattiopisto Tavastian Liiketalouden ja kaupan alan koulutuksen asiantuntijaryhmän jäsen.

Controller, Yo-merkonomi **Jouni Mikkola** on toiminut 13 vuotta Rautaruukki Oyj:n sisäisen laskennan tehtävissä ja sen jälkeen 25 vuotta Ekokem Oy Ab:n laskentapäällikkönä vastuualueenaan sisäinen ja ulkoinen laskentatoimi. Tällä hetkellä Mikkola on osa-aikaeläkkeellä ja toimii yhtiössä controllerina. Hän valmistui yo-merkonomiksi vuonna 1974 ja on sen jälkeen täydentänyt opintoja Lifimin vuoden mittaisella Controller-kursilla. Oman toimensa ohella hän toimii yhtiön laatuorganisaatiossa talon sisäisenä auditoijana.

Rakennusinsinööri (amk) **Toni Mäki** on toiminut Pohjola Vakuutus Oy:ssä Vahinkotarkastuksessa 2010 alkaen vahinkotarkastajana ja 2012 alkaen asiantuntijatarkastajana. Hän on valmistunut rakennusinsinööriksi Hämeen ammattikorkeakoulusta. Hän on toiminut Vahanen Oy:ssä 2005–2010 korjausrakentamisen asiantuntijapalveluissa.

Varajohtaja **Timo Mäkinen** on toiminut Nordean Etelä-Hämeen alueen varajohtajana ja johtoryhmän jäsenenä vuoden 2011 alusta. Alueen konttoreiden johtajat raportoivat aluejohtajalle ja Mäkiselle. Lisäksi hän vastaa alueen henkilöasiakassektorista mm. osallistumalla asiakaspalvelun laadun kehittämiseen ja arviointiin. Aikaisemmin Mäkinen on toiminut pankin konttorinjohtajana useilla paikkakunnilla n. 30 vuoden ajan. Nykyisessä tehtävässä hän osallistuu henkilöstöarviointiin – ja valintoihin, jonka puitteissa tekee yhteistyötä mm. paikallisten oppilaitosten kanssa. Timo Mäkinen on osallistunut myös työharjoittelijoiden perehdyttämisen suunnitteluun sekä opinnäytetöiden projekteihin.

Metsätalousinsinööri, LKV **Jyrki Mäkiranta** on toiminut tie- ja oja-asiantuntijana Metsänhoitoyhdistys Päijät-Hämeellä vuodesta 2009 alkaen sekä kiinteistönvälitystehtävissä noin vuoden. Vuosina 2007–2009 hän toimi tie- ja ojitushankkeiden maastosuunnittelijana Tapion Tiet ja Ojat Oy:n palveluksessa. Aiemmin hän on työskennellyt konsulttialalla ympäristönäytteenotto tehtävissä noin 10 vuotta. Mäkiranta valmistui metsätalousinsinööriksi Tampereen Ammattikorkeakoulusta vuonna 2007. Hän on suorittanut metsäkiinteistöjen arvonmääritys, hallinta ja kauppa erikoistumisopinnot HAMKin Evon toimipisteessä vuosina 2012–2013. Lisäksi hän suoritti Keskuskauppakamarin järjestämän LKV-tutkinnon keväällä 2013.

Metsäneuvoja **Juha Niskanen** toimii Suomen Metsäkeskuksessa.

Palvelupäällikkö **Satu Nurmi** toimii ProAgria Etelä-Suomi ry:ssä yrityspalveluissa.

Projektiasiantuntija **Arja Rantamäki** on työskennellyt Valkeakosken Seudun Kehitys Oy:ssä alueellisten ja kansallisten yrittäjäyyskasvatus- ja oppilaitos-yritysyhteistyön projekteissa vuodesta 2006 alkaen. Aiemmin hän on toiminut erilaisissa kehittämishankkeissa maakunnan liitossa, sairaanhoitopiirissä sekä aikuiskoulutuksen parissa yksityi-

Laatupalvelut
Marjatta Kariniemi

12.12.2013

sellä sektorilla. Aikuisopiskelijana hän suoritti työn ohessa BBA-tutkinnon Hämeen ammattikorkeakoulussa 2006.

Kouluttaja, VTS **Leena Selenius** toimii Vakuutusyhtiö Pohjantähdessä kouluttajana vastuualueenaan osaamisen hallinta ja kehittäminen. Hän on ollut vakuutusyhtiön palveluksessa vuodesta 1998 eri tehtävissä ja sitä ennen pankin palveluksessa 12 vuotta. Arviointityöskentelyyn hän on osallistunut toimiessaan arvioijana Rahoitus- ja vakuutusalan tutkinnon suorittajille.

Yrittäjä **Katri Selin-Nurmi** on työskennellyt vaatetusalan perheyrietyksessä yli 30 vuotta. Lukion jälkeen hän opiskeli Ruotsissa ja palattuaan Suomeen hän aloitti työskentelyn perheyrietyksessä ja opiskeli työn ohessa kaupan alaa sekä yrittäjien omista että Markkinointi-instituutin koulutuksissa. Myöhemmin hän opiskeli HAMKissa johdon ja taloushallinnon kahden vuoden opinnot monimuoto-opiskeluna. Lisäksi hän on suorittanut oppisopimus-opiskelijan työnohjausopinnot kahdessa eri oppilaitoksessa ja tarjonnut yrityksessään opiskelijoille oppisopimustyöpaikan. Selin-Nurmi on toiminut Hml:n seudun Yrittäjänaiset ry:n ja Hml:n Yrittäjät ry:n luottamustehtävissä, mm. hallituksessa eri aikakausina. Hml:n Kaupunkikeskustayhdistyksessä hän on mukana aktiivisesti ja toimii työryhmän puheenjohtajana. Hänen uusien tehtävien on valtakunnallisen Muotikaupanliiton hallituksen jäsenyys.

Janne Tuusa toimii myyntipäällikkönä Hankkija Oy Agri Marketissa.

Yrittäjä, toimitusjohtaja, isännöitsijä, tradenomi **Tiina Vehkakoski-Helén** on toiminut Kiinteistöalan tehtävissä vuodesta 1988 alkaen. Hänellä on Kiinteistöalan tradenomitutkinto TAMKista (2002) ja auktorisoituja alan tutkintoja, kuten KIJO, MHT, JET, ITS, LKV Kiinteistövälittäjäntutkinto ja AIT. ITS-TEK-opinnot (2004) on suoritettu HAMKissa ja KIINKOssa. Hän on tehnyt myös NTM- ja opettajaopinnot. Vehkakoski-Helén toimii asiantuntija-opettajana muutamissa oppilaitoksissa. Hän on toiminut Opetushallituksen valvoman Isännöinnin ammattitutkintotoimikunnan jäsenenä vuosina 2006–2010 sekä kehitystehtävissä isännöinnin ammattitutkinnon perusteet työryhmässä. Hän on suorittanut ISA-laatuauditoijan koulutusohjelman Kiinteistöalan koulutuskeskuksessa 1999 ja toiminut isännöintitoiminnan laatuauditoijana vuosina 1999–2009.

Tilitoimistoyrittäjä **Aija Uschanoff** on tradenomi, KLT ja johtaa ASR Tilipalvelu Oy toimintaa Janakkalassa. Hän on työskennellyt Taloushallinnon tehtävissä 30 vuotta ja rahoitusalan kokemusta on seitsemän vuotta. Uschanoff on valmistunut tradenomiksi Hämeen ammattikorkeakoulusta. Uschanoffin motto on: Taloushallintopalveluja ammattitaidolla ja suurella sydämellä.

HAMKin arviointiryhmä ja arviointiryhmien sihteerit

Filosofian maisteri, lehtori **Riitta Ahokas** on toiminut pitkään Hämeen ammattikorkeakoulussa matemaattisten aineitten lehtorina ja Hämeen ammatti-instituutissa opinto-ohjaajana. Arviointityö on tullut tutuksi mm. Hämeen ammattikorkeakoulun osallistuksessa ulkoisiin auditointeihin ja sisäisiin itsearviointeihin.

Yliopettaja DI **Antti Aimo** on toiminut Hämeen ammattikorkeakoulun automaatiotekniikan ja Automation Engineering -koulutusohjelmien vetäjänä vuodesta 2000, ensin koulutusohjelmajohtajana ja vuodesta 2009 alkaen koulutusvastaavana. Vuosina 1995 – 2000 hän toimi automaatiotekniikan yliopettajana Hämeen ammattikorkeakoulussa ja vuosina 1988 – 1995 lehtorina Valkeakosken teknillisessä oppilaitoksessa. Vuosina

1982 – 1988 hän työskenteli Valmet Automaatiassa eri tehtävissä. Arviointityöskentelyyn Aimo on osallistunut Hämeen ammattikorkeakoulussa vuodesta 2008 alkaen.

Kehittämisisassistentti, tradenomi **Sara Heikkilä** toimii parhaillaan assistenttina HAMK:n kehittämistoiminnan ja kansainvälisten asioiden parissa. Sara valmistui tradenomiksi HAMKista loppusyksystä 2013. Työkokemusta on kertynyt noin viiden vuoden ajalta assistentin tehtävistä niin kunnalliselta kuin kaupalliselta puolelta. Aiemmin hän on suorittanut hortonomin tutkinnon ja työskennellyt viheraluesuunnittelijana. HAMKissa Sara on osallistunut raporttoijana kahteen FUAS-yhteistyössä toteutettuun sisäiseen ristiinarviointiin.

Hämeen ammattikorkeakoulun opiskelijakunnan (HAMKO) pääsihteeri **Tanja-Maria Hyppänen** osallistui arviointiin Teknologiaosaamisen KT-keskuksen arviointiryhmässä tarkkailijana ja opiskelijakunnan edustajana.

Riskienhallintapäällikkö **Marjatta Kariniemi** on suorittanut hallintotieteiden maisterin tutkinnon (TaY) ja tradenomitutkinnon HAMKissa sekä opettajan opinnot ja näyttötutkintomestarin opinnot HAMK:n ammatillisessa opettajakorkeakoulussa. Hän työskentelee HAMKissa laadun- ja riskienhallinnan sekä hankehallinnon tehtävissä. Laatukeskuksen arviointityöhön hän on osallistunut vuosia oman toimen ohella ja käynyt arviointikoulutukset sekä saanut Laatukeskuksen myöntämän Excellence Finland 4 tähden sertifikaatin, joka on voimassa 8.11.2015. Hän on ollut arvioijana (koulutuskuntayhtymät) sekä pääarvioijana (kaupunki) laatupalkintokilpailuissa.

Koulutussuunnittelija-assistentti, Sosionomi (AMK) **Heli Lihavainen** on toiminut Hyvinvoinnin täydennyskoulutuksen suunnittelijana ja assistenttina määräaikaista useampaan kertaan vuodesta 2008 alkaen. Täydennyskoulutuksessa Helin vastuulla ovat markkinointi ja koulutusten käytännön järjestelyt. Työjaksojen välillä Heli on työskennellyt opetustehtävissä ja kehittämishankkeissa. Arviointityöskentelyyn Heli on saanut perehdytystä hanketyössä.

Terveystieteiden tohtori **Hanna Majjala** toimii (v. 2012 alkaen) Hämeen ammattikorkeakoulun Hyvinvointiosaamisen koulutus- ja tutkimuskeskuksen johtajana. Hän on toiminut hyvinvointialan koulutuksen eri tehtävissä 30 vuotta. Hänellä on monipuolista kansallista ja kansainvälistä arviointikokemusta.

Ylioppilas (2007) **Tania Majamäki** on HAMK:n liiketalouden opiskelija ja hänen suuntautumisvaihtoehtonsa on markkinointi. Tällä hetkellä hän on viestinnän harjoittelijana HAMKissa ja hänen toimenkuvaansa kuuluvat monipuolisesti viestinnän, markkinoinnin ja tiedottamisen tehtävät. Työkokemusta on kertynyt kaupan alalta kuusi vuotta.

Koulutusvastaava ja kotieläintuotannon lehtori, MMM **Katariina Manni** on toiminut Hämeen ammattikorkeakoulussa maaseutuelinkeinojen koulutusohjelmassa vuodesta 2003 lähtien. Vuosina 1999–2003 hän toimi Suomen Rehulla nautarehujen tuotekehityksessä, myynnissä ja markkinoinnissa. Hän valmistui maatalous- ja metsätieteiden maisteriksi Helsingin yliopistosta vuonna 1999. Arviointityöskentelyyn hän on osallistunut Hämeen ammattikorkeakoulun laadunvarmistustyössä.

Teknologiaosaamisen koulutus- ja tutkimuskeskuksen taloussihteeri **Seija Nyman** on ollut HAMK:n palveluksessa vuodesta 2001. Alkuvuosina hän toimi Riihimäen kampuksen kirjanpitäjänä osallistuen silloin mm. EU-hankkeiden hallintotehtäviin. Nykyisin hän toimii osin koulutus- ja tutkimuskeskuksen johdon sihteerintehtävissä, osallistuu KT-johtoryhmän ja Riihimäen kampuksen johdon kokouksiin sekä avustaa keski-

tettyä HAMK:n henkilöstö- ja taloushallintoa. Vuonna 2010 hän osallistui Korkeakoulujen arviointineuvoston (KKA) suorittamaan HAMK:n auditointiin ollen yksi haastateltavista. Ennen HAMK:iin tuloa hän on työskennellyt pitkään tilitoimistossa kirjanpitäjänä hoitaen mm. pk-yrityksien kirjanpito-, tilinpäätös- ja verotusasioita, sekä sihteeritoiminnanohjaajana paikallisessa vammaisjärjestössä.

FM, DKK **Peppina Pöyhönen** toimii HAMK:n Hyvinvointiosaamisen koulutus- ja tutkimuskeskuksessa palvelukoordinaattorina vastuualueenaan KT-keskuksen hallinto. Vuosina 1981–2008 hän työskenteli Turun yliopiston eri yksiköissä. Hallinto- ja suunnittelutehtäviin kuului mm. esittelijän tehtäviä Rehtorinviraston kansainvälisissä asioissa, Matemaattisten tieteiden laitoksen laitosneuvostossa sekä Lääketieteellisen tiedekunnan tiedekuntaneuvostossa (jatkotutkinnot). Vuosina 1999–2008 hän toimi Tutkimuspalvelut ja teollisuusyhteistyö -yksikössä suunnittelijana vastuualueenaan tutkimusrahoituksen tiedotus- ja neuvontapalvelut, ja osallistui yksikön ensimmäiseen laadunarviointiprosessiin.

FT, Dosentti **Janne Salminen** on Hämeen ammattikorkeakoulun vararehtori vastuualueenaan TKI-toiminnot ja järjestelmäkehitys. Janne Salminen on toiminut aiemmin erilaisissa tutkimus-, opetus- ja hallintotehtävissä useissa korkeakouluissa.

Hyvinvointiosaamisen koulutus- ja tutkimuskeskuksen Sosiaalialan koulutusohjelman yliopettaja, **Marja Sirkkola**, EdD (Doctor of Education), KT, on työskennellyt HAMK:ssa vuodesta 2000. Hänen tehtäviinsä kuuluvat sosiaalialan yliopettajan tehtävät, kansainvälisyystehtävät, multisensorisen työn kehittäminen, vammaistyö ja taideaineet. Aikaisemmin hän on työskennellyt opettajana HAMK AOKK:lla ja Hämeenlinnan Sosiaalialan Oppilaitoksessa (10 v.) sekä Taideterapeuttina Hattelmalan psykiatrisessa sairaalassa (7v.). Hän on HAMK:n sosiaalialan asiantuntijana kansainvälisessä benchmarking ryhmässä KU-Leuven & FUAS (2013). Hän toimii kansainvälisessä SPEDUREG-projektissa (2013-2014), joka on erityispedagogiikan ja varhaiskasvatuksen nivelvaiheisiin keskittyvä Norjan, Tanskan, Viron ja Suomen vertailevan arvioinnin ja kehittämisen hanke yhdessä työelämäedustajien kanssa. Vuonna 2010 hän osallistui Korkeakoulujen arviointineuvoston (KKA) suorittamaan HAMK:n auditointiin. Hän osallistuu Sosiaalialan koulutusohjelmassa tehtävään vuosittaiseen itsearviointiin ja kehittämistyöhön liittyen työelämäyhteyksiin.

KTM, MBA, lehtori **Vesa Tuomela** on HAMK:n yrittäjyyden opettaja ja kehittämisspäällikkö. Tuomelalle on tärkeää uusien asioiden kokeilu yhdessä opiskelijoiden, kollegoiden, ja sidosryhmien kanssa. Uusien ideoiden muuntamisen edistäminen tuotteiksi, palveluiksi ja toimintamalleiksi on palkitsevaa, haasteellista ja rohkaisevaa. Tärkeää on kokeilla, epäonnistua, onnistua ja oppia uutta.

Liite 2

2 Arviointiasteikko ja -kriteerit

HAMKin koulutuksen arviointi 20.8. – 12.11.2013

Arviointiryhmä koostui työelämän asiantuntijoista.

Arvosana 1 Ei ole näyttöä (alle 15 %) työelämäyhteistyöstä	Arvosana 2 Jonkin verran näyttöä (15–35 %) työelämäyhteistyöstä	Arvosana 3 Keskitason näyttö (40–60%) työelämäyhteistyöstä	Arvosana 4 Selvää näyttöä (65 – 80 %) työelämäyhteistyöstä	Arvosana 5 Erinomaista näyttöä (85 – 100 %) työelämäyhteistyöstä
<ul style="list-style-type: none"> • työelämän odotusten ja vaatimusten toteuttaminen koulutuksessa ja TKI-toiminnassa on ”puhetasolla” • työelämän edustajien osallistuminen koulutuksen ja TKItoiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin on vähäistä • opetus- ja TKIhenkilöstöllä on puutteelliset työelämäyhteistyöt • opiskelijoiden olemassa olevia työelämäyhteistyöjä ei hyödynnetä 	<ul style="list-style-type: none"> • koulutuksen ja TKItoiminnan suunnittelussa henkilöstön työelämäyhteydet ovat satunnaisia • positiivista kehitystä yhteistyössä työelämän suuntaan koulutuksen ja TKItoiminnan toteutuksessa, arvioinnissa ja kehittämisessä • saavutettujen tulosten ja niitä vastaavan toiminnan yhteydestä on näyttöä (työelämäyhteistyö on kehittynyt tuloksellisesti toimintaan verraten) 	<ul style="list-style-type: none"> • työelämän kumppanit on otettu mukaan koulutuksen ja TKItoiminnan suunnitteluun • henkilöstöllä on yhteyksiä työelämään • koulutuksen ja TKItoiminnan toteutuksessa, arvioinnissa, kehittämisessä on näyttöä jatkuvasta, keskitason yhteistyöstä työelämän kumppaneiden kanssa • työelämäyhteistyön jatkuvasta säilyttämisestä on näyttöä 	<ul style="list-style-type: none"> • työelämän kumppanit osallistuvat merkittävästi koulutuksen ja TKItoiminnan suunnitteluun • henkilöstöllä on aitoja, käytännön työelämäyhteistyöjä • työelämäyhteistyölle koulutuksen ja TKItoiminnan toteutukseen, arviointiin ja kehittämiseen on asetettu tavoitteita • työelämäyhteistyön säilyttämisestä jatkossa on selvää näyttöä 	<ul style="list-style-type: none"> • laaja-alainen jatkuva toiminta koulutuksen ja TKItoiminnan työelämäyhteistyön kehittämiseksi ja syventämiseksi • henkilöstöllä on jatkuvat ja pysyvät työelämäyhteydet • työelämän kumppanit osallistuvat suunnitteluun säännöllisesti • työelämäyhteistyölle asetetut tavoitteet on saavutettu • työelämän vaatimukset on huomioitu koulutuksessa, arvioinnissa ja kehittämisessä

Liite 3

3 Arviointikäyntipäivän ohjelmat

Arviointikäynnin ohjelma 24.9.2013		Marjatta Kariniemi päivitetty 24.9.2013	
Ryhmän puheenjohtaja: Asiantuntija, Kaisa Halme, Pro Agria Etelä-Suomi ry		KT-Ryhmä: BIO	Sihteerit HAMK: Katariina Manni Riitta Ahokas
Kellonaika	Haastattelijat: Eero Kovero, Kaisa Halme, Liisa Hämäläinen sihteeri: Katariina Manni Paikka: Lepaa, Päärakennus, luokka 165	Haastattelijat: Lauri Laaksonen, Timo Mä- kinen, Jyrki Mäkiranta, (Juha Niskanen) sihteeri: Riitta Ahokas Paikka: Lepaa, Päärakennus, luokka 233	
8:15-9:30	Arviointiryhmän yhteinen aika Saapuminen ja järjestäytyminen, aloituskahvi Valtuustosali, A-talo Visamäki, Hämeenlinna		
9:30-10:15	Haastateltavat: 5 lehtoria (kestävän kehityksen ko, mai- semasuunnittelun ko, maa- seutuelinkeinojen ko)	Haastateltavat: lehtori (metsä- talouden ko), 2 yliopettajaa ja lehtori (puutarhatalouden ko)	
10:15- 10:30	Tauko: paikan vaihtaminen tarvittaessa, muistiinpanojen täsmennys ym.		
10:30- 11:15	Haastateltavat: 3 opintojen ohjaajaa (kestävän kehityksen ko, maaseutuelinkeinojen ko metsätalouden ko)	Haastateltavat: tuotanto, 4 henkilöstön edustajat, (Mus- tialan opetusmaatila, Kunin- kaankartanon panimo, Lepaan kasvihuone ja avomaa, Evon matkailu)	
11:15- 11:30	Tauko: paikan vaihtaminen tarvittaessa, muistiinpanojen täsmennys ym.		
11:30- 12:30	Lounas		
12:30- 12:45	Tauko: paikan vaihtaminen tarvittaessa, muistiinpanojen täsmennys ym.		
12:45- 13:30	Haastateltavat: 5 opiskelijaa (maisemasuunnittelun ko, puutarhatalouden ko, maa- seutuelinkeinojen ko)	Haastateltavat: 4 opiskelijaa (kestävän kehityksen ko, met- sätalouden ko)	
13:30- 13:45	Tauko: paikan vaihtaminen tarvittaessa, muistiinpanojen täsmennys ym.		
13:45- 16:00	Analysoiva arvioinnin loppukeskustelu		
(16.00)			

Laatupalvelut
Marjatta Kariniemi

12.12.2013

Arviointikäynnin ohjelma 24.9.2013			Marjatta Kariniemi päivitetty 24.9.2013
Ryhmän puheenjohtaja: KT-Ryhmä: HYOS Muutosjohtaja Tuovi Sohlberg, Hml kaupunki, Ikäihmisten hoito ja hoiva		Sihteerit HAMK: Marja Sirkkola Hanna Majjala Peppina Pöyhönen	
Kellonaika	Haastattelijat Toni Mäki Tuovi Sohlberg sihteeri: Hanna Majjala Paikka: Ainola nh 506 5 krs ja luokka 313, 3. krs	Haastattelijat Leena-Maija Hakkarainen Katri Selin-Nurmi sihteeri: Marja Sirkkola Paikka: Ainola nh 327 3 krs	Haastattelijat Leena Selenius Tiina Vehkakoski-Helén sihteeri: Peppina Pöyhönen Paikka: Ainola, lk 303, 3. krs
8:15-9:30	Arviointiryhmän yhteinen aika Saapuminen ja järjestäytyminen, aloituskahvi; HAMK Lahdensivu Ainola neuvotteluhuone 506, 5 krs		
9:30-10:15	Haastateltavat: 3 opiskelijaa (hoitotyön ko)	Haastateltava: aikuisopiskelija (sosiaalialan ko)	Haastateltava:opiskelija (täydennyskoulutus, työelämässä)
10:15-10:30	Tauko: paikan vaihtaminen tarvittaessa, muistiinpanojen täsmennys ym.		
10:30-11:15	Haastateltava: lehtori (hoitotyön ko)	Haastateltavat: lehtori (sosiaalialan ko)	Haastateltavat: 2 henkilöstön edustajaa (täydennyskoulutus) Sihteeri: Heli Lihavainen
11:15-11:30	Tauko: paikan vaihtaminen tarvittaessa, muistiinpanojen täsmennys ym.		
11:30-12:30	Lounas		
12:30-12:45	Tauko: paikan vaihtaminen tarvittaessa, muistiinpanojen täsmennys ym.		
12:45-13:30	Haastateltava: opiskelija (kv-hankkeessa) Paikka: Ainola luokka 313, 3. krs	Haastateltava: tukipalvelut, henkilöstön edustaja, projekti-henkilö	Haastateltavat: päälikkötason edustaja ja yliopettaja (täydennyskoulutus) Simulaatio-opetuksen seuranta: klo 13 alkaen Sihteeri: Heli Lihavainen
13:30-13:45	Tauko: paikan vaihtaminen tarvittaessa, muistiinpanojen täsmennys ym.		
13:45-16:00 (16.00)	Analysoiva arvioinnin loppukeskustelu		

Laatupalvelut
Marjatta Kariniemi

12.12.2013

Arviointikäynnin ohjelma 24.9.2013		Marjatta Kariniemi päivitetty 24.9.2013	
Ryhmän puheenjohtaja: Engineering Manager Simo Saarenkanta, Oy Sako Ab		KT-Ryhmä: TEOS	Sihteerit HAMK: Antti Aimo Seija Nyman HAMKO: Tanja-Maria Hyppänen
Kellonaika	Haastattelijat: Tuija Lehto, Satu Nurmi, Arja Rantamäki sihteeri: Seija Nyman Paikka: C214 nh Ruuvi	Haastattelijat: Toni Andersson, Janne Hakulinen, Ilkka Korpela, Simo Saarenkanta sihteeri: Antti Aimo Paikka: C114 nh Prikka	
8:15-9:30	Arviointiryhmän yhteinen aika Saapuminen ja järjestäytyminen, aloituskahvi Valtuustosali, A-talo Visamäki, Hämeenlinna		
9:30-10:15	Haastateltavat: 2 yliopettajaa (Tietotekniikan ko, Liikennealan ko)	Haastateltavat: Yliopettaja ja yliopettaja (muotoilun ko)	
10:15-10:30	Tauko: paikan vaihtaminen tarvittaessa, muistiinpanojen täsmennys ym.		
10:30-11:15	Haastateltavat: 2 yliopettajaa (Tietotekniikan ko, Liikennealan ko)	Haastateltavat: henkilöstön edustaja (kone- ja tuotantotekniikan ko), lehtori ja yliopettaja (DP in Mechanical Engineering and Production-Technology)	
11:15-11:30	Tauko: paikan vaihtaminen tarvittaessa, muistiinpanojen täsmennys ym.		
11:30-12:30	Lounas		
12:30-12:45	Tauko: paikan vaihtaminen tarvittaessa, muistiinpanojen täsmennys ym.		
12:45-13:30	Haastateltavat: 3 lehtoria (liikennealan ko, kone- ja tuotantotekniikan ko, tietotekniikan ko) ja tuntiopettaja (Tietotekniikan ko)	Haastateltavat: 3 opiskelijaa (kone- ja tuotantotekniikan ko)	
13:30-13:45	Tauko: paikan vaihtaminen tarvittaessa, muistiinpanojen täsmennys ym.		
13:45-16:00	Analysoiva arvioinnin loppukeskustelu		
(16.00)			

Laatupalvelut
Marjatta Kariniemi

12.12.2013

Arviointikäynnin ohjelma 24.9.2013			Marjatta Kariniemi päivitetty 24.9.2013
Ryhmän puheenjohtaja: KT-Ryhmä: YRLI Konttorinjohtaja Tommi Mattila, Nordea		Sihteerit HAMK: Vesa Tuomela Marjatta Kariniemi Sara Heikkilä	
Kellonaika	Haastattelijat: Tommi Mattila, Jouni Mikkola sihteeri: Marjatta Kariniemi Paikka: C-talo nh 150 1.krs	Haastattelijat: Jaana Järvenselkä Janne Tuusa sihteeri: Sara Heikkilä Paikka: Valtuustosali A-talo, 3. krs	Haastattelijat: Erkki Kesämaa Aija Uschanoff sihteeri Vesa Tuomela Paikka: C-talo nh 154 1.krs
8:15-9:30	Arviointiryhmän yhteinen aika Saapuminen ja järjestäytyminen, aloituskahvi Valtuustosali, A-talo Visamäki, Hämeenlinna		
9:30-10:15	Haastateltava: päällikötason edustaja (täydennyskoulutus)	Haastateltavat: Yliopettaja ja yliopettaja (muotoilun ko)	Haastateltava: johtotason edustaja
10:15-10:30	Tauko: paikan vaihtaminen tarvittaessa, muistiinpanojen täsmennys ym.		
10:30-11:15	Haastateltavat: Yliopettaja (tietojenkäsittelyn ko) ja Yliopettaja (liiketalouden ko)	Haastateltavat: Lehtori (liiketalouden ko) ja tki-toiminta, päällikötason edustaja	Haastateltava: yhteistyökumppani Sihteeri: Tania Majamäki
11:15-11:30	Tauko: paikan vaihtaminen tarvittaessa, muistiinpanojen täsmennys ym.		
11:30-12:30	Lounas		
12:30-12:45	Tauko: paikan vaihtaminen tarvittaessa, muistiinpanojen täsmennys ym.		
12:45-13:30	Haastateltavat: lehtori (tietojenkäsittelyn ko) ja päätoiminen tuntiopettaja (DP in International Business)	Haastateltavat: 3 opiskelijaa (DP in International Business)	Haastateltavat: 2 opiskelijaa (liiketalouden ko ja tietojenkäsittelyn ko)
13:30-13:45	Tauko: paikan vaihtaminen tarvittaessa, muistiinpanojen täsmennys ym.		
13:45-16:00 (16.00)	Analysoiva arvioinnin loppukeskustelu		

12.12.2013

Liite 4**4 Arviointityökirja****HAMKin koulutuksen arviointi 20.8. – 12.11.2013**

Arvioijat täyttävät tämän työkirjan yksilöarviointina. Arvioinnin teemat on sijoitettu arviointityökirjaan kehittämisen kehän mukaisesti neljään pääosaan: suunnitelu, toteutus, arviointi ja kehittäminen

Yksilöarvioinnissa voitte hyödyntää arviointipäivän loppukeskustelussa ryhmän yhteisiä näkökulmia ja tuloksia sekä kehittämis- ja toimenpide-ehdotuksia oman harkintanne mukaan. Arviointityökirjaa voi laatia osissa, joten muista tallentaa työkirja työskentelyn aikana, jotta tiedot säilyvät seuraavaan työskentelykertaan.

Tallenna työkirja koneellesi nimeämällä se uudelleen siten, että sukunimesi on ensimmäinen osa tiedoston nimeä, esim. Andersson_Arviointityökirja_2013. Valmiit työkirjat pyydetään palauttamaan viimeistään maanantaina 7.10.2013 oman arviointiryhmän puheenjohtajalle ja marjatta.kariniemi@hamk.fi sähköpostin liitetiedostona.

Sisällys

1 Henkilötiedot	1
2 Suunnitelu	2
3 Toteutus	3
3.1 Koulutuksen toteutus	3
3.2 TKI-toiminnan toteutus	5
4 Arviointi	5
5 Kehittäminen	7
6 Kokonaisarviointi	8

1 Henkilötiedot

Arviointiryhmä	Arvioijat	Arviointiryhmän puheenjohtajat
Valitse tästä	Valitse tästä	Valitse tästä

Laatupalvelut
Marjatta Kariniemi

12.12.2013

2 Suunnittelu

<p>Teemat (on kerätty 20.8. ryhmätöiden tuloksista) Teeman voi kirjoittaa myös toiseen kehittämisen kehän pääosaan, mikäli se mielestänne kuuluu sinne. Esim. TKI-hankkeiden suunnittelua tehdään yhteistyössä työelämän kumppaneiden kanssa.</p>	<p>Anna numeerinen arvosana / arvioksi Katso arviointias-teikko, liite 3. Esim. annetaan arvio 2. Teemaa arvioitaessa pääsääntö 1-5, jossa 1=heikoin, 5 paras.</p>	<p>Perustele arvosana sanallisesti, millä perusteella päädyit tähän. Perustellaan aina! Esim. Todettiin, että on jonkin verran näyttöä KT-keskuksen ja työelämän kumppaneiden yhteistyöstä hankesuunnittelussa.</p>	<p>Kirjoita kehittämiskohde Perustellaan aina! Esim. Suunnitteluvaiheen yhteistyötä tulisi lisätä. Suositellaan yhteisen tapaa-misen toteuttamista suunnitte-luvaiheessa.</p>	<p>Mikä HAMKissa on hyvin? Esim. Hankeideoiden ja uusien hankkeiden suunnitte-lussa otetaan järjestelmällisesti huomioon työelämän tarpeet</p>
Työelämästä tullut palaute ja tarpeet on otettu huomioon opetussuunnitelman laadinnassa ja päivittämisessä.	Valitse			
Työelämän edustus on ollut mukana opetussuunnitelman laatimisessa.	Valitse			
Verkostojen hyödyntäminen opetukses-sa on suunniteltua, esim. luennoitsijat.	Valitse			
Työelämäyhteyksien ylläpitäminen ja jatkuvuus on suunniteltua Opetus- ja TKI-työssä.	Valitse			
Työelämä on ollut mukana HAMKin TKI-hankkeiden suunnittelussa.	Valitse			
Koulutuksen suunnittelussa on huomioitu opiskelijoille resurssit työelämäyhte-yksien ylläpitämiseksi ja luomiseksi.	Valitse			
Opetuksen ja TKI-toiminnan integroi-minen on suunnitelmallista.	Valitse			

Lisää teema tai asia, jota vielä edellisten lisäksi haluat arvioida koulutuksen tai TKI-toiminnan **Suunnittelun** näkökulmasta:

	Valitse			
--	---------	--	--	--

12.12.2013

3 Toteutus

3.1 Koulutuksen toteutus

Teemat (on kerätty 20.8. ryhmätöiden tuloksista) Teeman voi kirjoittaa myös toiseen kehittämisen kehän pääosaan, mikäli se mielestänne kuuluu sinne.	Anna numeerinen arvosana / arviointi	Perustele arvosana sanallisesti, millä perusteella päädyit tähän	Kirjoita kehittämiskohde ja toimenpideehdotus	Kerro hyvä käytäntö (asia), joka HAMKissa oli hyvin
Työelämäyhteydet on kirjattu opetus-suunnitelmiin.	Valitse			
Työelämä näkyy opetuksessa (opettajan käytännön asiantuntijuus, yrittäjäyys, oppimistehtävien työelämäläheisyys, luennoitsijat ym.)	Valitse			
KT-keskuksen toteuttamassa koulutuksessa tuetaan yrittäjäyhtä.	Valitse			
HAMKin tekninen opetuslaitteisto, -välineet ja -kalusto ovat ajantasaista ja vastaavat työelämän tarpeita ja näkemystä, esim. verkko-opetus.	Valitse			
HAMKin KT-keskuksen opettajilla on yhteyksiä työelämään, joita he ylläpitävät säännöllisesti monipuolisin tavoin.	Valitse			
Opettajien työelämäyhteyksiä ja verkostoja hyödynnetään opetustyössä.	Valitse			
Opettajat ylläpitävät säännöllisesti oman ammattialansa "työelämävalmiuksia" (= toimia oppilaitoksen ulkopuolisissa työpaikoissa) tutustumalla työelämään, esim. työelämäharjoittelujaksot.	Valitse			
Opiskelun ohjaus on osa opiskelua kaikissa opiskelun vaiheissa (säännöllisesti)	Valitse			

Laatupalvelut
Marjatta Kariniemi

12.12.2013

syys, riittävyys, kannustavuus)				
Opiskelijalla on mahdollisuus työllistyä koulutusta vastaavasti (opiskelijan nk)	Valitse			
Opiskelijat kokevat työharjoittelun antavan todellisia valmiuksia tulevaan ammattiin (teoriaosaamisen soveltaminen käytännössä tarvittaviin taitoihin).	Valitse			
Koulutuksen toteutus on joustavaa ja esim. opiskelun ja osa-aikaisen työn tekeminen on mahdollista.	Valitse			
Työpaikalla annettu työharjoittelun ohjaus on toimiva ja riittävä opiskelijalle.	Valitse			
HAMKin opettajien antama työharjoittelun ohjaus on toimiva ja riittävä.	Valitse			
Opetussuunnitelma mahdollistaa erikoistumisen työelämän eri sektoreille.	Valitse			
Opiskelijan työelämäyhteydet ajoittuvat koulutuksen loppuvaiheeseen.	Valitse			
Opinnäytetyö on hyödyllinen toimeksiantajalle ja työelämälle yleensä.	Valitse			
Opetuksessa hyödynnetään HAMKin TKI-toimintaa.	Valitse			
Opiskelija oppii työelämässä tarvittavan käyttäytymisen ja asiakaslähtöisyyden koulutuksen aikana.	Valitse			

Laatupalvelut
Marjatta Kariniemi

12.12.2013

3.2 TKI-toiminnan toteutus

KT-keskuksen TKI-henkilöstöllä on yhteydet työelämän yhteistyötahoihin.	Valitse			
KT-keskus hyödyntää henkilöstönsä työelämäyhteyksiä TKI-toiminnassa.	Valitse			
HAMKin KT-keskus hyödyntää opiskelijoiden olemassa olevia työelämäyhteyksiä TKI-toiminnassaan.	Valitse			
TKI-projektien avulla luodaan opiskelijoille työelämäyhteyksiä ja mahdollisuus tutustua jopa tulevaan työpaikkaan.	Valitse			
HAMK on ottanut huomioon työelämästä tulevat tuotekehitystarpeet ope- tuksen suunnittelussa, jotta toimeksian- not voidaan toteuttaa.	Valitse			
Opiskelijat voivat osallistua kansainvä- lisiin hankkeisiin osana koulutustaan.	Valitse			

Lisää teema tai asia, jota vielä edellisten lisäksi haluat arvioida Koulutuksen tai TKI-toiminnan **Toteutuksen** näkökulmasta:

	Valitse			
--	---------	--	--	--

4 Arviointi

Teemat (on kerätty 20.8. ryhmätöiden tuloksista) Teeman voi kirjoittaa myös toiseen kehittämisen kehän pääosaan, mikäli se mielestänne kuuluu sinne.	Anna numeerinen arvosana / arvio	Perustele arvosana sanallisesti, millä perusteella päädyit tähän	Kirjoita kehittämiskohde ja toimenpide-ehdotus	Kerro hyvä käytänne (asia), joka HAMKissa oli hyvin
Koulutus- ja TKI-toiminnan arviointi HAMKissa on säännöllistä sekä ulkoiset auditoinnit, vertailut kumppanioppilaitosten kanssa että itsearviointit.	Valitse			

Laatupalvelut
Marjatta Kariniemi

12.12.2013

HAMKissa on Koulutuksen palautejärjestelmä ja opiskelijapalautteet kerätään säännöllisesti; kirjalliset, palautekeskustelut, FUAS-tason palautteet.	Valitse			
Opiskelijoiden antamalla palautteella on vaikutusta (siirtyvät toimenpiteiksi ja kehittämiseen)	Valitse			
KT-keskuksen tyytyväisyys työelämän kanssa toteutettuihin yhteisiin tekemiin ja niistä saatuihin tuloksiin.	Valitse			
Työelämän edustajilla on mahdollisuus ja kanavat antaa palautetta HAMKille	Valitse			
Työelämän kumppanien palaute analysoidaan ja se johtaa toimenpiteisiin ja kehittämiseen.	Valitse			
Työelämän kumppaneille tiedotetaan HAMKin toiminnasta	Valitse			

Laatupalvelut
Marjatta Kariniemi

12.12.2013

5 Kehittäminen

Teemat (on kerätty 20.8. ryhmätöiden tuloksista) Teeman voi kirjoittaa myös toiseen kehittämisen kehän pääosaan, mikäli se mielestänne kuuluu sinne.	Anna numeerinen arvosana / arvioksi	Perustele arvosana sanallisesti, millä perusteella päädyit tähän	Kirjoita kehittämiskohde ja toimenpide-ehdotus	Kerro hyvä käytänne (asia), joka HAMKissa oli hyvin
Koulutuksen arviointien tuloksia käsitellään koulutusohjelmissa ja ne vaikuttavat kehittämiseen.	Valitse			
Opiskelijapalautteen perusteella toimintaa kehitetään (palautteen analysointi, toimenpiteistä tiedotus, seuranta)	Valitse			
Työelämän edustajien osallistumista HAMK:n toimintaan kehitetään monipuoliseksi.	Valitse			
HAMK:n toiminnan kehittämisessä näkyy pyrkimys työelämälähtöisyyden lisäämiseen koulutuksessa.	Valitse			
HAMK:n toiminnassa näkyy opettajien työelämysuhteiden kehittäminen ja tukeminen	Valitse			
Koulutuksen kehittämisessä otetaan huomioon opiskelijan teoreettisen tietotason saavuttaminen käytännön työtehtävien suorittamiseksi.	Valitse			

Lisää tema tai asia, jota vielä edellisten lisäksi haluat arvioida koulutuksen tai TKI-toiminnan **Kehittämisen** näkökulmasta:

	Valitse			
--	---------	--	--	--

Laatupalvelut
Marjatta Kariniemi

12.12.2013

6 Kokonaisarviointi

Arvioijat antavat kokonaisarvionsa seuraavista teemoista sen mukaan, mikä käsitys heille syntyi arviointityöskentelyn aikana HAMK:n toiminnasta.

Teemat (on kerätty 20.8. ryhmätöiden tuloksista) Paikkaa voi muuttaa, jos kuuluu mielestänne toiseen kehittämisen kehän kohtaan.	Anna numeerinen arvosana / arvioksi	Perustele arvosana sanallisesti, millä perusteella päädyit tähän	Kirjoita kehittämiskohde ja toimenpide-ehdotus	Kerro hyvä käytänne (asia), joka HAMKissa oli hyvin
Koulutuksen työelämälähtöisyys HAMKissa	Valitse			
TKI-toiminnan hyödyntäminen koulutuksessa	Valitse			
HAMK:n kyky vastaanottaa ja toteuttaa koulutuksen yhteydessä työelämästä tulevia toimeksiantoja	Valitse			
Opiskelijoiden tyytyväisyys koulutuksen työelämävastaavuuteen	Valitse			
Opettajien tyytyväisyys koulutuksen työelämävastaavuuteen	Valitse			
HAMKissa on mahdollistettu työelämän asiantuntijoiden osallistuminen yhteistyöhön ja HAMK:n kehittämiseen	Valitse			

Mikäli haluat kokonaisarvioinnin näkökulmasta nostaa esille jonkin teeman, voit lisätä sen tähän alas ja antaa siitä arvioksi.

	Valitse			
--	---------	--	--	--

Arvioijan vapaa kommentti tai arvio:

--

Kiitos antamastasi arvioinnista. Toimintamme kehittämiseksi arviointisi on meille tärkeä.